

• Imelléki Református Egyházmegye.

38/60

A

CAREII-MARI (NAGYKÁROLYI) REFORMÁTUS CSONKA EGYHÁZMEGYE
INTÉZŐ BIZOTTSÁGA

1920-IK ÉV MÁJUS HÓ 5., 17., JUNIUS 7., 21., JULIUS 5., 19.,
AUGUSZTUS 9., 23., SZEPTEMBER 20., OKTÓBER 18.,
NOVEMBER 22-IK NAPJÁN CAREII-MARI (NAGYKÁROLYBAN)
TARTOTT ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE,

VALAMINT A CAREII-MARI (NAGYKÁROLYI) REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE 1921. ÁPRILIS HÓ 13-ÁN TARTOTT RENDES,
JULIUS HÓ 20-ÁN RENDKIVÜLI, OKTÓBER HÓ 5-ÉN RENDES,
NOVEMBER 9-ÉN CAREII-MARI (NAGYKÁROLYBAN) TARTOTT
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :

PAPP JÓZSEF

EGYHÁZMEGYEI JEGYZŐ.

A
CAREII-MARI (NAGYKÁROLYI) REFORMÁTUS CSONKA EGYHÁZMEGYE
INTÉZŐ BIZOTTSÁGA

1920-IK ÉV MÁJUS HÓ 5., 17., JUNIUS 7., 21., JULIUS 5., 19.,
AUGUSZTUS 9., 23., SZEPTEMBER 20., OKTÓBER 18.,
NOVEMBER 22-IK NAPJÁN CAREII-MARI (NAGYKÁROLYBAN)
TARTOTT ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE,

VALAMINT A CAREII-MARI (NAGYKÁROLYI) REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE 1921. ÁPRILIS HÓ 13-ÁN TARTOTT RENDES,
JULIUS HÓ 20-ÁN RENDKIVÜLI, OKTÓBER HÓ 5-ÉN RENDES,
NOVEMBER 9-ÉN CAREII-MARI (NAGYKÁROLYBAN) TARTOTT
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
PAPP JÓZSEF
EGYHÁZMEGYEI JEGYZŐ.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careii-Mari (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. május hó 5 én Careii-Mari (Nagykárolyban) tartott üléséről.

JELLEN VOLTAK :

Havas Gyula elnök, Takács Ferenc, Gönczy Sándor, Kacsó Károly, Gáspár Pál és Papp József tagok.

1. sz. Havas Gyula elnök szeretetteljes szavakkal köszöntvén az Intézőbizottság megjelent tagjait, majd felkérvén Kacsó Károly tanácsbíró urat, hogy az ülésen jelen nem lévő Domahidy Elemér helyett a társelnöki széket foglalja el, az ülést megnyitja.

2. sz. Olvastatott az Intézőbizottság lelkész elnökének a careii-marii (nagykárolyi) Térparancsnoksághoz gyűlés tarthatásáért benyújtott kérvényére érkezett válasz, melyszerint a Careii-Mari (Nagykárolyi) Román Királyi Térparancsnokság 1019—1920. számú határozatában megengedi, hogy Intézőbizottságunk 3 hónapig minden hónap 1-ső és 3-ik hétfőjén, (azaz május 3. és 17., június 7. és 21., július 5. és 19-én) délelőtt 10 órakor a careii-marii (nagykárolyi) református egyház presbiteri üléstermében ülést tarthasson.

Tudomásul szolgál.

3. sz. Elnök felolvassa egyházmegyénk 1919. augusztus 27-én Mátészalkán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 11. számú határozatát, melyszerint: »a köz és bírósági ügyek gyorsabb elintézése céljából, mindaddig, míg a viszonyok az eddig érvényben volt eljárást akadályozzák, — Intézőbizottságot választ, mely a következő tagokból áll: Domahidy Elemér, Havas Gyula elnökök, — Takács Ferenc, Papp József, Gönczy Sándor, Gáspár Pál, dr. Fallussy Árpád, Kacsó Károly tagok.«

Tudomásul szolgál.

4. sz. Havas Gyula elnök ur felolvassa 1. sz. Körlevelét, melyben hivatkozva Egyházmegyénk 1919. augusztus 27-én Mátészalkán tartott közgyűlésének 11. sz. határozatára és a Térparancsnokság engedélyére, felhívta a kebelbeli egyházak lelkészeit, hogy az egyházak elintézésre váró köz és bírósági ügyeit terjesszék Bi-

zottságunk elé, akár személyesen megjelenvén az üléseken, akár posta útján hozzá irányítván az ügycsomókat.

A Bizottság szíves figyelemmel és köszönettel hallgatja a Körlevelet és ennek egyik egyházból a másikba futár által való továbbítását elhatározza.

5. sz. Intézőbizottság elhatározza, hogy minden előterjesztendő ügyben tárgyal, a felebbezést igénylő ügyeket pedig a viszonyok változása folytán felsőbb egyházi hatósághoz felterjeszti.

6. sz. Özv. Kaizler Sándorné, néhai Kaizler Sándor volt kántor-tanító özvegye, ki a mostani drágaság közepette nehéz anyagi viszonyok között él, segélyben való részeltetését kéri Intézőbizottságunktól.

Intézőbizottságunk, — tekintettel tolyamodó anyagi szükségére, ugyszólván nyomorára, — felhivja Rácz Elek gyámpénztárnok urat, hogy özv. Kaizler Sándorné részére előlegezzon 100 korona segélyt az egyházmegyei lelkészi özvegy és árva-gyámpénztárból, amely összeget az egyházmegye a viszonyok változása után valamelyes forrásból a gyámpénztárnak majd visszafizet.

7. sz. Szabó Menyhért nyug. lelkész kéri Intézőbizottságot, hogy tekintve az ő nyomoruságos anyagi helyzetét, továbbá azt, hogy a jelen viszonyok miatt még csekély nyugdíjához sem juthat, — nyomasztó sorsán valamiképen segítsen.

Intézőbizottságunk felhivja Rácz Elek gyámpénztárnok urat, hogy Szabó Menyhért 1920. I-ső évnegyedére járó nyugdíját az egyházkerületi pénztár terhére előlegezze.

8. sz. Gönczy Sándor, careii-marii (nagykárolyi) lelkész ur jelenti, hogy Főtiszteletű Nagy Károly erdélyi református püspök ur Öméltósága megbízásából lelkésztársaihoz »Körlevelet« intézett, hogy az amerikai forrásból eredő, a romániai, erdélyi és a Tiszántúli Egyházkerülettől elszakadt rész egyházainak, illetve nyomorban lévő tisztviselőinek segélyezésére kiutalandó 1600000 korona segélyösszeg mikénti szétosztása végett kérelmeket, illetve a »Körlevél«-ben felsorolt kérdésekre válaszukat terjesszék be Őhozá; az illető egyházak — Capleni (Kaplony) kivételével — jelentésüket beküldték. Ezek alapján Intézőbizottságunk segélyezésre ajánlja

Berea (Bere) egyházközségből:	lelkészt és tanítót,
Berveni (Börvely)	tanítókat,
Dobra	tanítókat,
Domanesti (Domahida)	lelkészt és tanítót,
Dindileag (Dengeleg)	tanítót és özv. Uray Józsefné
	lelkész özvegyet,

Ardrid (Érendréd) egyházközségből: lelkészt,
Curtuiuseni (Érkörtlényes) „ s. lelkészt,
Gent (Gencs) „ lelkészt és tanítókat,
Girisa mare (Géres) „ lelkészt és tanítókat,
Irina (Irin) „ lelkészt és tanítókat,
Mostinul-mic (Kismajtény) „ tanítót,
Careii-Mari (Nagykároly) „ Ujlaky Gáborné lelkész
özvegyet, Szabó Menyhért nyug. lelkészt és özv. Kaizler Sándorné
tanító özvegyet.

Sanislau (Szaniszló) egyházközségből: lelkészt és tanítót.

9. sz. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. t.

Papp József,
egyh. aljegyző.

Havas Gyula,
bizotts. elnök.

Kacsó Károly.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careii-Marii (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intéző-bizottságának 1920. május hó 17-én Careii-Mari-ban (Nagykárolyban) tartott gyűlésén.

JELEN VOLTAK:

Havas Gyula, Kacsó Károly, elnökök: Dr. Falussy Ár. ád, Gáspár Pál és Papp József, bizottsági tagok: ez utóbbi ugyis, mint jegyző.

1. sz. Lelkész-elnök köszöntvén a bizottság tagjait, az ülést megnyitja.

2. sz. F. évi május hó 3-án tartott gyűlés jegyzőkönyve felolvastatván, — módosítás nélkül — hitelesített.

3. sz. Nt. Havas Gyula bizottsági elnök ur kegyeletesen emlékszik meg néh. nt. Korány János dobrái lelkész, egyházmegyei tanácsbíró ur elhunytáról, aki csaknem 50 esztendeig dolgozott nemes buzgósággal az Ur szőlőjében Isten dicsőségére, s hívei boldogítására.

Bizottság a megboldogult emlékét jegyzőkönyvében megörökíti és őszintén érzett tájadmát a gyászoló özvegygyel részvétiratban közli.

4. sz. Nt. Rácz Elek egyházmegyei gyámpénztárnok ur jelenti, hogy özv. Kaizler Sándorné tanító özvegynek és Szabó Menyhért nyugalmazott lelkésznek a mult gyűlés által részükre megállapított segélyt kiutalta.

Tudomásul szolgál.

5. sz. M. Szabó Miklós lelkész ur a Craiu-dorolti (Királydaróci) állami iskola és ovoda ügyét terjeszti elő. A Craiu-dorolti (Királydaróci) egyház iskoláját a magyar államnak szerződésben biztosított, azon feltétel alatt adta át, hogy az iskola az egyház tulajdonában marad, az állam azt évi 1 K.-ért bérbeveszi és hogy az iskolában a tanítás nyelve magyar lesz. A magyar állammal kötött szerződés lejárt; a román impérium beálltával pedig a román tanfelügyelő az addigi állami tanítókat nem alkalmazta, azonban a

református egyháznak sem engedte meg, hogy az állami iskolában ref. felekezeti iskolát nyisson. A tanfelügyelőség az óvodát sem engedte át az egyháznak iskolai célra, sem pedig a bérösszeget nem folyósította érte. A ref. egyház vezetősége ezért kényszerítve volt a kilakoltatási eljárást a tanfelügyelőség ellen megindítani. Három ízben volt ez ügyben tárgyalás kitűzve, azonban a tanfelügyelő, illetve helyettese csak a harmadik tárgyaláson jelent meg, amikor is az ardudi (erdődi) járásbiróság indokolás mellőzésével az egyház keresetét elutasította. A bíróság ítéletét lelkész megfellebbezte. — Lelkész előterjeszti továbbá, hogy a tanfelügyelő úgy nyilatkozott, hogy hajlandó az egyházzal egyezsége lépni, melyszerint a ref. egyház válasszon tanítót, aki a református gyermekeket magyar nyelven taníthatja. Tanító fizetését a román állam fogja folyósítani, természetesen ennek következtében a tanító fegyelmi szempontból a román állam fenhatósága alá fog tartozni. Lelkész kérdi az Intézőbizottságot, hogy mitévő legyen?

Intézőbizottságunk minden egyébtől eltekintve csupán a ref. gyermekek beiskoláztatását tartván legfőbbnek, felhatalmazza a craiu dorolti (királydaróci) egyház lelkészét, hogy az említett feltételek mellett a tanítói állás szervezését illetőleg a tanfelügyelővel lépjen érintkezésbe. Az óvoda ügyében hozott bírósági végzés megfellebbezését pedig tudomásul veszi.

6. sz. Tárgyaltatott a dobai (dobrai) ref. egyház presbitériumának 1920. május 14-én tartott gyűléséről felvett jegyzőkönyv.

A dobai (dobrai) ref. egyház előjárósága nt. Korány János elhalálozását a mostani nehéz viszonyok miatt az esperesnek nem tudta bejelenteni, a II. t. c. 6. 7. 8. §-iban foglaltak végrehajtására felkérte M. Szabó Miklós craiu dorolti (királydaróci) és Ujlaki Miklós girisia-mare (géresi) lelkipásztor urakat, kik is a helyszínén megjelenvén intézkedtek a szükséges leltározás és a lelkészi fizetés hátralékainak beszédését illetőleg, amit Intézőbizottság helyesnek talál, az erre vonatkozó jegyzőkönyvi határozatokat helyben hagyja. Intézőbizottság elhatározza, hogy miután az elhalt lelkész a II. t. c. 75. §-ban érintett szerzett jogokkal birt, — a lelkész özvegyét a lelkész halála napjára következő hónap elsejétől számított félesztendeig a teljes fizetés megilleti lakással és palástdíjjal együtt. A kegyeleti idő időtartamára a lelkészi teendőik ideiglenes ellátásával Szabó Lajos s. lelkész bizatik meg, kinek lakásáról, és ellátásáról az özvegy tartozik gondoskodni, pénzfizetését pedig az egyházközség pénztára viseli. — Felügyelő lelkészül egyház kérésére Ujlaki Miklós rendeltetik ki.

Intézőbizottságunk a presbitérium egyhangulag hozott határozatára megengedi a lelkészi díjlevél megváltoztatását; azonban óva inti a presbitériumot és figyelmezteti a dobai (dobrai) egyháznak a gyűlésen jelenlévő képviselőit arra, hogy a törvény díjlevél- csonkítást meg nem enged, egyszersmind felhívja nevezett egyház

előljáróságát, hogy az új díjlevelet a régivel együtt a jövő gyűlésre terjessze bizottságunk elé.

Tudomásul vétetett a presbitérium azon határozata, hogy a lelkeszi állást pályázat útján tölti be.

Végül bizottságunk a dobai (dobrai) egyház azon határozata felett, hogy ideiglenesen a baia-marei (nagybányai) egyházmegyéhez csatlakozik :

Napirendre tér.

7. sz. Bizottsági elnök úr ajánlja, hogy az Intézőbizottság egészítessék ki Rácz Elek, M. Szabó Miklós, Nagy Sándor egyházmegyei ügyész és Néma Gusztáv főjegyző urakkal.
Javaslat elfogadtatott.

8. sz. Bizottságunk M. Szabó Miklós craiu-dorolti (királydaróci) lelkeszt, Capleni (Kaplony) egyházközséget, Nagy Gusztáv careii-marii (nagykárolyi), Szabó Lajos dobai (dobrai) s. lelkeszeket és Bakó István careii-marii (nagykárolyi) kántor-tanítót a Nagy Károly püspök féle segélyben részesítendőknék ajánlja.

9. sz. Több tárgy nem lévén elnök a gyűlést bezárja.

Kmt.

Papp József,
jegyző.

Havas Gyula,
bizottsági elnök.
Domahidy Elemér,
bizottsági elnök.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careii-Marii (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. június hó 7-én Careii-Mariban (Nagykárolyban) tartott ülésén.

JELEN VOLTAK:

Havas Gyula, Gáspár Pál elnökök: Dr. Falussy Árpád, Takács Ferenc, Dr. Nagy Sándor, Néma Gusztáv, M. Szabó Miklós és Papp József bizottsági tagok, ez utóbbi ugyanis, mint jegyző.

1. sz. Elnök üdvözli a bizottság tagjait, az ülést megnyitja.

2. sz. F. évi május hó 17-én tartott ülés jegyzőkönyve némi módosítás után hitelesített.

3. sz. Havas Gyula bizottsági elnök jelenti, hogy II. ik sz. körlevélben felhívta a kebelbeli egyházakat, hogy hivatalos beadványokat, mint a múlt évi gondnoki számadásokat f. évi költségelőirányzatokat, választók névjegyzékét stb. juttassák öhozzá. Együttal kegyeletes szavakkal emlékszik sanmiclaus (krasznaszentmiklósi) lelkésztársunk: Csighy István feleségének, néhai horogszegi Szilágyi Ilona gyászos elhunytáról.

Bizottságunk tájdalmas szívvel osztozik abban a mélységes gyászban, mely a megboldogult halálával lelkésztársunkat érte és elhatározta, hogy őszintén érzett részvétét a gyászoló térjfel jegyzőkönyvi kivonatban közli.

4. sz. Ujlaky Miklós dobai (dobrai) felügyelő lelkész ur felolvassa a dobai (dobrai) egyház presbitériumának 1920 május hó 31-én tartott gyűléséről felvett jegyzőkönyvet. Ennek alapján Bizottság

a) a dobai (dobrai) »Választók névjegyzék« ét azzal erősíti meg, hogy Kasza Gusztáv, Jáger Gyula és Fiók Zoltán is telveendők a névjegyzékbe, mint akik egyházi tartozásaiknak eleget tettek.

b) A dobai (dobrai) egyház presbitériumának a lelkészi díjlevélre vonatkozó ajánlatát ez alkalommal nem tárgyalja, mert az a törvény által meg nem

engedett khárta csonkítást mutat, hanem elhatározza, hogy a következő, azaz június hó 21-én tartando bizottsági gyűlésre a régi díjlevelet, amennyiben lehetséges — be kell szerezni és annak alapján a megüresedett lelkészi állásra a pályázat azonnal meghirdetendő.

c) Az özvegy kegyeleti ideje ügyében is csak akkor hoz határozatot Bizottságunk, ha beszerezhető lesz az az okmány, melyből meglehet majd állapítani, hogy az elhunyt lelkész tényleg megszerezte é az Egyh. törvény II. t. c. 75. §-ban érintett szerzett jogot.

d) Presbitérium azon kérését, hogy az egyház felügyelő lelkésztől telmentessék és az ottani s. lelkész helyettesi minőségben alkalmaztassék, — Bizottság a dobai (dobrai) egyház magasabb érdekét tartván szemelőtt — nem teljesíti. Nem teljesítheti azért, mert felügyelő lelkész jelentése szerint az egykor tényes multu egyház békéje teljesen fel van dülva, és ennek a sajnálatra méltó, áldatlan állapotnak minden valószínűség szerint a mostani s. lelkész az előidézője. Ennek következtében Szabó Lajos a dobai (dobrai) egyházban csak segédlelkészi minőségben működhetik. Ujlaky Miklóst pedig, ki felügyelő lelkészi állásáról lemondott, kéri Bizottságunk, hogy viselje továbbra is a felügyelő lelkészi tisztet és utasítja, hogy gyűléseket lehetőség szerint csak a törvényben előírt negyedévenként tartson.

5. sz. Pataky Sándor curtuiuseni (érkörtvélyesi) lelkész szabadságának f. évi december végéig való meghosszabbítását kéri.

Bizottság Pataky Sándor kérését teljesíti.

6. sz. Gönczy Sándor lelkész ur előterjeszti főtitzt. Nagy Károly erdélyi püspök ur ömértóságának felhívását, melyszerint a Tiszántuli Egyházkerülettől elszakított egyházmegyéket, illetve azok részeit kéri, hogy az egyházi főhatósági jog gyakorlása végett csatlakozzanak az Erdélyi Egyházkerülethez.

Bizottságunk egyhangulag elhatározza, hogy a viszonyoknak rövid időn belül remélhető változásáig nem csatlakozunk, statusquonkon nem változtatunk, ellenben adandó alkalmakkor (pl. pályázati hirdetések stb.) a főtiszteletü Püspök ur közbenjárását kérni fogjuk.

7. sz. Az egyházi forrásból nyert 30,000 K, segélyből Bizottságunk a következőket részesíti:

Berea (Bere) egyházközséghől: Tukacs László berea (berei) lelkészt és Katona Zsigmond tanítót.

Berveni (Börvely) egyházközségből: Bartha István, Erdey Gábor tanítókat és Kulcsár Ilonka tanítónőt.

Curtuiusenből (Csomaközből) senkit.

Domanesti (Domahida) egyházközségből: Szabó Lajos lelkészt és Török Bernát tanítót.

Doba (Dobra) egyházközségből: Géder József, Balog József tanítót és Nagy Margit tanítónőt.

Dindesti (Érdengeleg) egyházközségből: Nagy Károly lelkészt, Gellért Gyula tanítót és özv. Uray Józsefné lelkész özvegyet.

Andrid (Érendréd) egyházközségből: Csutoros Albert lelkészt és Csutoros Albertné tanítónőt.

Curtuiuseni (Érkörtvélyes) egyházközségből: Danka József h. lelkészt.

Gent (Gencs) egyházközségből: Papp József lelkészt, Dancs Sándor tanítót és Rácz Ilonka tanítónőt.

Irina (Iriny) egyházközségből: Veres Imre lelkészt, Hajnal József tanítót és Hajnal Józsefné tanítónőt.

Capleni (Kaplony) egyházközségből: senkit.

Craidarolt (Rirálydarolt) egyházközségből: M. Szabó Miklós lelkészt.

Mottinul mic (Kismajtény) egyházközségből: Ottmayer Gyula tanítót.

Sanmiclaus (Krasznaszentmiklós) egyházközségből: senkit.

Sanislau (Szaniszló) egyházközségből: Takács Ferenc lelkészt és Loós István tanítót.

Carei Mari (Nagykároly) egyházközségből: Gönczy Sándor lelkészt, Nagy Gusztáv s lelkészt, Bakó István tanítót, Szabó Menyhért ny. lelkészt, özv. Ujlaky Gáborné lelkész özvegyet és Kaisler Sándornét.

Girisa mare (Géres) egyházközségből: Ujlaky Miklós lelkészt, Ács István tanítót és Cseh Olga tanítónőt.

8. sz. Girisa-marei (Géresi) egyház előjárósága jóváhagyás végett beterieszti a malom eladásáról szóló adás vevési szerződést.

Girisa marei (Géresi) egyház előjárósága az adás vevési szerződés újból való kiállítására utasítatik; az intézőbizottság elnöksége pedig megbizatik a záradékolással.

9. sz. Dindileagi (Érdengelegi) lelkész, mint iskolaszéki elnök jelenti, hogy az 1919. év őszén kérték a szatmári tanfelügyelőségtől, hogy a magyar állam által Dindileagon (Dengelegen) építtetett állami iskola 3 tanterme közül engedjen át egyet a reformatus egyháznak, ahol a tanköteles ref. gyermekek tanulhassanak. E kérésre a tanfelügyelőség azt válaszolta, hogy »előbb a volt állami igazgató-tanító által szereznek e tekintetben információt«. Miután a tanfelügyelőségtől hosszú ideig válasz nem jött, a dindileagi (dengeli) egyház előjárósága a kántori lakon lévő, üresen

álló magtári épületet alakíttatta át iskolahelyiséggé, felszerelvén azt nagy költséggel minden szükségességekkel.

A tanítást, volt állami ref. tanító, ki egyuttal az egyház kántora is: Gellért Gyula vállalta el. A tanítás november hó 1-én meg is kezdetett, s folytonosan tartott egész 1920. év husvét ünnepeig; 32 volt a ref. tanulók száma, kik állandóan teljártak és szorgalmasan tanultak.

Időközben azonban azon értesítést küldte a satu marei (szatmári) tanfelügyelőség, hogy átenged egy tantermet az állami iskolában, 500 korona évi fizetésért, de az iskolát egyház tartozik ellátni a szükségességekkel. Amennyiben pedig az egyháznak volt iskolahelyisége, az ajánlást visszautasította.

A tanítás háborithafatlanul folyt egész március hó 29-ig; ekkor a s. tanfelügyelő azt az utasítást adta az iskolaszéki elnöknek, hogy az iskolát, mint „zugiskolát” azonnal szüntesse be. s Gellért Gyula tanítót, — mint aki a román államnak esküt nem tett, — a további tanítástól azonnal tiltsa el; még azt is mondta, hogy most már adnak ök iskolát fizetés nélkül, adnak tanítót is, fizetik is és az iskolát minden szükségességekkel ellátják. Iskolaszéki elnök e javaslatra azt válaszolta, hogy míg ez ügyet egyházi többségéhez el nem juttatja, s annak intézkedését meg nem kapja: várakozási időre van szüksége. Mire a s. tanfelügyelő megint azt telelte, hogy most már Dindesti (Dengeleg) nem tartozik a tiszántuli egyházkerület egyházi töhatósága alá, s ezentul ök intézkednek.

Iskolaszéki elnök kérdi az Intézöbizottságot, hogy mitévök legyenek, bezárják-e iskolájukat, s elutasítsák-e Gellért Gyula tanítót akkor, midön a dindesti (dengelegi) ref. egyház hivei határozottan kimondták, hogy ök gyermekeikét román iskolába járatni sohasem fogják?!

Ugy a dindesti (dengelegi), mint a mult ülésen tárgyalt craidarolti (királydaróczi) iskola ügyben határozatott, hogy Bizottságunk elnöke forduljon főtiszt. Nagy Károly erdélyi püspök urhoz, kérvén öt, hogy e nagyon sérelmes iskola ügyeket terjessze a vallásügyi kormányhoz és szüntesse meg ezt az abusust.

10. sz. Berea (Bere) beterjeszti 1920 január hó 4-én tartott presbiteri és 1920. február hó 29-én tartott egyházközségi közgyűlés jegyzökönyvének 3. számu kivonatait, melyek szerint az egyház a lelkesz 82 Hl. gabonajárandóságát 1920 ban folyó ár szerint fizeti, — 1921-töl számítolag pedig vagy természetben szedi be az egyháztagoktól, vagy pedig a hllitereknek az egyes éveken esedékes folyó árát szolgáltatja át a lelkesznek. Az árérték megállapításánál mindig az előző év adatai az irányadók.

Egyházmegyei Intézöbizottság fenti határozatokat jóváhagyja.

II. sz. Craidarolt (Királydaróczi) egyház elnöksége beterjeszti 1919. december hó 27-én tartott presbiteri és 1919. december hó 28-án tartott egyházközségi közgyűlés jegyzőkönyvének 2. sz. ki-vonatát és egyhangulag hozott határozat alapján kéri a craidarolti (királydaróczi) ref. lelkészi 1859-iki 599—1909. sz. a. egzházkerüle-tileg megerősített díjlevél 1. pontjának következőképen való mó-dosítását: »1. 45, negyvenöt köből rostált kétszeres szemes élet. Beszedi közteherképen a hívektől az egyház gondnoka vagy ter-mészetben telerészben buza, telerészben gabonában, vagy törvé-nyes, maximális rendes áron pénzül, mit kurátortól úgy köteles lelkész elfogadni, amint azt beszedte pénzben, vagy természetben. De köteles kurátor az egyházából lelkésznek tíz köből búzát ki-mérni természetben, ha természetben be nem tolja ama 45 köből. E tíz köbőlért sem számíthat a kurátor többet a lelkésznek, mint amilyen árban a lelkészi járandóság szedtetett. A többit aztán vagy pénzben, vagy természetben köteles lelkésznek kiszolgáltatni, min-den polgári évre utólagosan cséplés után egyszerre«. 6. Állam-segélyek (kongrua, korpótlék) az államtól, s 70 korona Domesti-kai segély az egyházkerülettől, mihez még évenként 30 koronát ad az egyház e címen. 7. Hat drb. legeltetési jog, s a papi földekből kiszakított ócska tőmő fütermése 8. Természetbeni lakás, mellék-épületek, kert. — S ezen módosítás figyelembevételével kéri kettő példányban csatolt lelkészi új díjlevélnek megerősítését.

Bizottság a díjlevelet megerősíti.

12. sz. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. t.

Papp József

bizottsági jegyző.

Havas Gyula

bizottsági elnök.

Domahidy Elemér

bizottsági elnök.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careil-Mari (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. június hó 21-én a Careil-Mariban (Nagykárolyban) tartott ülésén.

JELLEN VOLTAK:

Domahidy Elemér, Havas Gyula elnökök, Kacsó Károly, dr. Falussy Árpád, Gáspár Pál, Takács Ferenc, Rácz Elek, M. Szabó Miklós Gönczy Sándor és Papp József bizottsági tagok.

1. sz. Elnök szívesen köszöntvén a bizottság tagjait és az érdeklődőket, — a gyűlést megnyitja.

2. sz. F. é. június hó 4 én tartott gyűlés jegyzőkönyve módosítás nélkül hitelesített.

3 sz. Intézőbizottság az egyházmegyei közigazgatási pénztári teendők ideiglenes ellátásával Rácz Elek gyámpénztárnok urat kéri fel.

4. sz. Olvastatott számvevőszék jelentése az 1919-ik évi egyházgondnoki számadások és az 1920-ik évi egyházi költségirányzatokról:

Számvevőszék jelentése az 1919 ik évi egyházgondnoki számadások, s az 1920-ik évi egyházi költségirányzatokról.

Egyházgondnoki számadás beérkezett 1919 ik évről az 1920-iki egyházi költségelőirányzattal Berven (Börvely), Gent (Gencs), Capleni (Kaplony), Girisa-mare (Géres), Sanislau (Szaniszló), Curtiuseni (Érkörtvélyes), Craidorolt (Királydaróc) egyházakból. Csupán gondnoki számadás érkezett 1919-ről Careil-Mariból (Nagykárolyból). A megnevezett egyházak gondnoki számadásait s egyházi költségelőirányzatait megvizsgálván, valamennyit megerősítésre ajánljuk. A dobrai egyház magtári és bortári számadását a careil-mari (nagykárolyi) egyház 1920-ik évi költségelőirányzatát

ugyszintén a még hátralékos egyházak gondnoki számadásait s költségelőirányzatait mielőbb beküldeni kérjük.

Kiváló tisztelettel

Carei-Mari (Nagykároly), 1920. jun. 21.

Havas Gyula

e. m. számv. elnök.

Kacsó Károly

e. m. számv. tag.

Papp József

e. m. számv. sz. tag.

Egyházmegyei bizottság a számvevőszék jelentését tudomásul veszi, s a megvizsgált számadásokat és költségelőirányzatokat megerősíti.

5. sz. Egyházmegyei segélyből Bizottság megállapít Berea (Bere) egyházközségből Tukacs László lelkésznek 1000 koronát, Katona Zsigmond tanítónak 1000 koronát.

Berveni (Börvely) egyházközségből Bartha István tanítónak 500 koronát, Erdey Gábor tanítónak 1000, Kulcsár Ilonka tanítónőnek 500 koronát.

Domanesti (Domahida) egyházközségből Szabó Lajos lelk. 1000, Török Bernát tanítónak 1000 koronát.

Dobra egyházközségből Géder József tanítónak 1000, Balog Józsefnek 1000, Nagy Margit tanítónőnek 500 koronát.

Dindesti (Érdengeleg) egyházközségből Nagy Károly lelk. 1000, Gellért Gyula tanítónak 1000, özv. Uray Józsefné lelkész-özvegynek 500 koronát.

Andrid (Érendréd) egyházközségből Csutoros Albert lelkésznek 1000, Csutoros Albertnének 500 koronát.

Curtuiuseni (Erkörtvélyes) egyházközségből Dankó József h. lelkésznek 1000 koronát.

Gent (Gencs) egyházközségből Papp Józsefnek 1000, Dancs Sándor tanítónak 1000, Rácz Ilonka tanítónőnek 1000 koronát.

Irina (Iriny) egyházközségből Veres Imre lelkésznek 1000, Hajnal József tanítónak 500 és Hajnal Józsefné tanítónőnek 500 koronát.

Craidorolt (Királydaróc) egyházközségből M. Szabó Miklós lelkésznek 1000 koronát.

Moftinul-mic (Kismajtény) egyházközségből Ottmájer Gyula tanítónak 1000 koronát.

Sanislau (Szaniszló) egyházközségből Takács Ferenc lelkésznek 1000 koronát, Loós István tanítónak 1000 koronát.

Carei-Mari (Nagykároly) egyházközségből Gönczy Sándor lelkésznek 1000, Nagy Gusztáv s. lelkésznek 1000, Bakó István tanítónak 1000, Szabó Menyhért ny. lelkésznek 1000, Ujlaky Gáborné lelkészözvegynek 500, Kaizler Sándorné tanító özv. 500 kor.

Girisa mare (Géres) egyházközségből Ujlaky Miklós lelkésznek 1000, Ács István tanítónak 1000, Cseh Olga tanítónőnek 500 koronát.

Segélyben részesülők a részükre megállapított összeget Rácz Elek pénztárnok urtól felvehetik.

6. sz. Gönczy Sándor lelkész jelenti, hogy az amerikai segély-ügyben semmitéle értesítést nem kapott, holott tudomása van róla, hogy az Erdélyi Egyházkerülethez tartozó lelkészek és tanítók már felvették. Javasolja, hogy az egyházmegye kebeléből valaki küldessék fel Clujra (Kolozsvárra), hogy a segélyösszeget a püspöki hivataltól személyesen felvehesse.

Intézőbizottság egyhangulag hozott határozattal Gönczy Sándor lelkész urat a segély felvételével megbizza.

7. sz. Havas Gyula elnök ur jelenti, hogy a dobrai lelkész régi díjlevelet és azt az okmányt, melyből az elhunyt lelkész szerzett joga megállapítható lett volna — az egyházmegyei levéltárból beszerezni nem lehetett: az új díjlevelet pedig az egyház nem terjesztette Bizottságunk elé; a választók névjegyzéke megerősített ugyan, de tévedés történt, mivel sok választó kimaradt. Ennek következtében javasolja, hogy egy bizottság küldessék Dobrára, mely a választók névjegyzékét, a díjlevelet és a kegyeleti ügyeket ott, a helyszínén intézze el.

Javaslat ellogadtatott; küldöttség tagjai: dr. Nagy Sándor ügyész, M. Szabó Miklós és Papp József lelkészek.

8. sz. 1920. május hó 17-én tartott intézőbizottsági ülésen 4. sz. alatt tárgyalt Craidarolti iskola és óvoda ügy, — továbbá június 7-én tartott gyűlésen 8. sz. alatt tárgyalt dindesti (érdengelegi) iskolaügy békés uton való elintézése végett határozatott, hogy

lőgondnok ur ömértósága: Domahidy Elemér, Havas Gyula bizottsági elnökök és M. Szabó Miklós lelkész keressék fel a satu marei (szatmári) tantelügyelőt és ha sikerül a sérelmes ügyeket úgy megoldani, hogy az egyházi és hazafiúi integritásunknak megtevel, — a tantelügyelőségnek már ismert propositióját nevezett egyházak előljárói fogadják el. Ellenkező esetben az Elnökség forduljon tőtiszteletű Nagy Károly püspök urhoz, kérvén őt, hogy a nagyon sérelmes iskolaügyeket terjessze a vallásügyi kormány elé és lehetőség szerint szüntesse meg a tantelügyelőség tulkapásait.

9. sz. Rácz Elek gyámpénztárnok ur jelenti, hogy az Önségélyző Népbank újabb részvények kibocsátását határozta el, de a gyámpénztár nincs abban a helyzetben, hogy újabb részvényeket jegyezhesünk, de mivel módunkban áll nevezett banknál lévő 17

drb. részvényünket értékesíteni, pénztárnok ur javasolja, hogy az elővételi jogot adjuk el.

Bizottság a javaslatot egyhangulag magáévá teszi.

10. sz Több tárgy nem lévén elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Papp József
jegyző.

Havas Gyula
Kacsó Károly
elnökök.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careii-Marii (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. július hó 5-én Careii-Mariban (Nagykárolyban) tartott ülésén.

JELLEN VOLTAK:

Domahidy Elemér, Havas Gyula elnökök, Kacsó Károly, Gáspár Pál, Takács Ferenc, Néma Gusztáv, M. Szabó Miklós, Gönczy Sándor és Papp József bizottsági tagok.

1. sz. Elnök szíves szavakkal köszöntvén a Bizottság tagjait és az érdeklődőket, — az ülést megnyitja.

2. sz. Junius hó 21 én tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatott, módosítás nélkül hitelesített.

3. sz. Olvastatott Számvevőszék jelentése az irinai (irinyi) református egyház gondnokának 1919-ik évi számadásáról, az egyház 1920-ik évi költségelőirányzatáról, az egyház magtárgondnokának számadásáról, valamint a domanesti (domahidai) egyház gondnokának 1919 ik évi számadásának a megvizsgálásáról:

Számvevőszék jelentése.

Az irinai (irinyi) református egyház gondnokának 1919-ik évi számadását, az egyház 1920-ik évi költségelőirányzatát, az egyházi magtárgondnokának számadását, valamint a domanesti (domahidai) egyház gondnokának 1919 ik évi számadását megvizsgálván, valamennyit megerősítésre ajánljuk.

Bervenü (Börvely), 1920. július 4.

Kiváló tisztelettel:

Havas Gyula

e. m. számv. elnök.

Kacsó Károly

e. m. számv. tag.

Egyházmegyei bizottság Számvevőszék jelentését tudomásul veszi, a megvizsgált számadásokat és költségelőirányzatokat megerősíti.

4. sz. Havas Gyula bizottsági elnök ur javasolja, hogy mivel a szokásos kánonika vizitáció ez évben a jelenlegi viszonyok miatt nem tartható meg, — az egyes egyházak előjárói az egyházlátogatási jegyzőkönyv legfontosabb pontjaira adjanak feleletet; a közigazgatási költségeket és a jótékonyági összegeket fizessék be Gönczy Sándor careii-mari-i (nagykárolyi) lelkészhez, aki majd azokat átadja Rácz Elek ideiglenes közigazgatási pénztárnoknak. A kérdőpontok, melyekre felelni kell, s a címletek, melyekre az eddigi szokásos összegek fizetendők voltak, — körlevélben lesznek közölve.

Bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadja.

5. sz. Olvastatott a craidorolti a (királydaroci) és dindesti (érdengelegi) iskolák ügyében a kir. tantelügyelnél járt bizottság jelentése.

Intézőbizottság jelentést tudomásul veszi. Egyben felhívja a craidorolti (királydaróci) és dindesti (érdengelegi) egyházak előjáróit, hogy tantelügyelő ajánlatát — jelen viszonyok közt — fogadják el. A tantelügyelő ajánlatának előszóval való megmagyarázására a dindesti (érdengelegi) egyházba, — egyházköltségén — Takács Ferenc tanácsbíró urat kéri fel.

6. sz. Doba-ra (Dobrára) kiküldött bizottság jelenti, hogy az egyházmegyei intézőbizottság által elrendelt kiszállást nem teljesítette részint azért, mert a dobai (dobrai) egyház gondnoka, a kiküldöttek elé a kért fuvart nem küldte el, de főképen azért, amint a gondnok leveléből kitűnik, — mert a presbitérium a bizottság kiküldését, s a helyszínén való megjelenését teljesen feleslegesnek tartja.

Egyházmegyei intézőbizottság megdöbbenéssel vesz tudomást a dobai (dobrai) presbitériumnak az egyházi törvényekkel való makacs és konok ellenszegüléséről; egyházi többséggel szemben tanúsított illetlen magatartásáról. — Gondnok és presbitérium ellen többek által kért tegyelmi eljárás megindításától most az egyszer el áll, — egyben újra felhívja a Doba-ra (Dobrára) kiküldött bizottság tagjait, hogy minél előbb igyekezzenek a kiszállást megejteni és a következő bizottsági gyűlés elé a helyszínén szerzett tapasztalatokról véleményes javaslatot tegyenek.

7. sz. Havas Gyula elnök ur javasolja, hogy az őszi egyházmegyei gyűlés által lélekszám után 20 fillérben megállapított közigazgatási költség effektuáltassék.

Javaslat elfogadtatott.

8. sz. Miután a térparancsnokság által '3 hónapra megadott gyűléstartási engedély e hó végével lejár, a bizottság

felkéri az Elnökséget, hogy gyűléstartásra újabb engedélyt kieszközölni méltóztassék.

9. sz. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. t.

Papp József
bizottsági jegyző.

Havas Gyula
bizottsági elnök.

Demahidy Elemér
bizottsági elnök.

Fe
biz

Do
Pá

ta

ta

a
za
re
m

ki

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careii-Mari (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. július hó 19-én Careii-Mari-ban (Nagykárolyban) tartott ülésén.

JELEN VOLTAK:

Domahidy Elemér, Havas Gyula elnökök. Kacsó Károly, Gáspár Pál, Dr. Falussy Árpád, Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Néma Gusztáv, Gönczy Sándor és Papp József, bizottsági tagok.

1. sz. Elnök szíves szavakkal köszöntvén az Intézőbizottság tagjait és az érdeklődőket az ülést megnyitja.

2. sz. 1920. július hó 5-én tartott gyűlés jegyzőkönyve felolvasatott, módosítás nélkül hitelesített.

3. sz. Havas Gyula lelkész elnök jelenti, hogy a számvevőszék a domanesti (domahidai) egyház 1920-ik évre szóló költségelirányzatát megvizsgálta, továbbá, hogy a careii-mari-i (nagykárolyi) református egyház jogosult választóinak névjegyzékét 1920-ra megerősítette.

Intézőbizottság a domanesti (domahidai) egyház 1920-ik évre szóló költségelirányzatát megerősíti; careii-mari-i (nagykárolyi) egyház választói névjegyzékének megerősítését tudomásul veszi.

4. sz. Olvastatott t. é. július hó 8-án Doban (Dobrán) megjelent küldöttség jelentése. Ennek alapján Intézőbizottság

a) a küldöttségnek a választók névjegyzékét illető javaslatát elfogadja. Eszerint a presbitérium köteles választók névjegyzékét augusztus 1-re lezárni és megerősítés végett aug. 9-iki egyházmegyei int. bizottsági ülésünkre terjesztetni.

b) Megerősítés végett beterjesztett új díjlevelet, mivel az határozott csonkítást mutat, amennyiben az eddig adott és okmányokkal igazolható lelkészi fizetésnek még felét sem hajlandó a presbitérium megadni a lelkésznek; Intézőbizottság meg nem erősíti,

azt visszaveti azzal a megjegyzéssel, hogy díjlevelet változtatni lehet, — de csonkitani törvényszerint — nem.

c) Mivel néh. Korány János lelkész 1920 május 4 én halt el, tehát az 1921. április 24 ig terjedő idő törvény szerint csonka évnek tekintetik, — azért Intézőbizottság elkötelezi a dobai (dobrai) egyházat, hogy néhai Korány János özvegyének 1921. április 24-ig a teljes lelkészi fizetést lakással és palástdíjjal együtt szolgáltatassa ki; ennek ellenében özvegy a s. lelkésznek teljes ellátást és törvényes s. lelkészi fizetést köteles adni.

Az özvegy kegyeleti évének ügyében Intézőbizottság majd akkor fog végleges ítéletet hozni, ha majd a kegyeleti ügyre vonatkozó okmány bir tokában lesz.

d) Dobai (Dobrai) egyház presbitériumának azon kérelmét, hogy Szabó Lajos s. lelkészt helyettes lelkésszé nevezze ki, — elutasítja, s fenntartja azon határozatát, melyben a felügyelő lelkészi tisztséggel Ujlaki Miklóst ruházta fel.

5. sz. Olvastatott Csutoros Albert andridi (érendrédi) lelkész kérelme, melyszerint az andridi (érendrédi) egyház presbitériumának 1918. évi július 28 án tartott gyűlésének 7. sz. alatti jkvi határozata és az egyházközségi közgyűlés 1918. október 13-án 3. sz. alatti határozata alapján kéri az egyházmegyei Intézőbizottság hozzájárulását ahhoz, hogy fizetését 1919. évtől vagy természetben kapja meg, vagy a termények és egyéb járandóságok az érvényben lévő maximális áron váltassanak meg. Továbbá, hogy az adóztatási rendszer megváltoztassék és a lelkészi fizetést képező naturálék az eredeti díjlevélnek megfelelőleg visszaállíttassanak.

Intézőbizottság Csutoros Albert kérelmét egyhangulag teljesíti.

6. sz. Intézőbizottság elhatározza, hogy az anyakönyvi kiadványok dupla díjazás mellett állíthatók ki.

7. sz. Többek véleménye alapján telvetődött a kérdés, hogy a kanonika visitátiót, mivel az már a múlt évben is elmaradt, nem kellene e t. é. augusztus végén, vagy szeptember elején megtartani?

Bár a kanonika visitáció egyházunkra üdvös és kívánatos volna, de a rendkívüli viszonyokra és magas fuvarköltiségekre tekintettel Intézőbizottságunk azt csak a legszükségesebb esetekre tartván fenn; hogy azonban csonka egyházmegyénk ez évi életének, munkásságának is nyoma maradjon, az egyházak kül- és belélete adatainak egybegyűjtésével,

valamint az egyházak áltai teljesíteni szokott köz-
igazgatási költség s másnemű tartozások befizetésre
való felhívással lelkesz elnököt bizta meg.

8. sz. Olvastatott a careii-mari-i (nagykárolyi) egyház presbi-
tériumának 1920. február 15-én tartott gyűlésének 5. számú és
képviselőtestületi közgyűlésének 3. sz. jkvi kivonata, melyszerint
az elnökség felhatalmaztatik a tisztviselők fizetése és egyéb szük-
séglet fedezésére 10,000 kor. kölcsön felvételre.

Tudomásul szolgál.

9. sz. Olvastatott a careii-mari-i (nagykárolyi) egyház pres-
bitériumának 1920. április 25-én tartott gyűlésének 2. számú és az
egyházközségi képviselőtestület 1920. július 18-án tartott gyűlésé-
nek 4. sz. jkvi kivonata, melyszerint a careii-mari-i (nagykárolyi)
egyház a gondnoki és presbiteri váltságdíjat 1000 koronára emeli.

Intézőbizottság tenti határozatot jóváhagyja.

10. sz. Olvastatott a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyház-
tanács 1920. június 6-án tartott gyűlésének 3. sz. és az egyház-
községi képviselőtestület 1920. július 18-án tartott közgyűlésének
5. sz. határozata, melyszerint a careii-mari-i (nagykárolyi) egyház
összes betétjeit, alapjait, alapítványait a Nagykárolyi Önségélyző
Népbanknál helyezi el és ugyanennél a pénintézetnél 40,000 kor.-ás
folyószámlát nyit, s felhatalmazza a mindenkori elnökséget, — lel-
készt, s főgondnokot, hogy szükséghez képest abból bizonyos ösz-
szeget kiutalhasson.

Fenti határozatot Intézőbizottság jóváhagyja.

II. sz. Olvastatott a careii-mari-i (nagykárolyi) egyháztanács
1920. július hó 8-án tartott gyűlésének 4. sz. és a képviselőtestület
1920. július 18-án tartott gyűlésének 6. sz. jkvi kivonata, melysze-
rint a careii mari-i (nagykárolyi) egyház adósságainak fedezésére,
valamint évi szükségleteinek teljesítésére a most érvényben lévő
egyházi adót addig, ameddig a viszonyok javulnak 500%-tel
felemeli.

Tudomásul szolgál.

12. sz. Olvastatott a careii-mari-i (nagykárolyi) egyháztanács
1920. július hó 8-án és a képviselőtestület július 19-án tartott gyű-
lésének 7. sz. határozata, melyszerint az egyház a sirhelyárakat
és a könyvtárdíjat a következőképen állapítja meg: sirbolt ára
annyi 500 kor., amennyi I. oszt. sirhelyét foglalja el: I. oszt. 500
kor. II. oszt. 300 kor., III. oszt. 100 kor. IV. oszt. 50 kor., V. oszt.
10 kor. könyvtárdíj 2 kor.

Intézőbizottság tenti határozatot megerősíti.

13. sz. Olvastatott Gönczy Sándor careii-mari-i (nagykárolyi) református lelkész cluji (kolozsvári) utjáról szóló jelentése. Eszerint

a) nevezett lelkész ur az amerikai segélyt nem kapta meg, jöllehet a pénz már az erdélyi püspöki hivatalban van, sőt a szétosztás aránya is meg van állapítva. Hogy a segély megállapítható legyen szükséges olyan kimutatás felterjesztése, amely pontosan feltüntesse a lelkészek és tanítók javadalmát. Ennélfogva a még szükséges adatok 96–920. számú körlevélben az illető lelkészek-től bekértek.

b) Nem pusztán csak az amerikai segély fog legközelebb szétosztásra kerülni, hanem minden elmaradt állami javadalmat kongruát, korpótlékot, családi pótlékot, drágasági segélyt, ruha-segélyt stb. t kiutal az illetékeseknek a főtiszt. püspöki hivatal.

Intézőbizottság a jelentést örvendetes tudomásul veszi.

c) Az iskolák ügyében előterjesztett tájékoztató jelentést is magáévá teszi Intézőbizottság és felkéri lelkész elnököt, hogy a felekezeti iskolák fenntartására és felállítására s azok költségelőirányzatának elkészítésére körlevélben hívja fel az egyházakat; Gönczy Sándor lelkész urat pedig megbizsa, hogy az aug. 9-én tartandó bizottsági gyűlésen benyújtandó iskolai költségelőirányzat módoszatait szintén körlevélileg közölje az egyes egyházakkal.

14. sz. Dezső Sándor curtuiuseni (érkörtvélyesi) tanító az amerikai segélyben való részeltetését kéri.

Mivel az Intézőbizottság az amerikai segély szétosztása ügyében már határozott, nevezett tanító kérelme felett napirendre tér.

15. sz. Intézőbizottság egyhangulag elhatározza, hogy legközelebbi ülését f. é. augusztus hó 9 én d. e. 10 órakor tartja meg.

16. sz. Csonka egyházmegyénknak az erdélyi egyházkerülethez ideiglenesen való csatlakozása ügyében Intézőbizottság felkéri lelkész-elnököt, hogy körlevélileg hívja fel az egyházakat, hogy presbiteri gyűlésükön határozzanak aflelt, hogy az erdélyi rel. püspök joghatósága alá adják é magukat, vagy nem? A presbiteri gyűlésben hozott határozat jegyzőkönyvi kivonata f. é. augusztus 9-én tartandó intézőbizottsági ülésre beterjesztendő.

17. sz. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Kmt.

Papp József,

jegyző.

Havas Gyula,

bizottsági elnök.

Domahidy Elemér,

bizottsági elnök.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careii Mari (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. augusztus hó 9-én a Careii-Mariban (Nagykárolyban) tartott ülésén.

JELLEN VOLTAK:

Havas Gyula lelkeszi és Domahidy Elemér világi elnök. Kacsó Károly, Gáspár Pál, Takács Ferenc, M. Szabó Miklós és Papp József bizottsági tagok.

1. sz. Elnök szívesen köszönti az Intézőbizottság megjelent tagjait és az érdeklődőket, a gyűlést megnyitja.

2. sz. 1920 július hó 19-én tartott gyűlés jegyzőkönyve felolvastatott, hitelesített.

3. sz. Olvastatott a következő elnöki jelentés:

Elnöki jelentés az intézőbizottság 1920. aug. 9-iki ülésére.

1. Intézőbizottságunktól vett megbízatásomhoz hiven szétküldtem egyházainkhoz III. és IV. sz. körleveleket. Az előbbiben az »Egyházlátogatási jegyzőkönyvi« adatok, az egyházi pénztárból fizetendő összegek, a f. évben vizsgált iskolai növendékek névjegyzékének beküldésére kértem fel a lelkésztársakat. Az utóbbiban presbiteri ülési határozatot kértem arra nézve, hogy a) óhajtja-e az egyház, hogy csonka egyházmegyénk ideiglenesen az erdélyi református püspök joghatósága alá adja magát? b) mik lennének azok, melyekkel az egyes egyházak iskoláik fenntartásához, összes erejük igénybevételével hozzájárulhatnak?

2. Megerősítettem az andridi (érendrédi) és moltinul-micei (kismajtényi) református egyházközségek jogosult választó tagjainak 1920-ik évre szóló névjegyzékét.

3. Számvevőszék megerősítésre ajánlja az andridi (érendrédi) református egyház gondnokának 1919-ik évi számadását, továbbá a careii mari-i (nagykárolyi) református egyház 1920-ik évi költség-előirányzatát.

Intézőbizottság az elnöki jelentést tudomásul veszi.

4. sz. Olvastatott a jelentés az egyházak presbitériumainak nyilatkozatairól arra nézve, kívánják-e ideiglenesen az Erdélyi Református Egyházkerület püspöki joghatósága alá helyezni magukat?! Miután csonka egyházmegyénk mind a 17 egyháza egyhangulag igénybe kívánja venni Erdélyi Református Egyházkerületünk püspökének oltalmát, s készséggel helyezi magát püspökének joghatósága alá, Intézőbizottságunk a kérdést eldöntöttnek nyilvánítja, s midőn készséggel helyezi magát Erdélyi Református Egyház püspökének: főtiszteletű és méltóságos Nagy Károly ur joghatósága alá ideiglenesen, egyben tisztelettel kéri mélt. és főtsz. püspök urat, hogy az előforduló esetekben nagybecsű támogatásában bennünket részesítetni sziveskedjék.

Intézőbizottság ezen határozatának a főtsz. és és mélt. Püspök urnak tudomására való hozatalával, valamint az amerikai segélynek felvételére az Elnökséget, névszerint Havas Gyula berven (börvelyi) ret. lelkészt és mélt. Domahidy Elemér nyug. főispán urat kéri fel. Felkéri és megbizza az Elnökséget azzal is, érdeklődjék behatóan aziránt, mimódon és milyen mértékben segíthetné egyházainkat az Egyházkerület telekezeti iskoláink fentartásában.

5. sz. Csonka egyházmegyénk mind a 17 egyháza beterjesztette az 1920-21-iki iskolai évre szóló iskolai költségelőirányzatát.

Intézőbizottság a költségelőirányzatok átvizsgálásával és azok alapján az egyházak által nem fedezhető összegnek kiutaltatásával tiszteletteljesen Elnökséget bizza meg.

6. sz. Olvastatott a genti (gencsi) református egyház 1920. június hó 20-án tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyvének 4. sz. és egyházközségi közgyűlés jknyvének 3. sz. kivonata, melyszerint a genti (gencsi) ref. egyház Papp József lelkésznek személyhez kötve az eddig fizetett 120 kor. lapénz helyett 4 öl, Dancs Sándor tanítónak és Rácz Ilonka tanítónőnek szintén személyhez kötve 2, illetve 1 öl tüzfát ad.

Olvastatott továbbá a presbiteri gyűlés 5 ik és az egyházközségi közgyűlés 4 ik számú kivonata. Ezekszerint az egyház 3 legeltetési jogából kettőt a mindenkori lelkész, egyet a mindenkori kántor tanító javadalmához tartozónak mond ki.

Intézőbizottság lenti határozatokat örvendetes tudomásul veszi.

7. sz. Mándi Szabó Miklós craidorolti (királydaróci) református lelkész az özvegyi szerzett jog megállapíthatására tekintettel, hogy a jövőben minden eshetőségre készen lehessenek a lelkészözvegyek, szükségességét látván fenforogni annak, hogy minden egyház presbiteri jegyzőkönyvében nyoma legyen, hogy az 1907. előtt

elhívott, elválasztott lelkészek adtak é ki elődjök özvegyének akár természetben, akár egyezségi áron kegyeleti évi fizetést, s jutottak é így az E. T. II. t. c 75. §-a szerint szerzett joghoz: tisztelettel indítványozza, hogy mindazon lelkészek, kik jelzett t.-c. hatálya alatt állanak, szerzett jogukat presbitériumaik gyűlésén jegyzőkönyvileg örökítsék meg, s ezt a mélt. és nt. Int. Bizottságnak jegyzőkönyvi kivonatban jelentsék.

Intézőbizottság indítványt magáévá teszi, s elkötelezi a lelkészeket az indítványban foglaltak szerinti eljárásra.

8. sz. A dindesti-i (érdengelegi) egyház jelenti, hogy nem óhajtja jelzett formában a tanfelügyelő ajánlatát, hanem telekezeti iskolát akar tartatani.

Intézőbizottság nem tartja indokoltnak a dindesti (érdengelegi) egyház aggodalmát, érdemlegesen csak akkor fog határozni, ha az egyház iskolai költségelőirányzatát beterjeszti.

9. sz. Sanmiclaus (Krasznaszentmiklósi) egyház előljárósága jelenti, hogy az egyház iskolai épületeit a magyar államnak adta volt haszonbérbe, most pedig a románok birtokolják, s azt az egyháznak használatába visszaadni egyáltalán nem hajlandók. A magyar állami iskola két tanerős volt, azonban a magyar református tankötelesek csekély száma miatt két tanerőt alkalmazni nem lehet, ezért nevezett egyházi előljáróság kéri, hogy az ottani tanítói állásra nőtlen egyén alkalmaztassék, mivel csak így volna kivihető úgy a tanító, mint a tanterem elhelyezése.

Intézőbizottság kéri az elnökséget, hogy a sanmiclausi (Krasznaszentmiklósi) esetet külön is ajánlja a főtsz. Püspök ur figyelmébe.

10. sz. Tötös János nyugdíjas tanító az amerikai segélyben való részvételét kéri.

Intézőbizottság — mivel a segély szétszétása ügyében határozott, — nevezett tanító kérelme felett — sajnálattal bár, — napirendre tér.

II. sz. Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést bezárja.

K. m. f.

Papp József,

int. bizottsági tag.
egyh. aljegyző.

Havas Gyula,

lelkész elnök.

Domahidy Elemér

világi elnök.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careii-Mari (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. augusztus hó 23-án Careii-Mari (Nagykárolyban) tartott üléséről.

JELLEN VOLTAK:

Havas Gyula és Domahidy Elemér elnökök. Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Gönczy Sándor, Rácz Elek, Falussy Árpád, Néma Gusztáv és Papp József bizottsági tagok.

1. sz. Elnök üdvözli az Intézőbizottság megjelent tagjait és az érdeklődőket, a gyűlést megnyitja.

2. sz. 1920. augusztus hó 9 én tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatott, hitelesített.

3. sz. Havas Gyula lelkeszi elnök jelenti, hogy

a) Domahidy Elemér öméltsóságával az Intézőbizottság felkérése és megbízása folytán megjelentek Clujon (Kolozsváron) főtiszt. és mélt. Nagy Károly püspök urnál, akivel is közölték csonka egyházmegyénk mind a tizenhét egyházának presbiteri gyűlésen hozott ama határozatát, hogy egyhangulag igénybe kívánjuk venni és kérjük is a püspök ur oltalmát és ideiglenesen készséggel helyezzük magunkat joghatósága alá. Püspök ur egyházmegyénk csatlakozását ellogadta és ígéretet tett, hogy az előforduló esetekben nagybecsü támogatásában bennünket részesíteni fog.

b) az amerikai segélyből egyházmegyénk részére 23 000 K-t. utalt ki a püspöki hivatal azon meghagyással, hogy az a lelkesz és tanítc özvegyek, nyugdíjasok, árvák, szegénysorsu lelkeszek s. lelkeszek és tanítók közt osztassék szét.

c) végül nt elnök ur sajnálattal jelenti, hogy a püspöki hivatalnak ezidőszerint nincs módjában egyházainkat felekezeti iskoláik tartatásában támogatni.

Intézőbizottság az Elnökség táradozásáért hálás köszönetét nyilvánítja, a jelentést tudomásul veszi.

4. sz. Lelkesz-elnök ismerteti a szatmármegyei román kir. tanfelügyelőség 2237—1920. sz. rendeletét, melyszerint megtiltja, hogy

az iskola tentartó egyház a tanulók szüleitől az ifjusági könyvtári — 50 bani — díjon felül tandíjt szedjenek.

Intézőbizottság a tanfelügyelő rendeletét tudomásul veszi és ismételten felhívja az egyes egyházakat, hogy a felekezeti iskolákat bármily áldozatok árán is tartsák fenn.

5. sz. A Craidorolt (Királydaróczi) ref. egyház ujonnan szervezett takarékosk. magtárának alapszabályait bemutatja és megerősítését kéri.

Intézőbizottság a Craidorolti (Királydaróczi) ref. egyház magtárának alapszabályait megerősíti.

6. sz. Craidorolti (Királydaróczi) ref. egyház betérjeszti 1920. július 4 én tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyvének 3. számú kivonatát, melyszerint M. Szabó Miklós craidorolti (királydaróczi) lelkész kéri az E. T. II. t. c. 75. §-a értelmében szerzett jogának egyházhatósági elismerését.

Mivel M. Szabó Miklós Craidorolti (Királydaróczi) lelkész elődje özvegyének: Ablonczy Andornénak 800 koronát tévő gyámintézeti tartozását annak idején magára vállalta, amint ez a careii-marii (nagykárolyi) ref. egyházmegye 1907. március 6 és 1907. május 7-én tartott gyűlésének 19. számú határozatából is kitűnik: Intézőbizottság nevezett lelkész ur szerzett jogának biztosítását tudomásul veszi.

7. sz. Intézőbizottság az elnökség indítványára a következő gyűlés idejét szept. 20 ra tűzi ki.

8 sz. Intézőbizottság az amerikai segély szétosztásával Havas Gyula lelkészelnököt, Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Gönczy Sándor és Papp József bizottsági tagokat bizza meg.

23.000 Kor. segélyösszegeből szállítási költség címén intéző bizottság rendelkezése szerint 1428 Kor. levonatott, maradt 21.572 kor. szétosztásra. Ezen összeg szétosztott 6 özvegy és nyugdíjas között a 1000 kor. 5 lelkész között a 1000 kor.-val, 2 s. lelkész a 500 kor. és 15 tanító közt a 638 kor. 13 fil.-el. Segélyben részesültek: özv. Uray Józsefné, Tötös János, özv. Kalmár Ferencné, özv. Ujlaky Gáborné, Szabó Menyhért és özv. Kaizler Sándorne, egyenkint 1000 koronával. — Szabó Lajos, Csutoros Albert, Papp József, Takács Ferenc, M. Szabó Miklós lelkészek 1000 kor., Dankó József és Nagy Gusztáv s. lelkészek a 500 koronával; Katona Zsigmond, Barta István, Erdélyi Gábor, Géder József, Nagy Margit, Török Bernát, Gellért Gyula, Danes Sándor, Rácz Ilonka, Cseh Olga, Hrdud József, Hajnal Józsefné, Ottmayer Gyula, Bakó István, Loós István tanítók, illetve tanítónők a 638-13 koronával.

9. sz. Több tárgy nem lévén elnök a gyűlést bezárja.

K. m. f.

Papp József, jegyző.

Havas Gyula, lelkészelnök,
Kacsó Károly világi elnök.

Jegyzőkönyv.

felvételelt a Careii-Mari (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. szeptember 20-án Careii-Mariban (Nagykárolyban) tartott ülésén.

JELEN VOLTAK:

Havas Gyula, Kacsó Károly elnökök. Gáspár Pál. dr. Falussy Árpád, Néma Gusztáv, M. Szabó Miklós, Gönczy Sándor és Papp József bizottsági tagok

1. sz. Lelkész-elnök szíves szavakkal köszöntvén az Intézőbizottság megjelent tagjait és az érdeklődőket, s mivel Domahidy Elemér világi elnök Öméltósága az ülésen nem jelenhetvén meg, a társelnöki szék elfoglalására Kacsó Károly tanácsbíró, intézőbizottsági tag urat kérvén fel — az ülést megnyitja.

2. sz. 1920. augusztus hó 23 án tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván, — hitelesített.

3. sz. Lelkész-elnök felolvassa elnöki jelentését:

Elnöki jelentés a careii-mari-i (nagykárolyi) református esonka egyházmegye intézőbizottságának 1920. szept. 20-án tartandó ülésére.

Legutolsó, 1920. aug. 23-án tartott ülésünk óta, semmi oly nemű megkeresés nem érkezett hozzám, mely bármilyen intézkedést is szükségessé tett volna. Ezen körülmény, ha abban lelné magyarázatát, hogy mindenek ékesen és jó rendben mennek. tehát nincs mit jelenteni, a legnagyobb dicséret volna egyházaink állapota felett. Sajnos azonban inkább olyannak vehető e hallgatás, mint az elkeseredett, reményét vesztett ember állapota, mikor már panaszkodni sem kíván, hiszen legteljebb csak meghallgatást, de megnyugtatót, bajaira orvoslást, ugy sem talál.

Azokkal a vérmes reményekkel szemben, melyeket hullámként változó kedéllyel, néha-néha tán nem is egészen alaptalanul, mindennemű állapotaink jobbra fordulta iránt tápláltunk, itt áll előttünk a rideg való. Az őszi napsugár bágyadt fényével mint hunyó nap a tájat, tavaszi reményeinknek csak kóróvá aszott roncsait simogatja, mintha fájna a tőle való megválás. Kis vilá-

gunk sötét, s akármilyen összehuzott szemmel sem vehető észre, a legcsekélyebb hajnal pirkadás sem. Vagy örökös lesz a bennünket körülvevő sötétség s tehetetlenség? Gondolatnak is borzasztó volna! Halál után feltámadás következik. De hogy bizonyosan eljőjön, maga Jézus is imádkozott, munkálkodott. Mi is imádkozunk és munkálkodjunk s az édes reményt fel ne adjuk soha.

Berveni (Börvely), 1920. szept. 19.

Havas Gyula

intézőbizottsági lelkészi elnök.

Intézőbizottság a jelenlegi viszonyok között mindnyájunk lelkivilágát hiven visszatükröző hitet, reményt, bizalmat keltő, kitartásra, és imádsággal végzett lankadatlan munkálkodásra buzdító elnöki jelentést köszönettel veszi tudomásul.

4. sz. Miután az amerikai segélyből jutalmazottak közül többen nyugtáikat nem szolgáltatták be:

Intézőbizottság megbizsa Elnököt, hogy a nyugtával tartozókat hívja fel, hogy kötelezettségüknek október 10-ig tegyenek eleget.

5. sz. Intézőbizottság megbizsa lelkész elnököt, hogy körlevélben hívja fel az iskola tartatókat, hogy október 20 ántartandó ülésünkre tegyenek jelentést arról, hogy a telekezeti iskolákat felállították-e, vagy nem? S ha fel tudták állítani az iskolákat, hogyan, hány tanerővel? Továbbá, hogy megkezdődött-e, és mikor a tanítás? Ott, hol az még meg nem kezdődött, haladéktalanul megkezdendő.

6. sz. Lelkész-elnök felhívja Intézőbizottságot, hogy a beérkezett jelentések alapján állapítsa meg az elmaradt özvegyi segélyeket és nyugdíjakat, mivel az elnökség az erdélyi püspöki hivataltól azt az ígéretet vette, hogy a püspöki hivatal mindennemű elmaradt özvegy, árvasegélyt és nyugdíjat ki fog utalni.

Ezek alapján. Intézőbizottság megállapít özv. Vityi Bertalanné részére 1919. ápr. 1-től 1920. dec 31-ig 1750 koronát.

Özv. Kalmár Ferencné részére 1919. febr.-tól 1920. dec. 31-ig 2000 koronát.

Özv. Ujlaky Gáborné részére 1920. január 1-től 1920. dec. 31-ig 1000 koronát.

Özv. Uray Józsefné részére 1919. januártól 1920. dec. 31-ig 2000 koronát.

Szabó Menyhért nyug lelkész részére 3000 kor-t.

S hogy valamelyik nyugdíjas, vagy özvegy árva, a segélytől el ne maradjon, lelkész elnök megbizatik, hogy az egyes lelkészek útján hívja fel csonka egyházmegyénk területén lakó nyugdíjas lelkészeket,

özvegyeket, s árvákat, hogy okt. 10-ig írásban tüntessék ki pontosan, mely időtől nem kapták nyugdíjaikat, segélypénzőket, s mennyit tesz az ki 1920. dec. 31 ig.

7. sz. Pataki Sándor curtuiuseni (érkörtvélyesi) lelkész, privát levélben kérte Intézöbizottságunk lelkész-elnökét, hogy az ő nyugdíjaztatása ügyében az eljárást indítsa meg.

Lelkész-elnök megbizatik, hívja fel Pataki Sándort, hogy nyugdíjaztatása érdekében a hivatalos eljárás megindítható legyen, szabályszerű kérvénnyel forduljon Intézöbizottságunkhoz.

8. sz. Lelkész-elnök néhány, de sokat mondó, nagyon sötét, szomorú valóságot feltüntető szóval ecseteli nyomorúságos viszonyok közt élő Szabó Menyhért nyug. lelkész társunk helyzetét.

Intézöbizottság kéri és megbizza elnököt, hívja fel a kebelbeli lelkészeket és általuk egyházaik tehetősebb tagjait, hogy nevezett nyug. lelkésznek töképen élelmiszer nyújtásával igyekezzenek segítségére sietni.

9. sz. Felolvastatott Csaba Adorján nyug. főispán, egyháztagnak a domanesti (domahidai) egyház 1920. évi augusztus hó 29-én tartott egyházközségi közgyűlés 3. sz. jegyzőkönyvi határozata ellen benyújtott fellebbezése.

Dómanesti (Domahidai) ref. egyház közgyűlése f. é. augusztus hó 29. é. 3. sz. jegyzőkönyvi határozattal kimondja, hogy az egyházi magtárból múlt évben kikölcsonzott terményt az illető adósok nem kötelesek természetben visszaszolgáltatni, hanem mindenkinek jogában áll azt vékánként 50 koronával megváltani.

Együttal határozatba hozták, hogy amennyiben ezáltal a magtár jövedelméből a lelkész ur természetbeni terményjárándóságát fedezni nem lehet, köteles minden egyháztag kétszeresét szolgáltatni be az eddigi termény járuléknak.

Ezen határozat ellen Csaba Adorján fellebbezéssel él, mert 1) a közgyűlés egybehívása szabálytalan módon történt, mert az kihirdetve nem volt, s a körözött ívet nem vitték el minden egyháztaghoz tudomásul vétel végett.

2) a közgyűlésen az anyagilag közvetlenül érdekeltek nagy többségben hozták a reájuk előnyös határozatot.

3) szor a közgyűlés olyan dologban hozott határozatot, mely illetékességén kívül esik.

Intézöbizottságunk a fellebbezés felett napirendre tér. A közgyűlés határozatát semmisnek nyilvánítja és utasítja az egyházat, hogy az egész ügyet a presbitériumnak magának tárgyalása elé bocsássa.

10. sz. A Genciu (Gencsi) egyházközség megerősítés végett beterjeszti a következő alapító levelet:

Alapítólevél.

20. Mi alantírt Elekes László és neje Katona Viola, Genciu (Gencsi) lakosok, gazdálkodó közbirtokosok, ezen oklevelünk által adjuk tudtára mindazoknak, akiket illet a következő elhatározásunkat:

1. Hálát adván az Urnak, hogy kedves gyermekeink közül Gyulát, ki az Ő nagy segedelmével a lelkészi pályát elvégezte, immár céihoz juttatta; továbbá, hogy Endrét és Bélát a borzalmas világháboru forgatagából, majd ez utóbbit az olasz fogságból is épen, sértetlenül hazasegítette, egyszersmind Genciu (Gencsi) nemes, magyar református egyházunkhoz való szeretetünket tanusítani akarván: alapítványt teszünk, melynek kamatját minden esztendőben a karácsonyi legátus kapja. Ha pedig valamelyik esztendőben egyházunkban legátus nem lenne, úgy a kamat a tőkéhez csatolandó.

2. Ezen alapítványunk minden időre »Elekes László és családja alapítványa« címet viseli és alapját az ezennel készpénzben befizetett 1000 K, azaz Egyezer korona képezi.

3. Alapítványunk kamatait évenként egy összegben a karácsonyi legátus kapja.

4. Az alapítváni tőke: 1000, azaz Egyezer korona takarékpénztárba helyezendő s a tőke csonkítatlan fenntartandó s kezelésével a genciu (gencsi) nemes, magyar Református Egyházközség presbitériumát bizzuk meg.

5. Az adományozás jogát a genciu (gencsi), nemes magyar Református Egyházközség mindenkori lelkésze és gondnoka gyakorolja.

6. A genciu (gencsi) református egyház az alapítványt elfogadja és érte a vagyoni felelősséget vállalja.

7. Az alapítványt peres és perenkívüli jogügyekben az egyház gondnoka és lelkésze képviseli.

8. Az alapítólevél négy példányban állítandó ki, egyik az alapító családnak adatik, másik az egyház, harmadik az egyházmegye, negyedik az egyházkerület levéltárába helyezendő.

Kelt Genciu (Gencsen), 1920. január 1-én.

Elekes László,

Elekes Lászlóné, Katona Viola.

Ezen alapítólevél a genciu (gencsi) református egyház presbitériumának 1920. évi szeptember hó 5-én tartott gyűlésében felolvasztatott, az alapítványt a presbitérium elfogadta és felelősségterhe alatt kezelésbe vette.

Genciu (Gencs) 1920. szeptember 5.

Dancs Sándor,

presbiteri jegyző.

Papp József,

református lelkész.

Vörös Pál,

gondnok.

Megerősítettett a Careii-Marii (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. szeptember hó 20-án Careii-Mariban (Nagykarolyban) tartott ülésének 10. számú határozatával. Careii-Mari (Nagykároly), 1920. szeptember 20.

Papp József

intézőbizottsági jegyző.

Havas Gyula

lelkészelnök.

Intézőbizottság a genciu (gencsi) egyházközség által betérjesztett »Elekes László és családja alapítványa« alapító levelét megerősíti s felsőbb megerősítés végett az egyházkerületre felterjeszti. Egyszersmind a nemes keblű alapítókra Isten áldását kéri s a maga részéről is hálás köszönetét fejezi ki.

II. sz. Géder József dobai (dobrai) református kántor-tanító jelenti, hogy a dobai (dobrai) ref. egyház presbitériuma f. é. aug. 30-án Szabó Lajos s. lelkész elnöklete alatt tartott gyűlésben a tanítók fizetésének az 1920—21-ik iskolai évre való megállapításával foglalkozván, reá nézve azon sérelmes határozatot hozta, hogy az ő díjlevelében biztosított 44 Hl. buza és 255 kor. borpénz fizetésének telét, azaz 22 Hl. buzát és 127 kor. 50 fillért, mindhárom tanító között egyenlő arányban megosztja és a buza árát hl. ként 100 koronában állapítja meg. Nevezett tanító ur kéri az egyházmegyei Intézőbizottságot, hogy a presbitéri határozatokat bírálja meg és ügyében bölcs belátása szerint intézkedjék.

Intézőbizottság utasítja a dobai (dobrai) presbitériumot, hogy a kántor tanító fizetésére vonatkozó határozatokat szerelje fel a megfelelő okmányokkal és azokat terjessze az Intézőbizottság elé. Intézőbizottság már most kimondja, hogy a presbitériumnak nincs joga a díjlevelet megcsonkítani továbbá, hogy a presbitériumnak anyagi felelősséggel járó kötelessége a díjlevelben biztosított fizetés kiszolgáltatása.

12. sz. Sanmiclaus (Krasznaszentmiklósi) ref. egyház előljárósága betérjeszti a felállítandó iskola költségeloirányzatát, s egyszersmind kéri Intézőbizottságot, hogy az iskola tartásához szükséges összeget a főtiszt. Püspöki hivataltól számára eszközölje ki.

Intézőbizottság felhívja a sanmiclaus (szentmiklósi) egyház előljáróságát, hogy pótlólag terjessze be az egyház által épített, de a magyar államnak haszonbérbe adott tanítói lakás és iskola haszonbéri szerződését és ekkor az egyház kérvénye pártolólag terjesztetik a püspöki hivatalhoz.

13. sz. Csutoros Albert andridi (érendrédi) ref. lelkész iskolaszéki elnök jelenti, hogy az egyház a múlt évben felállított egy

tanerős iskoláját a folyó 1920—21-ik iskolai évre két tanerejüvé fejlesztette, s egyszersmind iskolai szükséglet fedezésére hatezer korona segélyt kér.

Intézőbizottság — sajnálattal bár — ezidőszerint a kérést nem teljesítheti, mivel semmitéle anyagi erővel nem rendelkezik.

14. sz. Olvastatott Csutoros Albert andridi (érendrédi) ref. lelkész fellebbezése, melyben az egyházközségi közgyűlésnek szept. 19-én a közteherviselés megváltoztatása tárgyában hozott határozatát megfellebbezte. Az andridi (érendrédi) egyházban a közteherviselés és új adókulcs megváltoztatás — vált szükségessé. (Folyó hó, azaz) szept. 19-én az egyházközségi közgyűlés a presbitérium által el fogadott és javasolt fokozatnélküli állami adó alapján ké-szült adókulcsot és adókiivetést elvetette, így az egyház teljesen fizetéseképtelen állapotba jutott.

Az egyházközségi közgyűlés fenti határozata következtében a lelkész fizetése és az egyház összes folyó évi szükséglete fedezetlen maradván: Intéző-bizottság utasítja az andridi (érendrédi) egyházat, hogy adjon javaslatot, hogyan, módon kívánja az egyház szükségleteit fedezni, és javaslatát, határoza-tát október 18-án tartandó Intézőbizottsági ülésre terjessze fel, különben bizottság fog menni az andridi (érendrédi) egyházba, hogy a baj tehetőség szerint orvosoltassék.

15. sz. Olvastatott Mészáros Lajos, Tóth Pál és Barak Sándor cárei marii (nagykárolyi) egyháztagok fellebbezése az egyháztanács ama határozata ellen, hogy nevezettek, mivel a gondnoki tisztséget el nem fogadták, 1000 kor. váltságdíjat fizessenek.

Intézőbizottság a fellebbezésnek helyt ad, és fenti egyháztagokat felhozott indokaiknál fogva a váltságdíj fizetése alól felmenti.

16. sz. Intézőbizottság jelenlévő tagjai egyhangulag elhatá-rozzák, hogy a következő bizottsági ülés október 18-án lesz.

17. sz. Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést bezárja.

K. m. t.

Papp József,
int. bizottsági jegyző.

Havas Gyula,
lelkész elnök.

Domahidy Elemér
világi elnök.

Jegyzőkönyv.

Felvétetelt a Careii-Marii (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intéző bizottságának 1920. október hó 18-án Careii-Mari-ban (Nagykárolyban) tartott ülésén.

JELLEN VOLTAK:

Havas Gyula lelkész, Domahidy Elemér világi elnök, Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Gönczy Sándor és Papp József intéző bizottsági tagok.

1. sz. Nagytiszteletű Havas Gyula, intézőbizottságunk lelkész-elnökének mindannyiunk szíve — lelke óhajtását, reménységét kifejező buzgó imádságának elhangzása után — világi elnök: Domahidy Elemér Oméltósága szíves szavakkal köszöntvén az Intézőbizottság jelenlévő tagjait és az érdeklődőket, az ülést megnyitja.

2. sz. F. é. szeptember hó 20-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatván, — hitelesített.

3. sz. Felolvastatott a következő elnöki jelentés:

Elnöki jelentés a careii-mari-i (nagykárolyi) református csonka egyházmegye intézőbizottságának 1920. okt. 18-án tartandó tizedik gyűlésére,

Egy hónap telt el bizottságunk utolsó ülése óta. Egy por-szemnek is kevés az idő végtelenéhez mérve, csak egy sóhajtásnyi a boldogság óráján ringatózó, de a kinszenvedésnek esztendeit, a nyomorúságnak hatalmas szikláit is jelentheti azokra nézve, kiktől a boldogság rég messze szállt, kik a létientartás, a lelki egyensúly megőrzése végett folytatott nehéz küzdelemben morzsolják szét lelki és testi erejüket, legyenek azok akár egyesek, akár testületek. Várni és mindig csak várni a sors kedvező fordulataira, könnyű az »ígéret fiainak«, kik nemesen folytatott életük jutalmául magától az Istentől nyertek ígéretet a jobb jövőre nézve, de várni és remélni azoknak, kiket a saját könnyelműségök, minden kigondolható, sőt a fantáziát megszágyenítő bűneik sodortak infernális helyzetökbe, hogy jön ujabbán ismét egy Isten, aki

azokra a kimondhatatlan bűnökre, amelyeket elkövettek, amelyekből ma sem tértek meg, sőt megtérni sem igyekeztek, egyszerűen fátyolt borít s egy mindent megbocsátó gesztussal visszaadja az elvesztett paradicsomot, a naivságnak olyan magas foka, aminő Madách szerint csak embernél található s hozzátehetjük, hogy csak olyan embernél, akiből már kihalt az enerzsia, az önérzetnek, az akaratnak az a hatalmas ereje, mely letudja, kész is levonni a konzekvenciát, s ha tévedett lakolni, ha vétkezett bűnhődni is kész. Egyéniségünkhöz tartozik, hogy minden hibánkért lakolnunk kell. De az igazi jellem nem úgy fogadja a bűnhődést, mint a csüggedés, kétségbeesés, világgyűlölet alkalmas eszközét, hanem mint útmutatót, oktatót a további tévedés elkerülésére. És a bűnhődés tartama alatt is nem a pusztá várakozásban s reménykedésben meríti ki tevékenységét, hanem törhetlen erélylyel, csüggedést nem ismerő munkakedvvel küzd, hogy a férfiasan elviselt szenvedés után emelt fővel állhasson meg s munkálhasson tovább az igazság útján, az örök igazság diadalában vetett hittel.

Bűnhődünk mi is. Fizetünk a sok tévedés, hiba, vétekért, melyet elkövettünk. A bűnhődés súlyos, vége beláthatatlan, de viseljük telemelt fővel, azzal a törhetetlen férfiasággal, melyre az ősök példája tanít. Ne reménykedjünk, ne vesztegessük időnket a hiu várakozással, nem ezek, hanem a kitartó munka, fáradhatlan szorgalom, egymás önzetlen támogatása, az ősi nemes hagyományokhoz való ragaszkodás fogják megteremni számunkra azt az óhajtott eredményt, melynek megvalósulása ma mindnyájunknak legszentebb imádsága.

Aki figyelemmel nézi a mai állapotokat, lehetetlen észre nem vennie, hogy egyházi és iskolai életünk egéről nem hogy oszlanék a felleg, de mindinkább sűrűsödik. Természetesen ez által szaporodik a villámok száma is, mely lecsaphat reánk. Elég legyen csak arra mutatnom, hogy egyházi és iskolai autonómiánkat nem respektálja az állam, vagy legalább is nem olyan mértékben, amint azt mi jogosan elvárhatnók. Az általunk teljesíteni kívánt kultur-munkát egyáltalában nem honorálja, ami által igen nehéz helyzetbe jutott kivétel nélkül minden egyházunk és iskolánk. Hála hűveink áldozatkészségének, most egyelőre, ez időre legnagyobb részben sikerült úgy rendezni dolgaikat, hogy mind az egyházak, mind az iskolák prosperálhatnak. A jövő Isten kezében van. Az iskolák állapotáról hozzám hat egyházból beérkezett jelentés szerint: Bereában (Berében) egy tanerős iskola van, tanító fizetése rendezve, Berveniben (Börvelyben) három tanerős iskola, két rendezve, egy helyettes tanítóval, tanítók fizetése rendkívüli adóval rendezve, a tanítás szept. 4-ike óta van tolyamatban. Andrid (Érendréd) a múlt évben felállított egy tanerős iskoláját két tanerősre fejlesztette, egyházi pótagóval. Az iskola szept. 15-én nyílt meg. Sanmiclaus (Krasznaszentmiklós) fedezet hiányában nem tarthat iskolát. Felállíthatása érdekében lépések tétettek az erdélyi egyházi ker. főt. püspökénél. Careii-Mari-ban (Nagykárolyban) a meglevő egy tanerős iskolához még két tanerőt állítottak 40% egyházi adó

emeléssel. A tanítás szept. 20 án vette kezdetét Irinaban (Irinben) két tanerős iskola nyílt meg szept. 15-én.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek, Ciunesti (Csomaköz) és Doba (Dobra) kivételével, honnan csak statisztikai adat jött, mind beérkeztek s teldolgozás alatt vannak s az ez évi utolsó ülésünkön teljes jelentést terjeszték elő.

Kiváló tisztelettel

Berveni (Börvely), 1920. okt. 16.

Havas Gyula

intézőbizottsági elnök.

Intézőbizottság az elnöki jelentést tudomásul veszi.

4. sz. Intézőbizottság Számvevőszéknek Kacsó Károly számvevőszéki tag által előterjesztett következő jelentését:

Számvevőszéki jelentés.

Az andridi (érendrédi) reform. egyház 1920 ik évi költség-előirányzata 35095⁹⁷ kor. fedezettel szemben 34000 kor. szükségletet tüntet ki, így a mutatkozó maradvány 1095⁹⁷ korona.

A sanmiclausai (krasznaszentmiklósi) reform. egyház 1918 ik évi egyházgondnoki számadása 4934³³ kor. bevételt, 2177⁷⁵ kor. kiadást és 2756⁵⁸ kor. maradványt tüntet fel. Ugyancsak a sanmiclausai (krasznaszentmiklósi) egyház 1919 ik évi gondnoki számadása 9144¹⁸ kor. bevételt, 5184⁸⁷ kor. kiadást és 3959³¹ korona maradványt tüntet fel. Az 1920-ik évi költségelőirányzat 15767³¹ kor. fedezetet, 14058⁴³ kor. szükségletet s 1708⁴³ kor. maradványt tüntet ki.

Ugy az andridi (érendrédi) 1920-ik évi költségelőirányzatot mint a sanmiclausai (krasznaszentmiklósi) 1918 ik és 1919-ik évi gondnoki számadást, az 1920 ik évi költségelőirányzattal együtt megerősítésre ajánljuk.

Nem érkezett még be a mottinul-mici (kismajtényi) 1920 ik évi költségelőirányzat s az özv. árva gyámintézeti pénztári számadás.

Közigazgatási pénztáros Nagyt. Rác Elek mottinul mici (kismajtényi) lelkész ur felkéréndő, nyújtson be kimutatást a hozzá begyűlt közigazgatási pénztári összegről, kitüntetvén a még hátralékban maradt egyházak neveit.

A careii-mari-i (nagykárolyi) református egyház beterjeszti 1920—1921-ik évi iskolai költségelőirányzatát. Fedezet 37540, szükséglet 37540 kor. Megerősítésre ajánljuk.

Kiváló tisztelettel vagyunk

Careii-Mari, 1920. okt. 18.

Havas Gyula

e. m. számv. elnök.

Kacsó Károly

e. m. számv. tag.

tudomásul veszi.

5. sz. Careii-Mari (Nagykárolyi) ref. Egyház előjárósága jelentí, hogy egy tanerős iskoláját az 1920–21. isk. évre kettő segéd-tanerő beállításával három tanerejüvé fejlesztette.

A jelentés örvendetes tudomásul szolgál.

6. sz. Olvastatott a careii-mari i (nagykárolyi) ref. egyház-tanács 1920. szept. hó 26-án tartott ülésének 4. sz. jegyzőkönyvi kivonata, melyszerint a careii-mari i (nagykárolyi) egyháztanács az 1920–21-ik iskolai évre felállított két tanerős iskolájához segéd-tanítóul elvlasztja: Vakarcs Ilona okleveles tanitónőt és Juliász Ferenc IV. éves tanítójelöltet és kéri a választás megerősítését.

Intézőbizottság Vakarcs Ilona tanitónőt és Juliász Ferenc tanítójelöltet állásában megerősíti és működésükre Isten áldó kegyelmét kéri.

7. sz. Olvastatott a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyház-tanács 1920. szept. 11 én tartott gyűlésének 2. számú és az egyházi községi képviselőtestületi közgyűlés 1920 szept 19-én tartott gyűlésének 5. sz. jegyzőkönyvi kivonata. Ezek szerint a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyház a már 500% el felemelt egyházi adót még 40% el iskolai tartartási költség címen felemeli és ezen határozat megerősítését kéri.

Intézőbizottság tekintve a célt, melynek érdekében az adóemelés történik, — fenti határozatot, mivel az meg nem telebbeztetett: megerősíti.

8. sz. Olvastatott Néma József és társai telebbezése a careii-mari (nagykárolyi) egyházközségi képviselőtestület határozata ellen.

A careii-mari (nagykárolyi) ref. egyházközségi képviselőtestület 1920. szeptember hó 19-én tartott gyűlésén, — az egyház-tanács augusztus hó 29 én tartott gyűlésének 3. sz. határozatát, mely szerint az egyháztanács több egyháztagnál (körülbelül 250) a személyi adót a már megállapított 500 százalékon felül a személyi adókulcstól eltérőleg egyénenkint felemelte, — elvetette és úgy határozott, hogy azokat a tehetősebb egyháztagokat, akiket magasabb személyi adóval akart megróni a presbitérium, keressek fel és önkéntes adakozásra szólítsák fel őket, sezáltal pótolva lesz a kilátásba helyezett egyházi adó. Az egyházközségi képviselőtestület eme határozatát, mely az egyház létentartására rettenetesen káros: Néma József és társai megtelebbezik.

Egyházmegyei Intézőbizottság a telebbezésnek helyt ad és a presbitérium augusztus hó 29-én tartott gyűlésének 3. sz. határozatát megerősíti.

9. sz. Olvastatott Gönczy Sándor careii-marii (nagykárolyi) ref. lelkésznek az Intézőbizottsághoz intézett kérvénye, melyben önmaga ellen tegyelmi eljárás indítását kéri.

Intézőbizottság csatlakozik Nt. Havas Gyula lelkész-elnök urnak Gönczy Sándor careii-marii (nagykárolyi) lelkész önmaga ellen kért tegyelmi eljárásra vonatkozó javaslatához: A panasz nem szolgáltat alapot arra, hogy panaszos ellen tegyelmi eljárás lenne indítható, — így a bírósági eljárás mellőzendő.

Indokok:

Mi a panasz tárgya? Egy nagy általánosságban tartott lapidáris kijelentés, mely jóllehet sérti a kötelességtudó tisztviselő önértetét, s minél erősebben él benne hiven teljesített kötelességének tudata, annál érzékenyebben érinti egész lelkületét, de bizonyításra teljesen alkalmatlan. Hogyan lehetne bebizonyítani azt, hogy a panaszlott kifejezése szerint két év óta annyira süllyedt egyház süllyedésének oka éppen a lelkész lenne. Hát a 24 presbiter, 48 egyházközségi képviselő tagnak a fehér liliom szerepe jutna ez esetben? Ha megindíthatnák a bírói eljárás, az eredmény feltétlen a panaszos felmentése lenne. Vagyis bírói ítéletben lenne kimondva, amit anélkül is tudunk, hogy Gönczy Sándor careii-marii (nagykárolyi) lelkész a semmivel mással nem pótolható, ifjai erővel és lelkesedéssel, tapintatosan, nemes buzgósággal vezeti az egyház ügyeit, teljesíti lelkipásztori kötelességeit, s nemcsak a careii-marii (nagykárolyi) de ezidő szerint minden egyházban tapasztalható anyagi nehézségek nem a lelkész, nem a presbitérium, meg nem is a hivek, hanem a rettenetes, eddig el sem képzelt jelen viszonyokban lelik magyarázatukat. Erre pedig ezuttal szükség nincs. Panasz tehát visszaadandó. Elégtétellel szolgáljon most az a nemes önértet, melyet egyházhatóságunk indokolásában kifejezett nyilatkozatából meríthet.

Az Intézőbizottság ülésén jelen lévő Gönczy Sándor kijelenti, hogy ha a két sértő presbiter: Komáromi István és Nagy Antal neki elégtételt ad oly módon, hogy a presbitéri gyűlés színe előtt tőle bocsánatot kérnek: a kért tegyelmi eljárás megindításától eláll, különben nem.

10. sz. Olvastatott az andrúdi (érendrédi) református presbitérium 1920. október 10-én tartott ülésében hozott, az Intézőbizott-

ság 1920 szeptember 19-én tartott ülésében hozott rendelkezésére válaszul szolgáló következő határozata: »Tekintettel arra, hogy a presbitériumnak a közteherviselés megváltoztatása tárgyában készített és az egyházközségi közgyűlés elé terjesztett javaslatát az egyházközségi közgyűlés már két ízben elvetette, a javaslatától eláll, s miután újabb javaslatot nem készíthet, bevárja az egyházmegyei bizottság kijövetelét, hogy hallgassa meg az egyházlátogatók véleményét, hogy ennek alapján a baj orvosoltassék.«

Intézőbizottságunk utasítja az andridi (érendrédi) református egyház presbitériumát, hogy az általa készített s elfogadott, Intézőbizottságunk által megerősített 1920. évi költségelőirányzatot effektuálja, azaz a »Szükségleti« részbe beállított minden egyes tétel, azok között különösen a belhivatalnokok fizetésére vonatkozók fedezetéről a törvényben előírt módon, kötelességszerűleg annyival is inkább haladéktalanul intézkedjék, mivel a belhivatalnokok fizetésének beszolgáltatási határideje, november első hónapja a küszöbön van. Arra való tekintettel, hogy az andridi (érendrédi) egyház presbitériumát hivatása magaslatán állónak ismeri, a költséges kiszállástól ezuttal eláll, remélvén, hogy a presbitérium megtalálja a leghelyesebb utat háztartása rendbehozására.

II. sz. Olvastatott Kató Ferenc és társai, dobai (dobrai) lakosoknak Szabó Lajos dobai (dobrai) s. lelkész elleni panaszos feljelentése.

A panasz nyilatkozattétel végett Szabó Lajos panaszlottnak kiadatik azzal a felhívással, hogy nyilatkozatát november 22-én tartandó ülésünkre terjessze fel.

12. sz. Olvastatott Sipos Bertalan és társai, dobai (dobrai) egyháztagoknak Gáthy Zsigmond dobai (dobrai) főgondnok ellen beadott panaszos feljelentése.

A panasz Gáthy Zsigmondnak azzal a felhívással adatik ki, hogy nyilatkozatát t. é. november hó 22-én tartandó ülésünkre terjessze fel.

13. sz. Jáger Gyula dobai (dobrai) egyháztag jelenti, hogy a dobai (dobrai) egyház presbitériuma őt a presbiterségtől megfosztotta, mivel 3 egymást követő presbitéri gyűlésen nem jelent meg. Kéri ezen presbitéri határozat megsemmisítését.

Intézőbizottság a dobai (dobrai) egyház presbitériumának ama határozatát, mellyel Jáger Gyulát a presbitériumból kizárja, — megsemmisíti, mert valakit presbiteri tisztségtől megfosztani csakis fegyelmi uton lehet.

14. sz. Nt lelkész elnök ur jelenti, hogy a dobai (dobrai) lelkész díjlevelet sikerült megszerezni. S egyuttal ajánlja, hogy a lelkész állásra a pályázat hirdettessék meg.

Intézőbizottság megbizza az Elnökséget, hogy a dobai (dobrai) lelkész állásra a pályázatot haladéktalanul hirdesse meg. Ujlaky Miklós nt. urat a felügyelő lelkész állástól felmenti, Szabó Lajost pedig helyettes lelkésszé kinevezi.

15. sz. Nt. özv. Bajza Antalné, egykori álmosdi lelkészné egyházmegyénkbe való bekebeleztetését kéri, hogy gyámdijához könnyebben hozzájuthasson.

Intézőbizottság a kérelmet teljesíti.

16. sz. Olvastatott bihari esperes Sulyok István felhívása az elszakított egyházmegyék valamelyes elhelyezkedése tárgyában. A bihari református egyházmegye 1920. szept. 8-án Oradea-Marén (Nagyváradon) tartott közgyűlése 13. sz. határozatával felkérte az elnökséget, hogy a leszakított egyházmegyék vezetését ezen évi október hó 20-án Oradea-Marén (Nagyváradon) tartandó értekezletre hívja meg, amelyen megállapodás történék atekintetben, hogy ideiglenesen az erdélyi egyházkerülethez való csatlakozás, vagy esetleg valamelyes formában önálló alakulás történjék-e?

Intézőbizottságunk a Oradea-Marén (Nagyváradon) tartandó értekezleten csonka egyházmegyénk képviselétével elnökséget és Gönczv Sándor lelkész urat bizza meg.

17. sz. Olvastatott Papp József indítványa a tanácsbirói kar kiegészítése tárgyában.

Intézőbizottság megbizza lelkész-elnököt, hogy a szavazást 1 világi és 3 lelkész tanácsbirói állásra rendelje el.

18. sz. Intézőbizottság felkéri az elnökséget, hogy gyűlés tartására az engedélyt a román hatóságnál eszközölje ki.

19. sz. Intézőbizottság elhatározza, hogy következő ülését nov. 22 én tartja.

20. sz. Pataky Sándor curtuiuseni (érkörtvélyesi) lelkész jelenti, hogy egyháza az 1920. évre járó 70 köből rozs, 6 öl kemény tűzifa és 120 kor. fizetéséből még semmit sem szolgáltatott ki. Kéri Intézőbizottságot, hogy utasítsa az egyház előjáróit, hogy a fizetést folyósítsa.

A curtuiuseni (érkörtvélyesi) egyház gondnoka felhivatik, hogy a lelkész díjlevélszerű fizetését anyagi felelősség terhe alatt szolgáltatassa ki.

21. sz. Dobai (dobrai) református egyház presbitériuma az 1920 szept. hó 20 an tartott ülés 11. sz. határozatából kitolyólag beterjeszti a kántor-tanító fizetésére vonatkozó határozatokat.

Mivel a presbitéri gyűlés törvénytelen, mert az a s lelkész elnöklete alatt tartatott: Intézőbizottság annak határozatát érvénytelennek nyilvánítja. Egszersmind ismételten utasítja a dobai (dobrai) egyház presbitériumát, hogy a k. tanító díjlevélszerű fizetését anyagi felelősség terhe alatt szolgáltatassa ki.

22 sz. Craiudorolti (Királydaróci) ref. egyház lelkésze jelenti, hogy egyházában a ref. növendékek mindezideig iskolába nem járhatnak, mivel a román állami iskolához kinevezett ref. magyar tanító állását még nem foglalta el.

Intézőbizottság felhívja nevezett egyház előjáróságát, hogy ezt az ügyet saját hatáskörében intézze el a tanfelügyelővel.

23. sz. Andridi (Érendrédi) egyház lelkésze jelenti, hogy a vármegyei közigazgatási bizottság az andridi (érendrédi) ref. iskolát, bezárta, azzal az okadatolással, hogy »tenti iskola bezárandó volt, mert habár közölve volt vele az Igazgató-tanács 15678-1919. sz. rendelete, mellyel értesítették vele ama pontozatok, melyeknek értelmében saját iskolájuk elismerését kérhették volna, de azon rendeletet nem tartották tiszteletben.« Kéri az Intézőbizottságot hogy a baj orvoslása végett sürgősen intézkedjék.

Intézőbizottság megdöbbenéssel értesül az andridi (érendrédi) ref. iskola bezárásáról. Felhívja Iskolaszéki elnököt, hogy a bezárt iskola ügyében ke-

resse meg a tanfelügyelőséget, közigazgatási bizottságot, igyekezzék megtudni, mi az a rendelet, melyet tiszteletben nem tartottak. Eljárásának eredményéről tegyen sürgősen jelentést Intézőbizottságunknak.

24 sz. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Kmt.

Papp József,
jegyző

Havas Gyula,
bizottsági elnök.

Domahidy Elemér,
bizottsági elnök.

Jegyzőkönyv.

Felvételezett a Careii-Marii (Nagykárolyi) Református Egyházmegye Intézőbizottságának 1920. november 22-én Careii-Mariban (Nagykárolyban) tartott ülésén.

JELLEN VOLTAK:

Havas Gyula lelkészi, Domahidy Elemér világi elnökök. M. Szabó Miklós, Rácz Elek, Gönczy Sándor, Néma Gusztáv, Nagy Sándor és Papp József Intézőbizottsági tagok.

1. sz. Lelkészi elnök szíves szavakkal köszöntvén az ülésen megjelent Intézőbizottsági tagokat és érdeklődőket, az ülést megnyitja.

2. sz. 1920. október 18-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván, hitelesített.

3. sz. Olvastatott a következő elnöki jelentés a csonka egyházmegye 1919. évi anyagi és szellemi állapotáról:

Elnöki jelentés

a careii-marii (nagykárolyi) református csonka egyházmegye 1919 ik évi anyagi és szellemi állapotáról.

Nagytiszteletű és Méltóságos Intézőbizottság!

A szabályszerű egyházlátogatást intézőbizottságunk, tekintettel a nehéz viszonyokra, csak a legszükségesebb esetekre tartván fenn, ily eset hiányában ez évben kanonika vizitáció nem tartatott. Mindazáltal, hogy csonka egyházmegyénk egyházközségeinek kül és bel életéről ez évről is maradjon írott tanubizonyság, felkértem az egyházközségek lelkészeit, presbyteriumait, hogy nyomtatvány hiányában külön íven, adjanak feleletet a múlt évi Egyházlátogatási jegyzőkönyvben foglalt kérdő pontokra. Tárgya tehát jelentésemnek a beérkezett adatok összesítése s az egyes száalakból olyan kép alkotása, mely csonka egyházmegyénk életét tárja

elénk. Minden nyilvános munkát kritika tárgyul szolgálhat. Ezuttal mi mondjunk le a jogunkról. Vegyük a dolgot úgy amint van s áldjuk Istenünket, hogy így is van. Hogy abban a nagy világ égésben nem engedett bennünket végkép elpusztulni, sőt rég elpihent, halóporaikban is áldott őseink magasztos példáit idézván lelkünk elé, megedzette erőinket, fozozza áldozat készségünket, hogy a legnagyobb megpróbáltatások közt is szilárdan megálljunk s kötelességinket hiven teljesítsük. A képen alkotó szálak, adatok beszélőbizonyosságok arról, hogy élünk, dolgozunk s élni, dolgozni akarunk a jövőben is.

Ezek előre bocsátása után az »Egyházlátogatási jegyzőkönyv« fő címeit követve, tiszteletteljes jelentésemet a következőkben van szerencsém betérjeszteni.

I. Az egyházközség belélete.

1. Az istentiszteletek vasárnapokon és ünnepeken úgy dél-előtt, mint délután megtartatnak. Vasárnap délelőtt predikáció, délután felváltva káté és biblia magyarázattal. Hétköznap reggel mindenütt, két egyházban délután is könyörgéssel, melyeken az iskolás gyermekek is részt vesznek.

2. A hívek mindenütt kellő, talán még fokozottabb buzgósággal látogatják a templomot, mint az előző években.

3. Az uri szentvacsora évenként hat alkalommal minden egyházban kiszolgáltatik s a hívek a szokott arányban vesznek részt abban.

5. Szektáriusok, telekezetnélküliek nincsenek egyházainkban.

7. Az egyházi szertartásokat sehol sem mellőzték.

9. Adomány gyűlt 14 egyházban Ciimesti (Csomaköz), Doba (dobra), Dindesti (Érdengeleg) nem nyújtott kimutatást különböző címeken 1546434 korona. Mult évben a 35 egyházban 1786345 kor. Adományozások történtek az egyházak részéről 117991 korona összegben. Mult évben 392033 korona. Erre nézve meg kell jegyeznünk, hogy a viszonyok miatt már nem tudták az egyházak adományaikat kellő helyeikre eljuttatni, így 17 egyházunkból nyolc nem is adományozott. A gyűlt adományok s az adományozások egyházanként a következőleg oszlanak meg. Az első összeg a gyűlt adományt, a második az adományozást jelenti, koronákban. Berea (Bere) 324—, 10902. Berveni (Börvely) 1263 19, 50—. Ciimesti (Csomaköz), Doba (Dobra), Domanesti (Domahida) 631—, 40—. Dindesti (Érdengeleg) 4687, Andrid (Érendréd), Curtuiuseni (Erkörtvélyes) 138292, 48260, Genciu (Gencs) 231877, Girisa-mare (Géres) 97130, Irina (Iriy) 200—, 16835, Capleni (Kaplony) 1071—, 1640, Craiudorolti (Királvdaróc) 900—, 23854, Moftinul-mic (Kismajtény) 366—, Sanmiclaus (Krasznaszentmiklós) 391—, 15—, Careii Mari (Nagykároly) 496029—, 70—, Sanislau (Szaniszló) 688—.

11. Az egyházközség szegényeiről és árváiról gondoskodás történik mindenütt.

12. Felekezeti sérelmek nem fordultak elő.

15. A parókhíalis körök ahol szervezve vannak sem működnek a viszonyok miatt.

16. Vallásos iratokat, lapokat sehol sem olvastak. Ellévén tárva egyházkerületünk azon részétől, mely e szellemi műveket termeli, lehetetlen volt a hozzájutás.

II. Az egyházközség külélete, szervezete, vagyona.

17. A presbyteriumok szabályszerűen vannak szervezve mindenütt. Kettős elnökség három egyházban van gyakorlatban. A presbyteri határozatok jegyzőkönyveztetnek. Egyházközségi közgyűlés van minden egyházban, képviseleti alapon csak Carei-Máriában (Nagykárolyban).

22. Anyakönyvek pontosan vezettetnek, a parókhíalis könyvtár törzskönyve szintén.

A 30, 31, 32, 33 és 35 pont kérdéseire vonatkozólag nevezetesen, van-e az egyháznak tökepenze s alapítványa, magtára vagy magtár tökéje, adóssága; a számadások megvizsgáltattak-e a presbyterium által, mennyi volt a bevétel, kiadás, maradvány szabad legyen az egyházmegyei számvevőszék által készített táblás kimutatásra utalna, hol mindezek minden egyházra nézve felvannak tüntetve. Itt csupán annak megemlítésére szoritkozom, hogy valamennyi egyházközség gondnoki számadása megvizsgáltatott s mind egyik egyháznak van megerősített költségelőirányzata, melyben a szükséglet ledezetet talál.

36. Az egyházi mindennemű épületek a hosszan tartó háboru okozta munkáshiány, anyagáruk roppant emelkedése miatt nem nyerhetvén meg az évenkénti szükséges tatarozást, annyira leromlottak, hogy valamennyien két kategóriába sorozhatók, vagy egészen ujonnan építendők vagy tetemesebb javításra szorulnak.

37. Kisebb javítás tíz egyházban eszközöltetett 26686/28 kor. költségen.

38. Az egyházi épületek mindenhol biztosítva vannak, de a biztosítási díjak, a postai mizériák miatt, nincsenek befizetve.

43. Az egyházak és iskolák a fennálló viszonyok miatt semmi nemű segelyben sem részesültek.

III. Az egyházközség iskola ügyei.

Mint a járványos betegség rendszerint a legérzékenyebb részét támadja meg az emberi testnek: úgy a világtordulást követő új alakulás is református anyaszentegyházunk testének legjobban érintett, leglégtettebb, legérzékenyebb részét, az iskolákat támadta meg. A csapás oda lett szánva, oda sújtott, hol legjobban fáj. Az állami iskolák egy sóhajtasnyi idő alatt eltűntek, mint a buborékok. Az államsegélyes iskolák közül kinek keze, kinek lába, kinek mindkét tagja le lett metszve, még csak nem is országokat rendítő ukázzal, csupán így hallgatólágos fizetés beszüntetési ténnyel. Az egyik halálra, a másik örök bénaságra szánva. 1919. szeptem-

ber elsejével a lét és nem lét nagy kérdése elé lettek állítva iskoláink. Az egyházaktól megvont mindennemű segélyek hiánya még csak elviselhető lett volna, de iskoláinkra nézve egészen végzetesnek látszott a csapás. A legnagyobb szükségben jelent meg Istenünk, annak a fajunkra jellemző akaraterőnek s áldozatkészségnek alakjában, mely sem eddig, sem ezután nem fogja elpusztulni engedni református őseink drága örökségét, egyházunk, kulturánk szegletkövét, az iskolákat. A határozatot tett követte. Domanesti (Domahida), Dindileag (Erdengeleg), Andrid (Érendréd), Craidorolt (Királydaróc), Mostinulmic (Kismajtény), Careii-Mari (Nagykároly), Sanislau (szaniszlói) egyházaink, a megszűnt magyar állami iskolák helyett visszaállították egykor feladott református telekezeti iskoláikat, Careii Mari (Nagykároly) három a többiek egy-egy tanerővel. Kilencz egyházunk államsegélyes iskoláit a segély hiányában is fentartotta saját erejéből. Berveni (Börvely), Dobra három három, Gencs, Girisa (Géres), Irina (Irin) kettő-kettő, Curtuiseni (Érkörtvélyes), Ciumesti (Csomaköz), Berea (Bere), Capleni (Kaplony) egy-egy tanerővel. Csak a sanmiclaus (krasznaszentmiklósi) egyházunk nem volt képes visszaállítani református telekezeti iskoláját, mert a tulajdonát képező, még a magyar államnak tíz évre bérbeadott két tantermes iskoláját s a tanítói lakást a hatalom lefoglalta s új berendezésre az egyház képtelen volt, hiszen a hatalom a saját iskolája egyik tantermét sem adta át tanítás céljára. Hogy minő erőtesztést, áldozatkészséget fejtettek ki egyházaink az iskolák érdekében, kitűnik, ha egy pillantást vetünk az egyházgondnoki számadások s költségelőirányzatokba. Kétszeres, háromszorosra emelkedett szükségletet látunk itt, melyre az áldozatkészség megtalálta még eddig a kellő fedezetet is, soha el nem múló emléket állítván magának az ezen időket átélte nemzedék.

Az új helyzettel járó nehézségek természetesen mindenütt megjelentek. Milyen gondot okozott s mekkora küzdelembe került az új iskolai helyiségek megszerzése, berendezése. Ott álltak a tényes állami iskolai épületek üresen s telekezeti tanításunk földmives házak első tágasabb szobájában, átalakított magtári épületekben vonta meg magát, hol a hygiénikus ülő padok helyett x lábu régi korcsmai asztalokra emlékeztető íróasztalok mellett gyalog székeken vonták meg magukat az iskolás gyermekek, kiki a maga által hozottan. A tanszerek, ha még lett volna is anyagi erő beszerzésükre, elszigetelt helyzetünkben nem voltak beszerezhetők s legtöbb helyen csak a lelkes, minden tiszteletreméltó tanítók szellemi szertárában voltak meg, megfeszített munkássággal, igazi kötelességtudással pótolva azt. Nem kis gondot okozott a tankönyvek beszerzése sem. Csak a jó Isten tudja, hogy mi utonmódon, mennyi utánjárással, régi könyvek felkutatásával tudták tanítóink növendékeiket ellátni. Hozzájárult mindezekhez az a nehézség, melyet a hatalom új birtokosai gördítettek iskoláink működése elé. A tanügyet egy csapással felordított, de az új alakulással szemben még maga is tájékozatlan tanügyi főhatóság minden

szközt felhasználta arra nézve, hogy a magyar állami iskolák letelptével megszűnt telekezeti iskoláink újból életre ne keljenek. Követelte a megfelelő tantervek építését, a telekezeti tanítóknak az állammal egyenlő díjazását, belolyásolta sőt kényszerítette a szüléseket, hogy állami iskolába járassák gyermekeiket. Dindileagi (Dengelegi) iskolánkat április hóban, szerencsére ekkorra a tananyag legnagyobb részét elvégezték, bezáratta.

Ennyi nehézség dacára egész évben minden iskolánkban folyt a tanítás. A tanulók, ha nem épen a régi szorgalommal, de türelemmel látogatták az iskolákat. Lelkes tanítóink, kik sok helyen egyszólván éh-bérért szolgáltak, elvégeztették csaknem mindenütt a megfelelő tananyagot, úgy, mint azt az egyházkerületi tanterv megszabja, még eddig egy pár kivétellel az egyházkerület kiadványaiban megjelent tankönyvek szerint. Az esztendő nem vészett nyomtalanul református iskoláink növendékei felett.

IV. Az egyházi tisztviselőknek neve és ezeknek s a presbytereknek egymás között s hivatalos és erkölcsi kötelességeik teljesítése közben tanúsított eljárása.

61. Az egyházi belhivatalnokok neve: Berea (Bere): Lelkész Lukács László, tanító Katona Zsigmond, gondnok Varga Sándor. Bervényi (Börvely): Lelkész Havas Gyula, tanítók Bartha István, Erdei Gábor, Kulcsár Ilonka, gondnokok Kis András, Báka Péter. Csomesti (Csomaköz) Lelkész Tárcy Géza, tanítónő Keszi Rózsa, gondnok Bay László. Doba (Dobra): lelkész Korányi János, segédlelkész Szabó Lajos, tanítók Géder J., Balog József, Nagy Margit, gondnok Gáthy Zsigmond. Domanesti (Domahida): lelkész Szabó Lajos, tanító Török Bernát, gondnok Kun Sándor, főgondnok Domahidy István. Dindileag (Érdengeleg): lelkész Nagy Károly, tanító Bellért Gyula, gondnok Varga Elek. Andrid (Érendréd): lelkész Csutoros Albert, tanítók Csutoros Albertné Úrögi Aranka, Szabó Miklós, főgondnok Kulcsár Imre, gondnok Domokos Bálint. Cirtuiuseni (Erkörtvélyes): lelkész Pataky Sándor, segédlelkész Dankó József, tanítók Molnár József és Dezső Sándor, gondnok Kecskés András és Nagy Gedeon. Genti (Gencs): lelkész Papp József, tanítók Dancs Gábor, Rác Ilona, gondnok Vörös Pál. Girisa (Géres) Ujlaky Miklós, tanítók Ács Lajos, Cseh Olga, gondnokok Kala Sándor, Kis Miklós. Irina (Irin): lelkész Veres Imre, tanítók Hajnal József, Hajnalné Szatmáry Erzsébet, gondnok Farkas Ferenc. Capleni (Kaplony): lelkész Ludmán Lajos, tanító Ludmáné

Óváry Erzsébet, gondnok Nyiri Ferenc. Craidorolt (Királydaróc): lelkész M. Szabó Miklós, tanító Hunyady László, gondnok Sós János. Mottinul mic (Kismajtény): lelkész Rác Elek, tanító Ottmayer Gyula, gondnok Szeremi András. Santmiclaus (Krasznaszentmiklós): lelkész Csighy István, segédlelkész Veres László, gondnok Ramocsa György. Careii Mari (Nagykároly) lelkész Gönczy Sándor, segédlelkész Nagy Gusztáv, tanítók Bakó István, Mészáros Erzsébet, Róth Izabella, főgondnok Thury Mihály, gondnokok Néma József, Csapó András, Sanislau (Szaniszló): lelkész Takács Ferenc, tanító Loós István, gondnok Madarász Sándor.

V. Statisztikai adatok.

Az egyházak száma csonka egyházmegyénkben 17 — tizenhét.

64. Az egyházközségek lélekszáma múlt év december végén: fi 7164, nő 8424 összesen 15588.

65. Anyakönyvi adatok: született fi 262, nő 245, összesen 507. Ezek közül törvényes fi 253, nő 232, összesen 485. Törvénytelen fi 8, nő 14, összesen 22. Meghalt fi 178, nő 177, összesen 355. Házasságot kötött tiszta pár 222, vegyes pár 70, összesen 292. Konfirmált fi 127, nő 135, összesen 262. Áttért fi 3, kitért fi 1, nő 1, összesen 2. Szaporodási alap fi 264, nő 245, összesen 509. Fogyási alap fi 179, nő 178, összesen 357. Szaporodás fi 87, nő 81, összesen 168. Fogyas fi 3, nő 13, összesen 16. Szaporodás tehát 152.

Kiváló tiszteletem nyilvánításával maradtam:

Bervenii (Börvely), 1920 november 16.

Havas Gyula

intézőbizottsági elnök

Intézőbizottság az elnöki jelentést tudomásul veszi

4 sz. Olvastatott a következő küldöttségi jelentés a nagyváradii értekezletről:

Küldöttségi jelentés

a tiszántúli református egyházkerületől elszakított csonka egyházmegyék valamilyen elhelyezkedése tárgyában Nagyváradon, az újvárosi parókhia presbyteri ülés termében, Sulyok István nagyváradii ref. lelkész s bihari esperes elnöklete alatt 1920. október hó 20 án tartott értekezletről.

Intézőbizottságunk 1920. szept. 20-án tartott ülésében Domahidy Elemér gondnok ur Öméltóságát, Havas Gyula intézőbizottsági elnököt s Gönczy Sándor intézőbizottsági tagot küldötte ki képviselőiül a nagyváradii értekezletre. Gondnok ur Öméltóságát egészségi körülmények gátolván, csak alul írottak jelenhettünk meg az értekezleten, a mai utazási viszonyokat jellemző nem kis küzdelem és töredelem árán.

Az értekezlet elnökéül, az értekezletet összehívó Sulyok István esperes urat kértük fel, ki viszont a jegyzői tisztre Dr. Thury Kálmán urat kérte fel. Elnök konstatálta, hogy három, a bihari, nagyszalontai és nagykárolyi egyházmegye van képviselve, a

békésbánsági, érmelléki s nagybányai egyházmegyék kimentették elmaradásukat. Jelen voltak: Sulyok István elnök, Dr. Thury Kálmán jegyző, Csécsi Nagy Imre, Dr. Szegedi Lajos, Dr. Lukács Ödön, K. Nagy Sándor, a bihari egyházmegye és a nagyváradí ref. egyház képviselőiben Böszörményi Lajos esperes s Tatár Balázs gondnok a nagyszalontai, Havas Gyula börvelyi, Gönczy Sándor nagykárolyi lelkészek a nagykárolyi egyházmegye képviselőiben.

Elnök az értekezlet tárgyát előterjesztvén, kijelentette, hogy birtokában van a budapesten megjelenő »Kálvinista szemle« ref. egyházi lapnak, melyben le van közölve az elszakított egyház megyékre vonatkozó zsinati határozat. Ezen körülmény a tárgyalást nagyon megkönnyítette, mert hiszen részünkről nem maradt egyéb hátra, mint tisztelettel alkalmazkodni a zsinat reánk vonatkozó határozataihoz. Mindazáltal valamennyien hozzá szólottunk a tárgyhoz, érezvén, hogy a zsinati határozat helyzetünk nem teljes ismerésével jött létre s nagyon sok kívánni valót hagy tenn. Így a nagyszalontai egyházmegye képviselői az elszakított részeknek az erdélyi egyházkerülethez való csatlakozásnak adtak kitéjezést. Magam az ideiglenesen önálló egyházkerületté való berendezkedés mellett foglaltam állást. Míg a bihari egyházmegye egyik küldötte, tekintettel, hogy a viszonyok jobbra fordultának idejét nem tudjuk, egy önálló új egyházkerületté való alakulás mellett emelt szót, központi tevékenénél fogva Nagyvárad székhellyel. Végül mindannyiunk hozzájárulásával abban állapodtunk meg, hogy egvelőre követjük a zsinat rendelkezéseit, mely is a következő. A csonka egyházmegyék ha mindössze néhány egyházat számlálnak, csatlakozzanak tetszés szerint a szomszéd egyházmegyék valamelyikéhez, mint a Máramaros ugocsai és szatmári egyházmegye egyházai a nagybányai egyházmegyéhez. Az esperes és gondnok nélkül maradt egyházmegyékben a hivatalára nézve legidősebb egyházi és világi tanácsbírák vegyék át e tiszteket, míg az egyházkerületi elnökséget mint püspök és főgondnok helyettes, a hivatalára nézve legidősebb esperes és egyházmegyei gondnok foglalja el. Ha valamelyik egyházmegyében a tanácsbírák nem lennének elegendő számmal, úgy ezen egyházmegye bírósági ügyei a szomszéd, teljes egyházmegye bíróságához tétessék át.

Látni való, hogy az ilyennemű berendezkedés teljesen az ideiglenes jelleget viseli magán s alkotói sem gondoltak allandósítására. Talán meg is telelne ideig óráig hivatásának, de azt a magasztos célt, melyet nekünk a jelen rendkívüli viszonyok jelöltek ki, mely a lét és nemlét kérdése körül torog egyházaink s iskoláinkra nézve, szolgálni sikerrel egyáltalában képtelen. No de erről majd a csonka egyházkerület közgyűlése lesz hivatva dönten.

A berendezkedést ugyanis az egyházkerületi közgyűlés fogja eszközölni. E célból az értekezlet felkérte Nt. Sulyok István nagyváradí lelkészt, mint legidősebb esperest és Mélt. Domahidy Elemér nagykárolyi egyházmegyei gondnokot, mint rangban legidő-

sebbet, hogy egyh. ker. közgyűlést nov. hó végére hívják össze Nagyváradra.

Az egyházkerületi közgyűlés összehívására nézve ez ideig semminemű értesítést nem kaptam

Kiváló tiszteletem nyilvánításával maradtam :

Bervení (Börvely), 1920. november 21.

Havas Gyula,

intézőbizottsági elnök,

Intézőbizottság a jelentést tudomásul veszi; egyuttal egyhangulag hozott határozattal kimondja, hogy a szomszédos egyházmegyék egyikéhez sem csatlakozik, hanem (ideiglenesen is) önálló egyházmegyévé alakul, miért is lelkész-elnök megbizatik, hogy az 1920. okt. hó 18 án tartott intézőbizottsági gyűlés 17 határozatát — a tanácsbirói kar kiegészítése tárgyában — effektuálja

Intézőbizottsági gyűlés ezután nem tartatik, hanem egyházmegyei gyűlés lesz Nagykárolyban, mely gyűlés idejét elnökség fogja megállapítani.

Nagyváradon tartandó egyházkerületi gyűlésre intézőbizottság Havas Gyula lelkési, Domahidy Elemér világi elnököt, Néma Gusztáv egyházmegyei világi főjegyzőt és Papp József egyházmegyei lelkési aljegyzőt küldi ki.

5. sz. Olvastatott a következő számvevőszéki jelentés :

Az egyházgondnoki számadások s költségelőirányzatok is egyházból érkeztek be, Bere és Csomaköz Nagyecsedre küldte be az esperesi hivatalhoz. E kettőn kívül valamennyi számadást és költségelőirányzatot megvizsgáltuk s az intézőbizottság elé beterveztettük. A bizottság valamennyit megerősítette. A számadások s költségelőirányzatok végeredményét a következőkben van szerencsénk előterjeszteni. Összes bevétel : 355448 03 K, összes kiadás 296641 49 K, maradvány 59007 90 K. Egyháztartási s más alapok 190434 84 K. Magtári termény 844 20 hl. buza, pénz 22169 33 K. Költségelőirányzatban : fedezet 409129 81 K, szükséglet 397109 21 K. Maradvány 15437 46 K, teher 116965 03 K. Tiszta vagyonállapot 1970,192 91 Korona.

Kiváló tiszteletünk nyilvánításával maradtunk :

Bervení (Börvely), 1920. november 21.

Havas Gyula,

e. m. számv. elnök

Papp József,

e. m. számv. tag.

Kacsó Károly,

e. m. számv. tag.

Intézőbizottság számvevőszék jelentését tudomásul veszi

6. sz. Olvastatott Pataky Sándor érkörtvélyesi lelkésznek Intézőbizottságunk elnökéhez intézett kérvénye, melyben nyugdíjaztatásának — 1920. december 31-re való elintézését kéri.

Intézőbizottság megbizza Elnököt, hogy Pataky Sándor nyugdíjaztatási ügyében a hivatalos eljárást indítsa meg.

7. sz. Olvastatott M. Szabó Miklós királydaróci lelkésznek — a lelkész özvegyek és nyugdíjas lelkészek ellátása ügyében Intézőbizottságunkhoz terjesztett indítványa :

Intézőbizottságunk elhatározza, hogy lelkész özvegyeinek és nyugdíjas lelkészeinknek törvényeink biztosította járandóságaiak folyósítása végett felir az egyházkerülethez.

8. sz. Olvastatott a tiszántúli ref. egyházkerület folyó év jun. hó 23. és következő napjain tartott közgyűlésének 193. és 270. sz. határozatainak jegyzőkönyvi kivonata :

Intézőbizottság felkéri lelkész elnök urat, hogy az egyházkerületnek a lelkészek díjleveleire továbbá a szolgálatok és kiadványozások díjazására vonatkozó határozatait az egyes egyházak presbitériumaival megfelelő intézkedés és eljárás végett közölni méltóztassék.

A körlevélnek a lelkészek megélhetésére vonatkozó rendelkezését intézőbizottságunk úgy véli legcélravezetőbben végrehajthatni, hogy a régi khártát visszaállíttatja E célból felhívja mindazon egyház presbitériumát, melyben a terménybeli szolgáltatások pénzre lettek átváltoztatva, hogy a régi díjlevelet már az 1921-ik évre állítsa vissza, s eljárásáról az egyházmegyei elnökséghez tegyen jelentést. A jelen rendkívüli, nehéz viszonyokkal indokolt ezen rendelkezéssel szemben a hívek megértő jóindulatát annyival inkább is elvárja, mivel a lelkészek részéről a békés megegyezésre irányuló törekvés már megnyilvánult abban, hogy a rendelet végrehajtásáról az 1920-ik évre visszamenőleg lemondtak.

A megállapítás kezdőpontjául 1921. január 1 jelöli meg.

Az egyeztető bizottságba egyházmegyénk dr. Nagy Sándor ügyész urat küldi ki.

9. sz. Jegyzőkönyv hitelesítésével az elnökség, s jegyzők közbejöttével Gönczy Sándor lelkész megbizatik.

10. sz. Több tárgy nem lévén elnök az ülést bezárja.

K. m. t.

Havas Gyula,
lelkész elnök.

Papp József,
int. biz. jegyző.

Gönczy Sándor,
biz. tag.

Néma Gusztav,
biz. tag.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Careii-Mari (Nagykárolyban) 1921. április hó 13 án a Careii-Mari (Nagykárolyi) Református Egyházmegye rendes tavaszi közgyűlésén.

JELEN VOLTAK :

Havas Gyula h. esperes, Domahidy Elemér gondnok, elnökök. Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Papp József lelkészi, Gáspár Pál, Kacsó Károly világi tanácsbírák. Dr. Nagy Sándor, ügyész.
Jegyző : Papp József.

EGYHÁZAK KÉPVISELŐI :

	Lelkésziek :	Világiak :
Bere :	Takács László	Varga Sándor
Börvely :	Havas Gyula	Bákai Péter
Csomaköz :	Tárczy Géza	—
Dengeleg :	—	—
Dobra :	Szabó Lajos	Gáthy Zsigmond
Domahida :	Szabó Lajos	Komorócy Endre
Erendréd :	Csutoros Albert	—
Erkörtvélyes :	Danka József	—
Gencs :	Papp József	Vörös Pál
Géres :	Ujlaky Miklós	Miklóssy Gyula
Irinyi :	Veres Imre	Hajnal József
Kaplony :	Ludmán Lajos	Hegedüs M. id. Nyiri Lajos
Királydaróc :	M. Szabó Miklós	Tarr Sándor
Kismajtény :	Rácz Elek	—
Nagykároly :	Várady Atilla	Néma József
Szaniszló :	Takács Ferenc	—
Szentmiklós :	Csighy István	—

I. sz. Esperes következő imádsága után :

Isten jó atyánk ! ki gyermekeidnek szerető atyja vagy, Téged keresünk. Hozzád öhajtunk a jólét ölen úgy, mint a szenvedések nehéz óráiban. Te vagy az, ki megédesítet a földi örömöket, Te vagy az ki mellettünk állsz a szenvedésekben s nem engedsz leroskadni bármely nehéz próbáltatások közt is.

Hozzád emelkedik szárnyaszegett lelkünk erőért és tanácsért, hogy munkánkban ne csüggedjünk, magas célokra vezető

tunkon el ne tévelyedjünk. Légy nekünk lángoló tűz oszlopunk, mire bátran figyelmezzünk, légy köszálunk és erősségünk, mely tartalmaz és beledéz minden veszedelmek ellen.

A Te országodat építjük mi jó Atyánk! Óh adj erőt, kitarthatást a nagy munkában, koronázd sikerrel fáradozásainkat, hogy az a lényelő szent Sion, melyet apáink emeltek, ragyogjon mi felettünk is, ragyogjon mind az időknek végéig. A Jézusért kérünk. Amen.

Domahidy Elemér gondnok a gyűlést megnyitja.

2 sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízó leveleit beadván, igazoltattak s a közgyűlés a fenti tagokkal megalkul.

3. sz. Olvastatott a következő esperesi jelentés :

Esperesi jelentés

a careii-marii i (nagykárolyi) református egyházmegye 1921 ik év április hava 13-ik napján Careii Mari-ban (Nagykárolyban) tartott közgyűlésére.

Köztudomásu dolog, hogy csonka egyházmegyénk mindenemű ügyeit az 1920-ik évben, még a Mátészalkán 1919-ik év augusztusában tartott teljes egyházmegyei közgyűlés által kinevezett, később önmagát kiegészített »intéző bizottság« látta el, mely Careii-Mari ban (Nagykárolyban), a szükséghez képest, havonta egy vagy két ülést is tartott. Az intézőbizottság 1920 november 22-én tartott tizenegyedik és utolsó ülésében elhatározta, hogy több ülést nem tart, hanem végrehajtja a budapesti zsinatnak a tiszántúli református egyházkerület területétől elszakított s Románia területéhez csatolt vidékeken tekvő egyházmegyék igazgatására vonatkozó rendelkezéseit, nem csatlakozik más egyházmegyéhez, hanem kiegészíti tiszti karát s önálló egyházmegyei életre rendezkedik be, egyben az elszakított vidékek területén levő egyházmegyékből alakuló egyházkerület Nagyváradon 1920. december 14-én tartandó közgyűlésére Papp József gencsi ref. lelkész és Néma Gusztáv urak személyében képviselőket küld.

A kerületi gyűlés a mondott időben és helven csakugyan megtartatott. Elnökök voltak : Sulyok István nagyvárad i lelkész s bihari esperes s Domahidy Elemér nagykárolyi egyházmegyei gondnok, mint hivatali időre nézve legidősebb esperes, illetve gondnok. A közgyűlés »tiszántúli református egyházkerület« elnevezéssel, a máramaros-ugocsi, nagybányai s a hozzá csatlakozott szatmári, nagykárolyi, érmelléki, bihari, nagyszalontai s a békéscsaba i egyházmegyékből megalakultnak jelentette ki az egyházkerületet s vezetésével Sulyok István és Domahidy Elemér urakat, mint püspökhelyettest, illetve főgondnok helyettest bizta meg. Az első egyházkerületi közgyűlés csak a berendezkedés legfontosabb munkáit végezte. A kerület tiszti karát megválasztotta s

mindenben a zsinati rendelkezésekhez szigorúan ragaszkodva elrendelte, hogy az egyházmegyei ügyeit ahol megmaradt az esperes és gondnok, ők, amely egyházmegyei esperes és gondnok nélkül maradtak, a legidősebb (hivatali korra nézve) lelkészi és világi tanácsbírák végezzék az esperesi, illetve gondnoki teendőket. A kiépítés további munkáit a következő időkre, a viszonyok kialakulására bízta. A közgyűlésen négy egyházmegye képviseltette magát; a nagyszalontai, bihari, érmelléki és nagykárolyi. Az alkotás, a teremtes nagy munkája várt reánk, megtehető erő nélkül. Éreztük is gyengeségünket a feladat nagyságával szemben s egy egy tudópillánatra bizonyára mindnyájunkat megremegtetett egy gondolat, mely a vég kezdetét rajzolta előnkbe. De viszont ott volt a másik percben lelkünkben a megnyugtató, megerősítő szilárd elhatározás, hogy a viszonyoknak és körülményeknek semmi ereje sem szakíthat el bennünket egyházunk szerelmétől, melynek javára munkálni soha meg nem szününk.

Az isteni kegyelembe vetett hittel, jobb jövő reményével térve haza a gyűlésről, szándékom volt összehívni az egyházmegyei közgyűlést, hogy azon megkezdjem referálhassunk a történekről s egyházmegyéink körében is tegyük meg további életünkre nézve a szükséges intézkedéseket. Hanem épen az idő tájt annyira meg volt nehezítve a gyűlés tartási engedély kieszközlése, hogy le kellett mondanom. Mindazáltal találtam rá módot, hogy körlevélben értesítem lelkésztársaimat, az egyházak előljáróit a kerületi gyűlés legfontosabb határozatairól.

Intézőbizottság, egyházmegyei gyűlés hiányában, a kerületi gyűléstől nyert mandátum alapján végeztem az esperesi teendőket. Első sorban is az egyházmegyei tanácsbírói kar kiegészítésére hívtam fel az egyházakat. Csomaköz és Géres kivételével valamennyi egyház leadta szavazatát. A beérkezett 16 szavazatból M. Szabó Miklós királydaróci lelkész 13, Papp József gencsi lelkész 11 szavazatot, így a szavazatok általános többségét nyerték s megválasztottaknak jelentettek ki. A harmadik lelkészi tanácsbírói állásra a két viszonylag legtöbb szavazatot nyert egyén Göncy Sándor nagykárolyi lelkész és Csighy István krasznaszentmihályi lelkész, valamint a világi tanácsbíróiságra viszonylag legtöbb szavazatot nyert két egyén Néma Gusztáv és Dr. Nagy Sándor urak között újabb szavazást rendeltem el, melynek eredménye szerint a beérkezett 16 szavazatból 8 szavazatot nyert Gönczy Sándor és 8 szavazatot Csighy István. Bizottságunk a döntést az egyházmegyei közgyűlésnek hagyta fenn. Nem szavazott Géres és Kismajtény.

Nehéz akadályok leküzdésével sikerült végre betölteni a dobri lelkészi állást, mely a rendkívüli viszonyok miatt a törvény szabta időnél jóval tovább ürességben állott s békés betöltése már már lehetetlennek látszott. A választás vezetésére elnök társam Ömeltósága hozzájárulásával Csighy István krasznaszentmihályi lelkész és Néma Gusztáv egyházmegyei világi főjegyző urakat kértem fel, kik 1921. február 27-én a választást megejtették. Az

el- általuk felvett választási jegyzőkönyv tanúsága szerint a választás a legszebb rendben, egyhangulag történt. A gyülekezet 10 okból pályázó közül Szabó István ávasujvárosi segédlelkészt választotta és meg. Ovás be nem adatván, a választást megerősítettem. Dacára dö- szabályszerű választásnak s az ovás hiányának az engedélyt (concessa), a lelkész meghívására, telkeltt lüggesztenem, mivel el- a választó egyházközség az E. T. II. t. c. 6 §-a b) és d) pontjainak Az nem tett eleget. — Eljárásomról a »Tárgysorozat« 15-ik pontjánál el- alkalmat nyújtok a közgyűlésnek ítélet meghozatalára.

n s Az új államalakulás iskolai ügyeinkben is új viszonyokat tett teremtet, melyek ugyancsak próbára tették református egyháza ont ink áldozatkészségét s teljesítési képességét. Az a szép lendület, sitó mellyel iskoláink a tanév kezdetén munkához kezdtek, ki fog tar- nek tani az év végéig. A tanítás munkáját zavaró körülményről csu- tól, pán denegelegi egyházunkból kaptam jelentést, minő elintézt nyert, nem kaptam róla értesítést. Körlevélben közöltem egyhá- vel zainkkal tőtiszteletű püspök ur 75—921. sz. leiratát, melyben tájé- az koztatást nyújt arról, mi módon tegyenek eleget tanítóink a román ör- közoktatásügyi miniszter azon rendeletének, mely szerint a tele- le kezeti iskolák is tartoznak új tantárgy gyanánt bevezetni a román idő állam történetét, földrajzát s alkotmánytanát.

sz- Hiszem, minden iskolánkban elég lesz téve a püspöki rende- hó- letnek megfelelő módon.

ak A számvevőszék munkáját az 1920-ik évben Nagys. Kacsó Károly urral, számvevő társammal végeztük. A jelen évben, addig eti is míg az egyházmegyei közgyűlés e tekintetben intézkednék, lö- Nagytiszteletű Papp József gencsi lelkész urat kértem fel a har- té- madik tagsági hely elfoglalására s az eddig beérkezett számadá- vel sokat már a kiegészített számvevőszék vizsgálta át. Amennyiben ból lel munkát végezni nem tartanak eddigi működésünkkel össze- el- egyeztetethetőnek, az egyházmegyei közgyűlés hozzájárulásával, ék hajlandók vagyunk az ez évi még hátralevő számvevőszéki teen- es- dők végzésére, amikor is az új számvevőszék felállítása őszi köz- én gyűlésünkre maradna.

ta- Nagykárolyi lelkész Tiszteletes Gönczy Sándor urat, az ál- ag lamrendőrség letartóztatta. Visszatértéig az egyházi lelkészi ösz- gy szes teendők végzésére, így presbyteri gyűlés vezetésére is ottani d- segédlelkész Tiszteletes Várady Attila urat hatalmaztam fel.

ert Tiszteletes Pataky Sándor érkörtvélyesi ref. lelkész nyugdí- a jastatása iránti kérvényét elintézendő a törvényben előirt vizsgá- a lat megejtésére egy ad hoc »nyugdíjbizottságot« küldtem ki Mélt. Falussy Árpád tanácsbíró ur és Gönczy Sándor nagykárolyi ref. a lelkész ur személyében, kik Andrassy Jenő Dr. hatósági orvos ny társaságában Körtvélyesen kiszállván, Pataky Sándor lelkész ur se szolgálatképtelenségét, nagyloku szembaja miatt megállapították. r- A felvett jegyzőkönyvet a hozzátartozó okmányokkal tőt. püspök k- urhoz telterjesztettem. A mennyiben nyugd. int. tagsági ívét nem at csatolhattam s időközben tudomást szereztem személyes megbe- Az szelés útján, hogy ezen okmány Pataky lelkész ur háromszori

kiraboltatása alkalmával valószínűleg végkép eltűnt, oly irányu telterjesztést intéztem Főt. helyettes püspök urhoz, hogy ezen okmány hiányában is indítsa meg a nyugdíjaztatás iránti eljárást a Konventen. Tárgysorozatunk 22-ik pontjában lesz szerencsém a továbbiakra nézve tájékoztatni egyházmegyei közgyűlésünket.

Ugyancsak leírtnevezett bizottság Negyezséget hozott létre lelkész s egyháztanács között a lelkészi fizetési hátralékokra nézve.

Helyettes lelkész Danka József a lelkészi teendők vitelével továbbra is megbízott.

Jelen gyűlésünk megtartására a politikai hatóság engedélyét megnyertük.

Ezekben kívántam jelentésemet előterjeszteni.

Ezek után kiváló tiszteletem nyilvánításával maradtam :

Berven (Börvely), 1921. április 12.

Havas Gyula

esperes helyettes.

Esperes felolvasott jelentését a közgyűlés tudomásul veszi, s ennek alapján :

a) A lelkészi tanácsbírói állásnál 8—8, tehát egyenlő szavazatot nyert Csighy István és Gönczy Sándor közül sorshuzás útján Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész tanácsbírónak nyilvánított.

b) Danka József érkörtvélyesi s. lelkész a lelkészi teendők vitelével továbbra is megbízott.

4. sz. Mándi Szabó Miklós és Papp József újonnan választott lelkészi tanácsbírók a hivatali esküt letették.

5. sz. Dancs Sándor gencsi református kántor-tanító a hivatali esküt leteszi.

6. sz. Esperes felhívja a közgyűlést azon bizottságok megalakítására, melyeket az egyházi törvény és az eddigi gyakorlat a közgyűlés körébe utal.

Közgyűlés a bizottságok megalakításáról a következőkben intézkedik :

Választandó bizottságok.

1. Nyugdíj bizottság.

Öt évre választva 2 egyházi, 2 világi taggal elnöke az esperes. (Nyugdíjtörvény 11. §.)

Veress Imre, Csutoros Albert, Dr. Falussy Árpád, Gáspár Pál.

2. Szavazatbontó bizottság.

Rövidebb, vagy hosszabb időre, két világi s két egyházi taggal, elnök az esperes (281) 1898. sz. egyh. ker. határozat.

Papp József, Gönczy Sándor, Kacsó Károly, Gáspár Pál.

3. *Közalapi bizottság.*

Négy taggal, két egyházi, két világi, esperes elnök. Rácz József, Tnkacs László, Néma Gusztáv, Nagy Sándor dr.

4. *Tanügyi bizottság.*

Négy körre osztva a 17 egyház Elnök: Takács Ferenc. I. kör. Kismajtény, Domahida, Kaplony, Börvely. Bizottsági tagok: Gönczy Sándor lelkész, Hajnal József tanító. II. kör. Nagykároly, Pécs, Krasznaszentmiklós, Királydaróc, Géres, Dobra. Bizottsági tagok: Csighy István lelkész, Bartha István tanító. III. kör. Iriny, Szegeleg, Erendréd, Erkörtvélyes. Bizottsági tagok: Tukacs László lelkész, Török Bernát tanító. IV. kör. Szaniszló, Csomaköz, Gere. Bizottsági tagok: Csutoros Albert lelkész, Ottmayer Gyula tanító.

5. *Időszaki tanács.*

Rendes tagok: Takács Ferenc, Falussy Árpád, Gáspár Pál. Öttagok: Papp József, Szabó Miklós, Kacsó Károly.

6. *Egyházkerületi gyűlésre képviselők.*

Papp József és Falussy Árpád.

7. *Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság.*

Papp József, Gáspár Pál, Kacsó Károly, Ludmán Lajos.

8. *Tanítoképviselők az egyházmegyei közgyűlésen.*

Török Bernát, Bartha István.

7. sz. A királydaróci református egyház 3 példányban kiállított lelkészi díjlevelét megerősítés végett betérjeszti.

Egyházmegyei közgyűlés a vonatkozó presbitéri és egyházközségi közgyűlési határozatokkal felszerelt díjlevelet, habár az a régihez viszonyítva értéksökkenést nem mutat, nem erősíti meg, hanem pótlás végett a királydaróczi egyház presbitériumának azzal adja vissza, hogy a díjlevel 9 ik pontját, ahol is az iskolákban a lelkész által végzett egyházi ének és valióstanításért költségvetés keretén belüli díjazásról van szó, változtassa meg oly módon hogy egy meghatározott összeget állítson be a sokléleképen magyarázható szövegezés helyett. Az így

módosított díjlevél megerősítésével és végleges jóváhagyás céljából az egyházkerületre való teltérjesztésével esperes megbízatik.

8. sz. M. Szabó Miklós királydaróci református lelkész azt javasolja, hogy lelkész özvegyeink és árváink érdekében, kikre a megélhetés gondja irtóztató sullyal nehezedik, egyházmegyénk irjon fel a főtszt. és mélt. Egyházkerülethez.

Egyházmegyei közgyűlés a javaslatot magáévá teszi és elhatározza, hogy megkeresi s kéri a főtszt. és mélt. Egyházkerületet, hogy özvegyeink és árváink járandósága folyósítása érdekében tegyen meg mindent.

9. sz. Olvastatott Bagossy Ferencné sz. Bay Mária nagykárolyi egyháztagnak, a nagykárolyi egyháztanácsnak egyházi adó leszállítása iránt beadott kérvénye tárgyában hozott 192—1920. számú határozata elleni fellebbezése.

Minthogy telebbező a reá kirótt adóösszeget nem tünteti föl: egyházmegyei közgyűlés a telebbezést telvilágosító jelentéstétel és a szükséges mellékletek beszerzése végett a nagykárolyi egyháztanácsához visszaszármaztatja.

10. sz. Olvastatott id. Nyiri Lajos és társai kaplonyi egyháztagok telebbezése a kaplonyi református egyházközségi közgyűlés 1921. március 6 án tartott ülése 12—921. sz. határozatának intézkedése ellen, mely kimondja, hogy egy beszerzendő harang ára egyházi pótdóból aként nyerjen fedezetet, hogy e rendkívüli adó vagyoni állapotokra tekintet nélkül az egyháztagok között egyenlő arányban vetessék ki.

Közgyűlés a telebbezésnek helyt ad, s a kaplonyi egyházközségi közgyűlés 12—921. sz. határozatának szóbanforgó intézkedését megsemmisíti, mint olyat, mely egyházi törvényeink világos rendelkezésével ellentétben áll. Utasítja közgyűlésünk a kaplonyi egyházat, hogy amennyiben beszerzendő harangja költségeit rendkívüli egyházi adóból lenne kénytelen fedezni, készítsen egy e rendkívüli költséget felölelő költségvetést E. T. III. t-c. 17. § értelmében, s annak ledezeti rovatába ugyancsak e t c. 16 §-ának megtelelően a hivek vagyoni állapotára, osztályba sorozott voltára tekintettel állítsa be a kirovandó rendkívüli egyházi adót.

II sz. Ludmán Lajos kaplonyi református lelkész közgyűléstől egyházközségébe egy bizottság kiküldését kéri új adókulcs megállapítása végett, mivel az évek óta, s most is érvényben lévő

adókulcs szerinti kivetés a hivek vagyoni erejének tekinteten kihagyása miatt feltűnő aránytalanságot mutat és ez a hivek az állandó surlódásokra szolgáltat alkalmat

Egyházmegyei közgyűlés utasítja a kaplonyi presbitériumot, hogy készítsen egy a mai viszonyoknak megfelelő, az adózók vagyoni erejét is tekintetbe vevő adókulcsot és azt megerősítés végett terjessze közgyűlésünk elé. Amennyiben az egyházmegyei közgyűlés arról győződne meg, hogy a megállapított adókulcs ismét feltűnő aránytalanságot mutat: a kaplonyi református egyházzal szemben a E. T. III. t. c. 11. §-a értelmében jár el.

12 sz. Olvastatott a dobai (dobrai) lelkészválasztásra vonatkozó esperesi jelentés.

Jóllehet a lelkészválasztás a választási jegyzőkönyv tanúságára a legnagyobb rendben, a törvény követelményeinek megfelelően tolt le és a választás ellen tizenöt nap alatt panasz nem érkezett be: mindazonáltal a megválasztott lelkész meghívására engedély (concessa) felfüggesztendő volt, mert a választó egyházközség az E. T. II. t. c. 6 §. b) és d) pontjainak nem tett eleget.

Egyházmegyei közgyűlés esperesi jelentését helyeslőleg tudomásul veszi és a dobai (dobrai) egyház presbitériumát nyomatékosan felhívja, hogy a hivatkozott törvény pontjainak sürgősen tegyen eleget, hogy így a megválasztott lelkész számára a concessa kiadható legyen.

13 sz. Crai-Dorolti (Királydaróczi) református egyház kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy keresse meg egyházi főhatóságunkat, hogy az egyház tulajdonát képező, az államkincstár által bérelt iskolai és óvodai épületek az egyház rendelkezésére szabocsáttassanak.

A csatolt I. iskolaátadási szerződés bizonyítja, hogy crai-dorolti (királydaróci) állami iskolai telek és épület a crai-dorolti (királydaróczi) református egyház tulajdona, s annak a magyar államkincstár csak bérlője lett. Ugyesztén a csatolt II. haszonbéri szerződés igazolja, hogy az egyháznak a magyar állammal annak nevéjén kötött óvodai épületi haszonbérleti viszonya már 1919. okt. 1-én megszűnt.

Egyházmegyei közgyűlés crai-dorolti (királydaróci) református egyház kérését magáévá téve pártololag terjeszti az egyházkerület elé, kérve annak tőtsz. és mélt. Elnökségét, hogy a román közoktatási kormányánál járjon el az iránt, hogy a crai-dorolti (királydaróci) és sok más, hasonló helyzetben lévő egyházunk iskolai, óvodai és más egyéb

épületei, melyek a magyar államnak annak idején egyházaink részéről bérbeadattak: egyházaink rendelkezésére bocsáttassanak vissza, hogy a maguk iskoláját elhelyezhessék és tovább fejleszthessék.

14. sz. Nagy Károly dindestii (érdengelegi) református lelkész jelenti, hogy a dindestii (érdengelegi) református egyház annak idején felekezeti iskoláját azon feltétel alatt adta át az államnak, hogy az állami tanerők közül egy mindig református vallású lesz, ki is köteles leendő az egyháztól kapott tiszteletdíj ellenében a református kántori teendőket is végezni. Ezidőszerint az állami iskolánál nincs ref. tanerő s így a növendékek vallástanító, — az egyház kántor nélkül van.

Egyházmegyei közgyűlésünk a dindestii (érdengelegi) egyház lelkészének jelentését (sérrelmét) egyházkerület elé terjeszteni határozza, felkérve a főtitk. és mélt. Elnökséget, hogy a román közoktatásügyi kormánynál ezen sérelem orvoslása érdekében minden tőle telhetőt kövessen el, hogy a dindestii (érdengelegi) állami iskolához egy ref. tanerő ne vezessék ki.

15. sz. Olvastatott a számvevőszék következő jelentése:

Számvevőszék jelentése a careii-marii (nagykárolyi) református egyházmegye egyházgondnokainak 1920-ik évi számadásairól, az egyházak 1921-ik évi költségelőirányzatáról, a lelkeszi özvegy-árva gyámintézeti és közigazgatási pénztár számadásairól, 1920-ik évről.

1.

Egyházgondnoki számadás az 1920-ik évről, valamint egyházi költségelőirányzat az 1921-ik évre a következő tizenegy egyházból érkezett be: Berea (Bere), Bervenii (Börvely), Ciurmești (Csomaköz), Doba (Dobra), Curtuiuseni (Érkörtvélyes), Gălbăni (Gencs), Caplani (Kaplony), Crai Dorolț, Domonești (Domahida), Sănișlu de Jos (Szaniszló), Irina (Irinia). Valamennyit átvizsgáltuk s megerősítésre ajánljuk. A dobai (dobrai) egyházat kérjük elkötelezni, hogy egyházmagtári és bortári számadásait, úgy az 1919 mint az 1920-ik évről sürgősen küldje be, annyival is inkább, mert ezen egyház-fenntartó intézmény válságba jutása által az egyházi vagyont veszély fenyegeti.

A számadásokból azon benyomást nyertük, hogy ez évben még mindenütt fedezetet talált a szükséglet, ha áldozatok árán is. Teljes képet természetesen akkor nyújthatnánk az egyházak anyagi állapotáról, ha valamennyi egyház számadását megvizsgálhattuk volna, mely esetben bizonyos irányítást adhattunk volna a jelen, talán még szigorubb év nehézségeinek leküzdésére, esetleg tájékozással szolgálhattunk volna egyházi felsőbb hatóságunk teherviselési képességünkről, respektive annak az összegnek nagy-

ságáról, mellyel mint segéllvel egyházaink költségvetésében az egyensúly biztosítva volna. Mivel ilyen nemű kimutatásra, nagyszámú valószínűség szerint, már a közel jövőben szükség lesz, kériük elrendelni, hogy a hátralékban maradt egyházak számadásait a legrövidebb idő alatt adják be.

Számadási nyomtatványaink teljesen elfogytak Egyöntetőség, áttekinthetőség, pontosság szempontján kívül olcsóbbra kerülése is ajánlja a nyomtatványok használatát, miért is számvevőszék megbizást kért arra nézve, hogy kevesebb, de megfelelő számban nyomtatványokat készíttessen s vele az egyházakat lássa el.

II.

Rácz Elek moltinul mic (kismajtényi) lelkész egyházmegyei gyámintézeti és közigazgatási pénztáros számadásait átvizsgálván, minden tételében helyesen vezetettnek találtuk s buzgó fáradozása kiemelésével a számadás kötelezettségei alól való telmentésre, számadását megerősítésre ajánljuk.

A számadások főbb vonásai:

1. *Gyámintézeti pénztár.* Napló bevétele: 3900 korona, kiadás 3900 korona. Vagyoni állás kötvényeken, Népbanki részvényben, hadikölcsön kötvényen: 59749 54 kor. = 29874 77 lei. Apadás a múlt évről: 185 92 kor. Van a gyámintézetnek 15 ápolója.

Költségelőirányzata az 1921 ik évre 11320 kor. *szükséglettel* szemben 5605 kor. *fedezet* s 4815 kor. tökéből fedezendő hiányt tüntet fel. Ezen körülmény már kétségtelenül előre vetett árnyéka annak a szomorú jövőnek, mely gyámintézetünkre vár, ha a jelen nehéz viszonyok jobbra nem fordulnak. Sajnos ezuttal egyebet nem tehetünk, mint remélünk és várunk.

2. *Közigazgatási pénztár.* Bevétel volt: 2382 kor. 58 fill. Kiadás 2107 kor. Maradvány: 275 57 kor. = 137 79 lei.

Költségelőirányzat: Szükséglet: 5384 59 lei. Fedezet: 5478 79 lei. Maradvány 94 25 lei.

A költségelőirányzat a teljes egyházmegye költségelőirányzatán mint alapon épült fel, azon változtatással, hogy amott koronával jelzett összegek ebben leinek vétettek. A múlt évi 20 bani lélekszám szerinti kirovásnak 30 banira lett emelésével, a szükséglet fedezetet talált.

Kiváló tiszteletünk nyilvánításával vagyunk Careii-Mari (Nagykároly), 1921. ápril 4.

Havas Gyula

e. m. számv. elnök.

Papp József

Kacsó Károly

e. m. számv. tag.

Közügyülés a) számvevőszék jelentését tudomásul veszi, s a lelkészi özvegy-árva gyámintézeti és közigazgatási pénztár 1920. évi számadását elfogadja és jóváhagyja és Rácz Elek pénztárnoknak a tel-

mentvényt -- elismerésének és köszönetének kifejezése mellett — megadja.

b) A hátralékban maradt egyházakat felhívja, hogy számadásaikat és költségelőirányzataikat 30 napon belül küldjék be Számvévőszékhez.

c) Számadási nyomtatványok készíttetését számvévőszék útján elrendeli.

16. sz. Olvastatott esperes következő indítványa kanonika vizitáció tárgyában:

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei közgyűlés!

Hogy mily fontos tényező volt egyházigazgatásunkban a kanonika vizitáció, bővebben indokolni felesleges. Hogy mégis már két év óta nem lett megtartva, annak oka a jelen viszonyokban relik. Azonban bármennyire nehezek a viszonyok, ez egyházigazgatási szervünket tovább nem pihentethetjük egyházaink érdeke veszélyeztetése nélkül. Egyházaink belügveinek, iskoláink állapotának közvetlenül szerzett meggyőződésből származó ismerete nélkül igen nehéz, sőt lehetetlenség teljesen adminisztrálni.

Ezen indokok szolgálnak alapul azon kérésem előterjesztésére nézve, hogyha egyházigazgatásunk továbbra is a jelen keretekben fogja hivatását teljesíteni, rendelje el egyházmegyei közgyűlésünk a kanonika vizitáció megtartását. Eme vizitációnak az iskolai s valláserkölcsei ügyek szanálásán kívül, kötelessége lenne az anyagiakról való gondoskodás is, főtiszteletű Püspök ur azon utasítása alapján, hogy a mindennemű egyházi járulékokat, nehogy azok telnövekedjenek, minden egyházmegye szedje be, elszámolás terhe alatt s azokból a megfelelő fizetéseket teljesítse. E végből köz-igazgatási és gyámintézeti pénztáros felhivatnék a hátralék kimutatására, melyek befizetése a kanonika vizitáció kezeihez történnék.

Kiváló tiszteltem nyilvánításával vagyok

Bervení (Börvely), 1921. ápril 12.

Havas Gyula

esperes helyettes

Közgyűlés esperes indítványát helyeslőleg tudomásul veszi és az egyházigazgatás szempontjából oly annyira szükséges és kívánatos kanonika vizitáció megtartását erendeli.

1

17. sz. Esperes jelenti, hogy Tárnóczi Lajos bihari retormátus lelkész szerkesztésében egy egyházi lap lát napvilágot, melyben — értesülése szerint — közététetnek az egyházi hivatalos közlemények is. Ezzel kapcsolatban felvetődik a kérdés, nem volna-e kívánatos, ha egyházközségeink e lapot megrendelnék?

Közgyűlés felkéri Esperes urat, kérjen információt Püspök urtól affelől, hogy valyon a Tarnóczi által szerkesztett lap lesz-e az egyházkerület hivatalos lapja. Ha az egyházkerület nevezett lapot hivatalos orgánumának nyilvánítja: úgy annak a megrendelése egyházközségekre kötelezővé tétetik.

18. sz. Havas Gyula bervenii (börvelyi) református lelkész, h. Esperes ur a careii-marii (nagykárolyi) református egyházmegye intézőbizottságának rendelkezése folytán beterjeszti a careii-marii (nagykárolyi) egyházmegye intézősége által a bervenii (börvelyi) református egyházra, illetve a lelkészi állást elfoglalt Havas Gyulára vonatkozó csonka és kegyeleti évre nézve hozott intézkedést, melyet a bervenii (börvelyi) református egyház presbitériuma 1921 ik év ápril hava 3-ik napján tartott ülése jegyzőkönyvének V. sz. következő határozatával igazol:

Egyháztanácsunk legjobb tudomása szerint börvelyi református egyházunkban az egyházi év Szentgyörgy naptól Szentgyörgy napig, azaz április 24-től április 24 ig tart. A termény beszolgáltatása az év augusztus havában, Istvánkirály napot követő szerdán történik. A la deputátum rendszerint a téli hónapok január vagy februárjában szállittatik be, melyhez csak április 24-én van jog a belhivatalnokoknak. A csonka és kegyeleti év Havas Gyula jelenlegi lelkészre nézve, az egyházmegye intézőbizottsága által következőleg rendeztetett el. Néhai Kubinyi Károly börvelyi református lelkész 1895-ik év aug. hava 21-ik napján elhalálozván, ezen időponttól 1896. ápr. 24 ig terjedő idő csonka évnek tekintett, melyben a teljes lelkészi fizetést a megboldogult néhai Kubinyi Károly lelkész özvegye élvezte. Az 1896. április 24-től 1897. ápr. 24 ig terjedő teljes esztendő kegyelet évül adatott az egyházmegye intézősége által özv. Kubinyi Károlyné lelkésznének oly formán, hogy az ez évi lelkészi teljes jövedelemnek, a stóla kivételével, kétharmadrésze őt illette, míg az elválasztott s börvelyi lelkészi állását 1896. július 22-én elfoglalt, előzőleg kismajtényi lelkész Havas Gyula ezen kegyeleti év jövedelmének csak egyharmad részét nyerte. A lelkészi lakásnak telét a kegyeleti évben özv. Kubinyi Károlyné lelkészné, felét pedig már rendes lelkész Havas Gyula használta. Ez a megosztás történt a melléképületekre nézve, valamint a ház előtt levő kis kertre is, míg a nagy kertnek, mely valamikor kender vagy dohány földnek lett adva az egyház által, mely ekkor luczernával volt bevetve, özvegy lelkészné kétharmadát, Havas Gyula lelkész pedig egyharmadát használta. A káplán ellátása és fizetése a csonka évben, teljesen özv. Kubinyi Károlyné lelkésznét terhelte, míg a kegyeleti évben 1896. ápr. 24 től 1896. július 22-ig, vagyis a lelkészi állomás elfoglalásáig, Havas Gyula lelkész fizetéséből vonatott le.

Kürt a s hivatali pecséttel megerősítve kiadta:

Bervenii (Börvelyi), 1921. április 6.

Havas Gyula, rel. lelkész.

Egyházmegyei közgyűlés hivatkozott presbiteri jkvi határozat alapján megállapítja, hogy Havas Gyula börvelyi lelkész, h. esperes urnak az E. T. II. t. c. 75. §-ában érintett szerzett joga meg van.

19. sz. Esperes ur jelenti, hogy Pataky Sándor érkörtvélyesi lelkész nyugdíjaztatási ügyében a hivatalos eljárás mivel Pataky Sándor lelkész ur jelentése szerint háromszori kiraboltatása alkal-mával tagsági ive elkallódott, egyideig fennakadt, de az ő előter-jesztésére főt. püspök ur az eljárást ismét megindította.

Közgyűlés esperes jelentését tudomásul veszi.

20. sz. Olvastatott Csutoros Albert érendrédi református lel-kész kérvénye, mely szerint egyházába egyeztető bizottság kikül-dését kéri.

Az érendrédi ret. egyházban az adózás kérdése még mindig nincs elintézve; az 1920. évre egyházi adó nem vettetett ki és így nem is szedetett; a lelkész járandóságának csak közeli telét kapta meg. A tanítói fizetés fedezésére szolgáló adóból alig folyt be valami összeg, mert a tanköteles gyermekekkel nem bíró családok fizetni nem akarnak.

Egyházmegyei közgyűlés megütközéssel érte-sül azon sajnálatraméltó, szomorú sötét állapotról, mely a nemes érendrédi egyházban uralkodik. Lel-kész kerését teljesítendő, a törvénytelen állapotok orvoslása és megszüntetése végett Takács Ferencz lelkészi és Néma Gusztáv világi tanácsbírákat küldi ki.

21. sz. Olvastatott a közoktatásügyi minisztérium államtitkár-ságának az iskolai statisztikai adatok gyűjtése tárgyában 1231—1921. V. sz. alatt kelt következő körrendelete :

»Az összes . . . püspököknek, s egyházi fórumoknak, melyek felekezeti iskolákat tartanak fenn.

Arra tekintettel, hogy az államok életében milyen nagy sze-repök van az összes iskolák statisztikai adatai nyilvántartásának az államtitkárság egy nyomtatványban összefoglalta a statisztikai kérdéseket, amelyek közoktatásügyi szempontból nyilvántartan-dók. — Ez a nyomtatvány 10 évi időtartamra van szerkesztve, úgy, hogy minden iskolai évben be kell vezetni azokat az adato-kat, amelyek egy tanév működésére vonatkoznak és pedig úgy, hogy esetről-esetre be kell vezetni az egyes változásokat.

Hogy pedig a miniszteriumnak mindig rendelkezésére állja-nak a statisztikai adatok és nyilvántartások, az érvényben levő törvények erejénél fogva elrendelem a következőket :

1. Minden közép és szakiskola és más minden jellegű iskola kapni fog nyomtatványt a) az igazgatóság, b) királyi tanulmányi főigazgatóság és c) a miniszterium (államtitkárság) címére. A kolozsvári államtitkárság szét fogja küldeni a szükséges példá-nyokat, a kir. főigazgatóságok útján az érdekelt iskolák igazgató-ságainak.

2. Ezeknek kézhez vétele után azonnal az említett iskolák

igazgatói tartoznak bevezetni a következőket: a) az állandó adatokat s jelleget (első utolsó nap), b) az összes kérdő pontok adatait az 1919—1920-ik évre, c) az 1920—21 évi beírásokra vonatkozó adatokat.

A bevezetés után azokat az összes adatokat, tökéletes másolatban 30 napon belül fel kell terjeszteni a kir. főigazgatósághoz ki a kimutatást saját hivatalának adataival kiegészítve felterjeszti az államtitkársághoz. A nem teljes vagy hibás jelentéseket kiegészítés végett vissza fogjuk küldeni a kir. főigazgató útján.

3. A nyilvántartások folytatólag a következő módon tölten-
dők ki: a) Minden iskolai év elején november 1-ig fel kell terjeszteni, a beíratások eredményét és a tantestületben előállott változásokat. b) Minden iskolai év folyamán felterjesztendők a tantestületben vagy az igazgató személyében előállott változások esetleg az 1 vagy utolsó lapra tartozó adatokban előállott változásokat nyomban ezen változások bekövetkezése után. c) Minden iskolai év végén az összes nyilvántartásban lévő kérdésekre felelet adandó 15 napon belül a tanév befejezte után.

4. Ezen (1 kitöltött) nyilvántartások a legnagyobb pontossággal vezetendők, mert ezek lesznek az ellenőrzési lapok a főigazgatói látogatások alkalmával. Az iskola látogatók ezekből fogják kiírni az összesített adatokat és végösszegeket s a leltárok adatait.

5. A községi, felekezeti és társulati iskolák igazgatóságai ezeket az adatokat közvetlenül terjesztik fel az iskolaientartók megkerülésével a főigazgatósághoz.

6. Az illetékes tórumok, melyek nem fogják ezen rendelkezéseket respektálni, viselik a törvényes következményeket.

7. A királyi főigazgatóságok ezt a rendeletet másolatban közölni fogják az összes érdekelt iskolákkal. Az államtitkár helyett aláírás.

Tudomásul szolgál

22. sz. Esperes körlevélben hívta fel a kebelbeli egyházak lelkészeit a lelkészi statisztika beküldésére, azonban az irinyi, érdekelegi és érendrédi lelkészek a felhívásnak nem tettek eleget.

Közügyülés nevezett lelkészeket nyomatékosan felhívja mulasztásaik azonnali pótlására.

23. sz. Domahidai református egyház a régi egyházi adókulcs beszüntetése mellett egy újabb, az igazságnak megtelelőbb adókulcs megerősítését kéri.

Egyházmegyei gyűlés a vonatkozó presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokkal felszerelt új adózási adókulcsot megerősíti.

24. sz. Nagykárolyi ref. egyház nevében Várady Atilla s. lelkész s Néma József közigazgatási gondnok kéri az egyház-

megyei közgyűlést, hogy a román hatóság által letartóztatott rendes lelkész: Gönczy Sándor távolléte miatt felhalmozódott ügyek elintézésére a nagykárolyi egyházba egy kisegítő lelkészt állítson be.

Egyházmegyei közgyűlés, mivel semmitéle anyagi forrás nem áll rendelkezésére, melyből a kinevezendő lelkészt dotálhatná: a különtéle lelkész és adminisztrációs teendőkkel, továbbá a vallás tanításával tulterhelt nevezett s. lelkész helyzetén úgy véli valamiképen könnyíteni, hogy Esperes ur útján felhatalmazza őt a vallástani vizsgálatok mielőbbi megtartására; továbbá felkéri esperesurat, hogy Várady Atillát h. lelkésszé nevezze ki.

25. sz. Olvastatott néhai Kaizler Sándor kántor-tanító özvegye szül. Móricz Klára kérvénye, mely szerint némi segélyben való részvételét kéri.

Egyházmegyei közgyűlés — tekintettel kérvényező nyomoruságos anyagi helyzetére, részére 100 azaz Egyszáz lelt a gyámpénztárból kiutal.

26. sz. A közgyűlés tárgyai kimerítettén, esperes a közgyűlést berekeszti.

Hitelesített Careii-Mari (Nagykároly), 1921. ápr. hó 18 án.

Papp József

c. m. lelkészi jegyző

Ludmán Lajos,

Havas Gyula

esperes helyettes.

Sz. Gáspár Pál.

Bírósági ügyek.

27. sz. A nagykárolyi református egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Careii-Mari (Nagykárolyban) 1921. április 13-án tartott ülésében özv. Korány Jánosné, dobrai volt lelkész özvegyének a csonka és kegyeleti éveken az őt megillető járandóságok kiszolgáltatását megtagadó dobrai presbitérium ellen beadott panaszában egyhangulag meghozta a következő

Ítéletet :

Dobrai református egyház presbitériuma köteles özv. Korány Jánosné volt dobrai lelkész özvegyének 1921. április 24-ig (csonkaévben) a teljes lelkészi fizetést, lakással, stórával együtt, 1921. ápr. 24-től 1922. ápr. 24-ig (kegyeleti évben) a stórák kívül a lelkészi fizetés felét kiszolgáltatni és a lakás felét özvegy rendelkezésére bocsátani

Indokok :

Ellenmondás nélkül igazolva lett, hogy néhai Korány János dobrai lelkész hivatali elődje özve-

gyének az akkor érvényben állott egyh. törvények értelmében egy éven át tél fizetést adott, így özvegye részére E. T. II. t.-c. 75. §-a értelmében szerzett jogot biztosított, minek érvényességét hivatott §-ra tekintettel egyházmegyei intézőbizottságunk már 1920. évi gyűlésén megállapította, úgy, hogy már a lelkészi állást is erre tekintettel hirdette meg esperes, respektive püspök ur.

28 sz. A nagykárolyi ref. egyházmegye egyházi bírósága, mint tegyelmi bíróság, Csögi Imre és társai berei ref. egyháztagok mint panaszlottak ellen hivatalból folyamatba tett tegyelmi ügyben a következőkép. Itélt :

Csögi Imre az E. T. V. t.-c. 35. §. 7. pontja alapján a választás és választhatóság jogától két évi időtartamra megfosztatik, társai ellen az eljárás megszüntettetik.

Indokok :

Panaszlott Csögi Imre a vádiratban felsorolt, s igaznak bizonyult olyan cselekményeket követett el, melyet az E. T. 34 §. 3, 4, 5, 9. pontja tegyelmi vétségnek minősít. Kigunyolta egyházi hatósága intézkedését, ellenszegült rendeleteinek, izgatott ellenők, s megrágalmazta a lelkészt és presbitériumot, amikor kijelentette az egyházközségi gyűlésen, hogy annak jegyzőkönyve nem hiteles, tartalma valótlan, azt a lelkész írta, azt irván belá, amit saját érdekében jónak látott. Ha nem tetszik a Tiszteletes urnak a fizetés, mehet, ha nem megy: kiállítok négy szekeret s kihordatom a parókhiából. Ne adjanak emberek semmit, ne alkudjon se a zsinat, se az egyházmegye a mi zsebünkre. Ne ismerjünk semmit, nincs ma törvény, mely fogná az embert, ne féljenek. Azon tényével pedig, hogy az egyházközségi közgyűlésen leszorítván lelkészt az elnöki székről, felbujtott párthiveivel magát tétette meg elnöknek, s vezette tovább a gyűlést, valóságos anarchiát idézett elő az egyházban.

Meg kellett szüntetni az eljárást Csögi Imre 12 egyháztag társa ellen, mivel azok saját kezüleg aláírt, a presbitériumhoz intézett kérvényükben bünbánólag beismerték vétkes eljárásukat s bocsánatot kérván ezért, kijelentették, hogy Csögi Imre izgatására, felbujtására tértek le a törvényes tisztesség útjáról, amelyre visszatérve azt többé el nem hagyják.

29 sz. A nagykárolyi református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság, a berei református egyház presbitériuma és egyházközségi közgyűlése között felmerült s hozzá felebezett, a lelkészi termény fizetés visszaállítására vonatkozó vitás ügyben, a következőképen itélt :

A presbiterium határozata, indokainál fogva helyben hagyatik.

Indokok :

A berei reform. egyház presbitériuma 1920. január hó 4 én tartott ülésében a lelkészi termény fizetést az 1909. március 21 iki gyűlésében hozott határozatának természetes folyományaként visszaállította. Annak mennyiségét 63 hatvanhárom ó köből gabonában szabta meg. A presbitérium ezen határozatát az egyházközségi közgyűlés 1920. febr. 29-én tartott ülésében hozott határozatával megerősítette. Az 1921. január 5-én tartott ülésben, bizonyos cseréi földnek lelkész használatába történt átengedés rekompenzációjaként lelkész és presbitérium között új egyezség jött létre, mely szerint a 63 ó köből rozból három köblöt elengedett a maga részéről, hivataloskodása tartamára s így a lelkészi termény fizetés 60 hatvan ó köből rozsban állapított meg. A presbitérium s lelkész között létrejött ezen új egyezséget az egyházközségi közgyűlés néhány elégedetlenkedő egyháztag felbujtására, ügyet sem vetvén egy év előtt hozott határozatára, figyelmen kívül hagyván azon körülményt, hogy ezen egyezség folytán három köből rozs nyereség mutatkozik az egyház javára, elvetette s a régi, pénzre átváltoztatott termény fizetést tartalmazó díjlevél visszaállítását határozta el, azon alternatíva elé állítván lelkészt, hogy vagy megmarad a pénz fizetés mellett vagy mehet a merre akar.

Tekintettel arra, hogy itt egy olyan megállapodást kívánt megsemmisíteni a telizgatott egyházközségi közgyűlés, melyet egy év előtt nyugodt meggondolással, kevésbé kedvező formában maga is helvesséssel fogadott s melyhez hozzá is járult, helyt kellett adni a lelkész és egyház érdekét öntudatosan munkáló presbitérium álláspontjának s meg kellett erősíteni úgy a lelkész, mint az egyház érdekében üdvösnek nyilvánuló azon határozatát, melyben a lelkészi termény fizetés 60 hatvan ó köből rozsban állapított meg s viszont megsemmisítendő volt az egyházközségi közgyűlésnek nyilvánvalóan felbujtás következményeképp, törvénytelenül hozott határozata.

Jegyzőkönyv.

Elvértetett Careii-Mari (Nagykárolyban) 1921. évi július hó 20-án a Careii-Marii (Nagykárolyi) Református Egyházmegye által tartott rendkívüli közgyűlésen.

Elnökök: Havas Gyula esperes helyettes, Domahidy Elemér gondnok. Jegyző: Papp József.

JELLEN VOLTAK:

Takács Ferencz, M. Szabó Miklós és Papp József lelkész, s Kacsó Károly és Gáspár Pál világi tanácsbírák.

Egyházak képviselői:

	Lelkészek:	Világiak:
Bere:	Tukacs László	—
Böryely:	Havas Gyula	Erdei Lajos
Csomaköz:	—	—
Dengeleg:	—	—
Dobra:	Szabó István	—
Domahida:	Szabó Lajos	Veres Ferenc
Erendréd:	Csutoros Albert	Szilágyi Kálmán
Erkörtvélyes:	Danka József	—
Gencs:	Papp József	Vörös Pál
Géres:	—	—
Iriny:	Veres Imre	Hajnal József
Kaplony:	Ludmán Lajos	Nyiri Ferenc
Királydarác:	M. Szabó Miklós	—
Kismajtény:	—	—
Nagykároly:	Várady Atilla	Debreceni István
Szaniszló:	Takács Ferenc	—
Szentmiklós:	Csighy István	—

I. sz. Esperes mindnyájunk szívét lelkét, reménységünknek és bizodal munknak erős Istenéhez emelő következő buzgó imádsága után:

„Minden idők és viszonyok telett bölcsen uralkodó nagy Isten szerető jó Atyánk, ismét összegyűltünk a te nevedben az örök egy célra, lelki országod építésére.

Atyánk, az égi madaraknak van fészük, a rókáknak barlangjuk, a Te szent fiadnak nem volt hely, hova fejét lehajthassa.

Hajléktalanok vagyunk mi is jó Atyánk! Pusztulóban az ősi ház, elhallgatott a sioni ének, veteményes kertet nem hoz már nemes plántákat, nevednek örökösei, nem értik meg a testvériségre, békességre hívó szöveget.

Atyánk te adsz erőt, harmatot, napsugárt, melynek nyomán virág erdő takad, óriásokká nőnek az árnyat nyújtó fák, de a Te kezedből jő a szélvész és vihar, mely derékban töri ketté az óriási fát, sivar pusztaságot teremt a világ erdő helyén. Minden aminek örvendünk, minden mi szomorúságunkban, minden Te töled származik.

Tudjuk Atyánk, hogy a mi lelki-testi szenvedéseink sem ismeretlenek Te előtted, s akaratodon kívül borítottak el bennünket, érezzük mélyen, hogy méltán nehezedett ránk sujtoló karod s nincs erőnk, hogy azt magunkról elhárítsuk. De jóságod sem ismeretlen előttünk, mely ott van legközelebb hozzánk, hol legnagyobb a veszély.

Atyánk csak a Te jóságodat ne vond el végkép tőlünk, szeretettednek kicsiny sugára is megvigasztal s biztat bennünket. Te, ki tészket engedsz a pelyhes madárnak, engedd nekünk is békével építeni meg azt a hajlékot, melynek boltja alatt csendesen pihenhetünk jobb jövő képével lelkünkben, irántad érzett szent lélelemmel szívében. Vedd el fejünk felől az ősi átkot, hogy egymást megértve munkálhassunk földi boldogságunkon s a te szent neved dicsőségén — a Jézus Krisztus által Amen."

Domahidy Elemér gondnok szeretetteljesen köszöntvén a jelenlévőket

a rendkívüli közgyűlést megnyitotta.

2. sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízó leveleiket beadván, igazoltattak, s a közgyűlés a
lenti tagokkal megalakult.

3. sz. Jelen rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére — az elnökség, s a jegyzői kar tagjain kívül

Kacsó Károly és Ludmán Lajos közgyűlési tagok kérettek fel."

4. sz. Olvastatott a következő esperesi jelentés :

ESPERESI JELENTÉS

a Careii-Mari-i (nagykárolyi) Református Egyházmegye Careii-Mari-ban (Nagykárolyban) 1921. július hó 20-ik napján tartandó rendkívüli közgyűlésére.

Nagvtiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei közgyűlés!

Rendkívüli közgyűlésünkre való tekintettel rövid jelentésem-

ben épen csak a legszükségesebbekre terjeszkedem ki, fennhagyván részletes jelentésemet az őszi rendes közgyűlés idejére.

A kanonika vizitációt Nagytiszteletű Papp József tanácsbíró ur társaságában megtartottam. Tapasztalatomban, melyet ezuttal szereztem, váltakozik az örvendetes a szomorúval. Jól esett látnom, hogy legtöbb iskolánkban a nehéz viszonyok között is igyekeztek eredményt mutatni fel, sajnálattal vettem tudomásul viszont, hogy általában az iskolák szintje alább szállott s egy két helyen teljes eredménytelenséget mutat. Minden félreértés kikerülése végett kijelentem, hogy két esetet kivéve, nem a tanítóknak, hanem a rendkívüli viszonyokban rejlik a hanyatlás oka. Tanítóink kitaratása bámulatos, áldozatkészségük tiszteletre méltó. Néhol úgy szólnak teljesen fizetés nélkül, máshol alig valami csekély összegért szolgálták tanügyünket. Nem tehetek egyebet, mint előlegezem részükre azt az elismerést, melyet majd a jobb viszonyok közt élő hálás jövő glóriává változtat velök szemben, áldva emléküket is.

Elismerésem mellett pedig felhívom úgy közgyűlésünk, mint az egyházak figyelmét, hogy az immár tarthatatlan helyzeten annyival inkább segítsenek, mert az iskola ügyre nézve, a tanítók rendes fizetéssel való ellátására vonatkozó megoldás már nem sokáig késik. Még egy kis kitartás!

Két iskolánál, a nagykárolyi első vegyes osztálynál s a berei osztatlan iskolánál teljes eredménytelenséget találtunk. A nagykárolyi iskola vezetője Berényi Sándor helyettes tanító. Ezzel szemben meg is oldotta a kérdést maga a nagykárolyi presbitérium azzal, hogy állásából elbocsátotta s hogy a három negyedrészből osztály ismétlésre utasított növendékek még se veszítsenek egy tanévet, póttanfolyamot rendeztetett a vakációra. A berei iskolát Katona Zsigmond tanító ur vezeti. Régi szolga: Jó iskolája sohasem volt, ezuttal teljesen rossz. 69 beírt növendék közül 15 jelent meg a vizsgálaton, minden tudás nélkül. Mintha soha senki sem foglalkozott volna velök. Végtelen szomorúsággal tapasztaltuk, hogy e színmagyar és református községünkben ez a nemzedék úgy nő fel, mint a vad virág, kertész, gondozó nélkül. Tűrhetetlen lévén a helyzet, ~~Katona~~ ^{Katona} Zsigmond tanító ur ellen a legyelmi eljárás megindítását kéri a vizitációs küldöttség.

Carei-Mari (nagykárolyi) reform. egyházunk lelkesze Gönczy Sándor távol lévén hivatalától, utóbbi közgyűlésünk határozata szerint helyettesül ottani hitoktató segédlelkészt, Várady Atilla urat alkalmaztam. Tiszteletes Várady Atilla ur azonban kevés idő múltán annyira terhesnek, elviselhetetlennek tapasztalta magára nézve a helyettesiséget, hogy felmentését kérte. Tekintettel indokaira, mely a presbitérium kebelében dúló harcz, személyes tülekedés, gyanúsítás, rágalomra vonatkozik, elfogadtam lemondását s az egyház vezető térfiainak óhajta s megnyugvásával Nagyt. Papp József gencsi lelkész urat kértem fel és bízam meg a helyettesítéssel. Igazán egyházunk érdekében lenne, ha sikerülne

a Nagyt. tanácsbíró ur vezetése mellett a rendes mederbe térni a károlyi egyház ügyeinek.

Végül megemlékszem azon körülményről, hogy a román vallás és művészeti miniszter 1920. július 1-től 1921. március 31-ig terjedő időről kiutalta a lelkészek részére a kongruát, korpótléket, családipótléket, drágasági segélyt, ruhasegélyt, melynek kiosztása a mai napon megtörténik. Az özvegy lelkésznek és nyugdíjas lelkészek részére is ígért bizonyos segélyt s e tárgyban a kimutatást is bekívánta.

Az iskolák velök kapcsolatban a tanítók ellátásának, azaz a felekezeti iskolák és tanítók államsegélyének ügye még nem került döntés alá legfelsőbb helyen, de remény van, hogy ez is közelesen s reánk nézve kedvezően történik meg. Talán ha e rendkívüli gyűlésre szükségünk nem lett volna, vagyis ha a minden áron okvetetlenkedő egyházmegyék külön állástoglalásukkal nem akadályozzák meg egy kerületté alakulásunkat, berendezkedésüket, vagyis a dolgok rendes menetét, talán már ezt is sikerült volna dűlőre vinni.

Kiváló tiszteletem nyilvánításával vagyok :

Bervení (Börvely), 1921. július 19.

Havas Gyula, h. esperes.

Esperes felolvasott jelentését a közgyűlés tudomásul veszi, s a jelentéssel kapcsolatosan :

a) Katona Zsigmond berei tanító ur ellen a fegyelmi eljárás megindítását elrendeli ;

b) Az esperesi jelentéseknek — míg a közgyűlési jegyzőkönyv nyomtatásban meg nem jelenik, — az egyes egyházközségekkel körlevél alakjában való közlésére Esperes urat felkéri.

5. sz. Juhász Ferenc Szaniszló egyházközségbe elválasztott, s immár állásában megerősített kántor-tanító eskütételre jelentkezvén a hivatali esküt a gyűlés színe előtt letette.

6. sz. Olvastatott Sulyok István bihari egyházmegyei esperes, püspökhelyettes urnak 755—1921. sz. a. kelt az esperesi hivatalhoz intézett következő levele :

Nagytiszteletű Esperes Ur !

Az egyházkerületi kérdés tárgyában a f. évi június 7. és 8. napjain Nagyváradon az érdekelt egyházmegyei képviselők által megtartott értekezlet a következő határozatot fogadta el egyhangulag :

»A tiszántuli egyházkerület Romániához csatolt területén lévő Békésbánáti, Bihari, Érmelléki, Máramaros-Ugocsa, Nagybányai, Nagykárolyi, Nagyszalontai, Szatmári csonka egyházmegyék

Oradea-Mare-ra (Nagyváradra) 1921. június 7-re összehívott törvényes képviselőinek értekezlete, míg az egyházmegyék törvényes hatóságaikkal (E. T. VIII. t.-c.) szabadon érintkeznek, vagy akár maguk, akár a törvényesen összeülő országos zsinat telőlük más-
ként határozná — új egyházkerület alakítása, vagy az erdélyi egyházkerület főhatóságának elősmerése tárgyában szükségesnek tartja az egyházmegyék meghallgatását, felkéri ennél fogva a fenti konka egyházmegyék elnökségét, hogy máától 60 napon belül megtartandó egyházmegyei közgyűlésen a fenti tárgyban határozatot hozataláról gondoskodni és a határozatot Sulyok István legközelebbi esperessel közölni méltóztassanak. — Sulyok István esperes urat pedig felkéri, hogy a határozatok beérkezése után az egyházmegyék és az önálló képviseletre jogosult tanintézetek képviselőit újabb értekezletre összehívni méltóztassék.

A döntesig a jelenlegi helyzeten változtatást tenni nem tartja célszerűnek és indokoltnak.

Ehez képest felkérem nagytiszteletű esperes urat, hogy a határozat értelmében az egyházmegyei közgyűlést a megjelölt időn belül összehívni és a szóban forgó tárgyban meghozott határozatot hozzám lehetőleg azonnal eljuttatni méltóztassék, hogy késedelmes beterjesztés folytán az újabb értekezlet összehívása nagyobb haladékokat ne szenvedjen.

Teljes tisztelettel :

Oradea-Mare (Nagyvárad). 1921. június 24.

Sulyok István,

esperes püspök helyettes.

Careii-Mari-i (nagykárolyi) református egyházmegyénk közgyűlése, hivatkozással a Királyhágóntuli református egyházkerület 1920. december 14-én Nagyváradon tartott közgyűlése 7. jkőnyvi számában foglalt határozatára, a tiszántúli református egyházkerületből Románia területéhez csatolt egyházmegyék részére, úgy zsinatpresbiteri rendszeren alapuló egyházkormányzati rendszerünk, mint önfentartásunk tekintetéből, ezuttal is az önálló egyházkerületté való alakulást tartja célszerűnek és éppen ezért az önálló egyházkerületté való alakulás mellett foglal állást egyhangú lelkesedéssel.

7. sz. Az irinyi református egyház előljárósága egyházmegyénk útján a lőtiszt és mélt. egyházkerulettől iskoláinak nagyobb mérvű segélyben való részeltetését kéri.

Az 570 lélekből álló, mindössze 4 hold földbirtokkal bíró, ezzel szemben 9000 K adósággal küzdő irinyi református egyház, mivel a hivek oly szegények, hogy 113 egyházi adóflzető közül 7-nek sem földje, sem kereseti alkalmá nincs és soknak az idén még aratása sem volt. — még arra sem képes, hogy egy tanító-
nak, nemhogy kettőnek biztosítsa az egyházkerület által megállá-

pitott 6000 lei fizetést. Ez okoknál fogva a presbiterium 1921. július hó 10 én tartott rendes gyűlésén III. pont alatt azt a határozatot hozta, hogy ha az egyházkerület megfelelő nagyobb segéllyel nem siet az irinyi egyház iskoláinak megmentésére, avagy a tanítói fizetést kiegészítő államsegély közel jövőben való esedékességét kilátásba nem helyezheti: ez esetben bejelenti mindkét iskolája államosításának szükségességét, s tisztelettel kéri ennek tudomásul vételét. A jelenben a kántortanító 2 hold föld fizetésének és csekély párbérének összege oly kicsiny, hogy abból az élelem is csak nagyon szűkösen telik ki, terményeladásra pedig nem is gondolhat. A tanítónő évi 50 Lei fizetést és 125 Lei labért kap. Tekintettel azonban arra, hogy az irinyi tanítók máj. év óta tengődnek az említett csekély fizetésen, s mégsem fordultak a közigazgatási bizottsághoz elmaradt járulékaik behajtása végett, s tekintettel arra, hogy mint férj és feleség, most is hajlandók meghozni egyházuknak azt az áldozatot, hogy egy tanítói fizetéssel is megelégedzenek rövid időre, legfeljebb azonban még egy tanévre, s csupán annyit kérnek, hogy a már teljesen elnyűtt téli alsó és felső ruházat és lábbeliből télire a legmulthatatlanabbul szükséges darabokat beszerezhessék: irinyi egyház előjárósága mély tisztelettel kéri a nt. és mélt. egyházmegyei Közgyűlést, kegyeskedjék odahatni, hogy az államosítás elodázása, vagy az államsegély esetleges megnyerése után teljes elmaradása lehetővé tétessék, hogy az említett célra egy tanítói fizetésekiegészítésnek megfelelő segélyt nyerjen az irinyi egyház.

Egyházmegyei közgyűlésünk a legteljesebb elismeréssel van úgy a nehéz anyagi viszonyok közt, lévő s mindeddig két tanerős iskolát tartató irinyi egyházközség, mint annak lelkes, buzgó tanítói iránt nevezett egyház előjáróinak kérését azzal terjeszti fel a főt. és mélt. Egyházkerületi közgyűléshez, hogy az irinyi egyházat — lehetőség szerint — nagyobb mérvű segélyben részesíteni méltóztassék.

8. sz. Olvastatott a Királyhágóntuli Református Egyházkerület 1921. évi június hó 8-án tartott közgyűlésének 20, 19. és 12. sz. határozatai.

Egyházmegyei közgyűlés a felolvasott egyházkerületi határozatokat tudomásul veszi.

9. sz. A román hatóságtól letartóztatott s immár hónapok óta fogságban szenvedő Gönczy Sándor nagykarolyi református lelkész visszatartott fizetésének kiutaltatására kéri a nt. és mélt. Egyházmegyei Közgyűlést.

Egyházmegyei Közgyűlés nyomatékosan felhívja a nagykarolyi egyház számadó gondnokát: Néma József urat, hogy Gönczy Sándor lelkész fizetését — megbizottjának: Gönczy Violának — 8 nap alatt tegyelmi vétség terhe alatt utalja ki.

10. sz. Özv. Kaizler Sándorné, szül. Móricz Klára, nehéz anyagi helyzete könnyítésére némi segélyben való részeltetését kéri.

Egyházmegyei Közgyűlésünk, mivel ezidőszerint semminemű anyagi forrás nem áll rendelkezésére: sajnálattal bár, fenti kérelmet nem teljesítheti.

11. sz. Nagy Gusztáv krasznamihályfalvai lelkész, mivel 1919. augusztus 1—1920. december végéig a nagykárolyi egyházmegyében volt alkalmazva, mint segédlelkész, az őt megillető államszegélynek (1920. július 1. től december 31. ig) kiutalását kéri.

Egyházmegyei Közgyűlésünk Nagy Gusztáv lelkész ur kérését a főt. és mélt. püspöki hivatalhoz pótlólag telterjeszteni határozza.

12. sz. Nt. Esperes ur jelenti, hogy a román vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a lelkészek államszegélyét 1920. július 1-től 1921. március 31-ig terjedő időre kiutalta.

Egyházmegyei Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

13. sz. A tárgysorozat kimerítettén, egyházmegyei gondnok a tagok érdeklődését megköszönve, a rendkívüli közgyűlést be-rekesztette.

K. m. elől.

Papp József,

e. m. lelkészi jegyző.

Ludmán Lajos,

e. m. tag

Havas Gyula,

esperes helyettes.

Kacsó Károly,

e. m. tag.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Careii-Maril (Nagykárolyi) Református Egyházmegye 1921. évi október hó 5-én Careii-Mari (Nagykárolyban) tartott közgyűlésén.

JELLEN VOLTAK :

Havas Gyula esperes helyettes, Domahidy Elemér gondnok elnökök.

Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Papp József lelkészi. Dr. Falussy Árpád, Gáspár Pál, Kacsó Károly, Néma Gusztáv világi tanácsbírák. Dr. Nagy Sándor ügyész.

Jegyzők : Papp József lelkészi, Néma Gusztáv világi jegyző.

EGYHÁZAK KÉPVISELŐI :

Lelkészek :

Bere :	Takacs László
Börvely :	Havas Gyula
Csomaköz :	—
Dengeleg :	—
Dobra :	Szabó István
Domahida :	Szabó Lajos
Érendréd :	Csutoros Albert
Érkörtlvényes :	Danka József
Gencs :	Papp József
Géres :	—
Iriný :	Veres Imre
Kaplony :	Ludmán Lajos
Királydaróc :	M. Szabó Miklós
Kismajtény :	Rácz Elek
Nagykároly :	Váradý Attila
Szaniszló :	Takács Ferencz
Szentmiklós :	—

Világiak :

Berey Miklós
Csáki S., Erdey Lajos
—
—
—
Veres Ferencz
Szaleczky Miklós
—
Vörös Pál
—
Hajnal József
—
Taar Sándor
—
Komáromi I., Szabó Dezső
—
—

I. sz. Espereshelyettes szívből takadó, s a jelenlévők szívét Istenhez emelő következő buzgó imádsága után :

Mindenható Isten, ki bölcsességgel kormányzod a világot és atyai jószággal vezérel az emberiséget : leborulunk előtted és esedezve kérünk, óltalmazd meg gondviselő kegyelmeddel sokat szenvedett, de a Te benned vetett hitben soha meg nem tántorodott református egyházunkat. Te oltottad belénk ennek szeretetét, Te acéloztad meg erőnköt a folytonos küzdelemben, ne engedj csüggednünk most sem, midőn új utra tereltél, hiszen azon is a Te dicsőséged munkáljuk, a Te anyaszentegyházadat építjük, lelkünk békességét keressük a Te igéd világánál.

Tudjuk uram, hogy Te állítottál bennünket a próbaköre, tudjuk, hogy szenvedéseink is a Te akaratodból valók, de hitünk világánál ott látjuk ebben bölcsességedet, jóságodat, mely a keserűből is édest parancsol s a látszólagos rosszat is javunkra fordítja.

Egy új élet hajnalán tényben, ragyogásban ott lebeg előttünk Jóságod, melynek bizonyosságát oly sokszor tapasztaltuk. Oh legyen az nekünk vezérünk, utmutatónk, mely tanítson megnyugvásra, szeretetre. Távoztasson el tőlünk minden kétséget, nyújtson erőt bátorságot, hogy az evangéliumi élet mellett hiven kitartva teljes buzgalommal munkálhassuk továbbra is a Te országod, mely egyedüli igaz örökségünk a földön most és mindörökké. Ámen.

világi elnök a közgyűlést megnyitja.

2. sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízó leveleiket beadván, igazoltattak, s a közgyűlés a fenti tagokkal megalakul.

3. sz. Esperes közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Kacsó Károly és Ludmár Lajos közgyűlési tagokat kéri fel.

4. sz. Olvastatott a következő esperesi jelentés :

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Közelmult rendkívüli egyházmegyei közgyűlésünknek tulajdonképpen egyetlen tárgya, az önálló egyházkerületté alakulás melletti állásfoglalás levén, jelentésem is ahoz mért szűk keretben mozgott. Így most vissza kell mennem s fel kell vennem az események fonalát ott, ahol 1921. április 13-án tartott egyházmegyei közgyűlésünkön letettük. Eseményekben gazdag tél évi időszak ez. Egy darab történelem református egyházunk életében, melyről századok múltán is élénk érdeklődéssel ír a história, midőn rajzolja, a politikai nagy összeomlás után következett létért való küzdelmét egyházunknak. Magaslatán állottunk-e hivatásunknak, jól választottuk-e meg utunkat, egész lélekkel, kitartással dolgoztunk-e öseink drága hagyatéka, összeomlásnak indult református egyházunk újjáépítésén, szívvél lélekkel hordta-e minden egyes a tégladarabokat az új épülethez, tántorithatatlan reménnyel bizva rendeltetészerű jövőnkben, vagy egy a küzdelemben már kifáradt, fásult, ideálokért többé nem rajongó, hitét vesztett, robot életet élő törpe, satnya népet talált az élet-halál küzdelem, kinek már minden mindegy, kinek se Istene, se hazája, legkevésebbé szépért, jóért való lángolása nincs többé s gyáván, kishitűen állta megpróbáltatást, ezt majd utódaink bizonyosan megállapítják. Vajha megmaradnánk kritikájuk rostájában s ne hullanánk ki konkoly s vadóczként.

Cselekedeteikről ismerni meg őket, mondja az írás. Vessünk azért egy beható pillantást egyházmegyéink, illetve az egyes egy-

házak külső-belső életébe s ha azokban ott találjuk a törhetetlen önbizalmat, a jobb jövőbe vetett csüggedetlen reményt párosulva a komoly, férfi munkával, áldozatkészséggel, jó reménységben lehetünk.

Az egyházak életéről legalább megközelítő hű képet az Egyházlátogatási jegyzőkönyv nyújthat.

Folyó év május havában megtartottam a kanonika vizitációt. A tapasztaltak után szerzett benyomások nagyon vegyesek. A rendkívüli körülmények között lehetetlen volt megmaradni a régi színvonalon. Sok helyütt visszaesés tapasztalható úgy a morális, mint a materiális téren. A szomorú idők utóhatásaként, fásultság, aggodalom, nagyfokú közönyösség lepte meg népünk lelkét. A reánk nehezedő újabb nagyobb terhek súlya sok helyen elkedvetlenedést szült. Viszont találkozunk jelenségekkel, hol a pálmaterhe alatt izmosodik, hol a nép minden körülmények közt igyekszik megtartani az ősi javakat s nem retten vissza az áldozatoktól sem, ha az egyház érdeke követeli. Vajha általánosíthatnám ez utóbbi esetet, mert azt megállapíthatom, hogy az áldozatban épen nem mentünk el a végső határig, talán annak feléig sem s jól szervezettséggel, helyes vezetés, erős irányítás mellett nagyon sokat tehetnénk, sőt vissza is állíthatnánk egyházaink közelmúltban virágzó állapotát.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyv több adatait a következőkben csoportosíthatom :

I. Az egyházközség belélete.

Az isteni tisztelet minden egyházban az előző évek szokása szerint megtartatott. A hívek templomlátogatása a régi számarányt mutatja. A konfirmáció ünnepélyesen végeztetik. Úrvacsorával élők száma nem csökkent, szektáriusok nincsenek, felekezeti különülék sem. Hanem a vadházasok száma aránytalanul növekszik s megszüntetéséről nem lehet kellően gondoskodni. A születendő gyermekeknek vallására nézve nagyon kevés esetben történt megegyezés, ahol történt az javunkra szolgált. Az egyházi szertartásokat hívek nem mellőzik, az adományozások csak a megszokott mederben tartanak. Szegényekről való igazi gondoskodás még csak papíron történik legtöbb helyen. Felekezeti sérelmek nem fordultak elő. A hitélet erősítésére szolgáló telolvasások a viszonyok miatt nem voltak tarthatók. Vallásos irányu lapot sem olvashattak a hívek, laphiány miatt.

II. Az egyházközség külélete, szervezete, vagyona.

A presbyteriumok szabályszerűen vannak szervezve. Egyházközségi közgyűlést az összes adófizető egyháztagok alkotják egy egyház kivételével, hol az képviseleti alapon van szervezve. Anyakönyvek, jegyzőkönyvek rendesen vezettetnek. Az egyházak tőkepénze, a pénzviszonyok miatt nagyon leolvadtt. Az egyházi

len
va
ben
gy-
lót.
A
egi
lis.
ig,
A
et-
na
ek-
ok-
im
an
s
on
lt-
k-
sa
yt
al
el-
ik
dö
nt
r-
g-
ás
ek
a
m
z-
ik
e.
ak
zi

magtáruk, ezek a pompásan jövedelmező kis tőkék legnagyobb-
részben elpusztultak. Az egyházak adóssága nem igen emelke-
zett, de mert a tőke fogyott, előre látható a kedvezőtlen egyen-
súly a háztartásban. Minden egyház gondnoka beküldte telülvizs-
gálat alá számadását, az 1921-ik évi költségelőirányzatok is mind
beérkeztek s megerősítést nyertek. Az egyházi épületek legtöbb
helyen javítást igénylők, de a magas anyag és munkaárak miatt
még soká várhat magára a javítás munkája. A tűzbiztosítás alig
valami. Nagyon alatta marad a biztosítási érték az igazi értéknek
s nem kíván változtatni az egyház a jelen állapoton. Hivatalos
pecsétet a régit használjuk, de már el van rendelve a kétnyelvű
körirattal ellátott pecsétek beszerzése, az egyház belhivatalnokai
egy kivételével ki vannak fizetve a múlt évről.

III. Az egyházközség iskolai ügyei.

A királydaróczi, krasznaszentmiklósi, érdengelegi egyházaink
kivételével valamennyi egyházunk fenntartja iskoláját a régi ke-
retben. Egyedül Nagykaroly kénytelen csak három tanerőre szo-
ritkozni a régi öt helyett. Fentebb említett három iskola tanítója
köteles az egyházi kántorságot is vállalni. Érdengelegen azonban
a tanfelügyelő figyelmen kívül hagyta ezen körülményt s kath.
vallásu tanítónőt nevezett ki a református tanítói állásra. Az ügy
elterjesztetett a miniszterhez. Az iskolába járás nagyon sok ki-
válni valót hagy fenn. Hasztalan történik a mulasztók kimutatása
s a polgári előjárásához való terjesztése, az intézkedés, büntetés
nem foganatosittatik. Az iskolák felszerelése a régi, leginkább
megfelelő, de a tankönyvekkel roppant sok bajuk volt a tanítók-
nak. Hamarabb megérkezett a rendelet, mely könyveket lehet
használni, mint maguk a könyvek kinyomva lettek volna. Beszer-
zésük egyszerűen lehetetlenné vált. Tanítottak tehát a régiből, a
mi viszont azt eredményezte, hogy a tanfelügyelő sérelmes kázust
csinált belőle s okul használta fel arra, hogy egyik-másik isko-
láinkat bezáratta, tanítóinkat tegyelmi alá vettette. Sok kifogást
támasztott tanfelügyelő iskolai tantermeink s felszerelésünkkel
szemben, amiben volt is igaza. De azonnali statáriális eljárás
helyett megfelelőbbnek látszott volna a megértés, tekintettel arra
a szörnyű nehéz helyzetre, melybe egyházaink jutottak, midőn
telekezeti iskoláinkat ismét visszaállították és se tanterem, se fel-
szerelés nem volt. Röviden szólva eddig még csak animozitást,
de megértést nem tapasztaltunk tanfelügyelő részéről, ami termé-
szetesen végtelen megnehezítette a mi beilleszkedési törekvésün-
ket az új rendbe, amely pedig őszinte volt. Czimer, a királyipár-
arczképe, két nyelvű pecsétnyomók még nem voltak beszerezhe-
tők, a jelleget feltüntető külső felirat román és magyar nyelven
azonban mindenütt megtalálható. Az egyházkerület által megállá-
pitott tananyag alig néhány iskolában végeztetett el. Az iskolák
szellemi állapota, a berei iskola kivételével megfelelő, Kaplonyban

mert április elején már bezárták a tanévet, Krasznaszentmiklóson a tanító elhalálózása miatt, Erdengelegen a tanító áthelyezése miatt az iskola megvizsgálható nem volt.

IV. Egyházi tisztviselők eljárása.

Az egyházi tisztviselők, presbyterek buzgósággal teljesítik kötelességüket s nem ritkán erős megtámadtatásoknak voltak kitéve, a „nem adózunk” elvet valló hívek részéről egyházépítő s lenntartó munkájokban. A gyülekezetek kebelében, valamint az egyházi hivatalnokok között a béke, egyetértés általában megvan. Nagykárolyi és Erendrédi egyházunkban azonban a belhivatalnoki fizetések visszaállítása miatt alaposan felborult, melyet még a kiszálló küldöttségek sem tudtak rendes mederbe terelni. Mindazáltal van remény, hogy már legközelebb a megértés szelleme minden egyházunkban eloglalja régi helyét, melyet onnan a kor levegője száműzött egyidőre.

V. Statisztikai adatok.

A statisztikai adatok részletesen külön-külön táblázatban levén feltüntetve, itt csak a lélekszám kitüntetésére szoritkozom. E szerint az egyházmegye lélekszáma fi 7342, nő 8381; együtt 15723. Az előző évi 15512-vel szemben 211 lélek szaporulat mutatkozik.

VI. Változások a lelkeszi s tanítói karban.

A néhai Korány János lelkesz elhalálózásával üresedésbe jött dobrai lelkeszi állásra Szabó István avasujvárosi s. lelkesz választatott el, ki állását f. év április 24 én el is foglalta. Loós István szaniszlói tanító helyére Juhász Ferencz választatott el, ki mult egyházmegyei gyűlésünkön az esküt le is tette.

VII. Az egyházmegyét, kerületet érintő események.

Julius hó 8 ik napján lett összehívva csonka egyházkerületünk közgyűlése Nagyváradra, hol előzetes megállapodás után, a külön állást foglalt nagybányai, szatmári s máramaros-ugocsa egyházmegye képviselőivel 7-én értekezletet tartottunk az egyházkerületi alakulás tárgyában. Végleges megállapodásra nem jutottunk, hanem az okosabb enged, elvénél fogva elfogadtuk azt az expedienst, hogy az egyházmegyék kérdeztessenek meg s a többség határozata perdöntő legyen. Ezen határozat tette szükségessé, hogy augusztus hó 5 ik napján egyházmegyénk rendkívüli közgyűlést tartott s az önálló egyházkerületté való alakulás mellett foglalt állást, nem látván anyagi és szellemi érdekeinkkel megegyezőnek az erdélyi egyházkerülethez való csatlakozást. Az egyházmegyék véleményének megállapítása végett augusztus hó 16-ik napján

összejött ismét a nyolc egyházmegye képvisellete s miután az önálló egyházkerületté alakulás többségre jutott, az értekezlet nyomban átalakult egyházkerületi közgyűléssé, melynek egyedüli tárgya az egyházkerületi tisztviselői kar megválasztása végett a szavazás elrendelése volt. A püspökre adott szavazatok Szatmáron 1. hó 3-án bontattak fel. Eredmény: 181 egyházközségből beérkezett 175 presbyterium 205 szavazata. Nem szavazott 6 egyházközség. A 205 szavazatból érvénytelen volt 8 szavazat. Az érvényesekből Sulyok István bihari egyházmegyei esperes püspök helyettesre esett 113, Soltész Elemér nagybányai lelkészre 72, Szabolcska Mihály lelkészre 12 szavazat. Az abszolút többséget e szerint Sulyok István nyervén el, egyházkerületünk püspöke lett. Az egyházkerületi többi tisztviselőkre beadott szavazatok Nagyváradon bontattak fel. Eszerint egyházkerületi főgondnokká csaknem az összes szavazatokkal 192 vel egyházmegyénk nagyérdemű, szeretve tisztelt gondnoka, csonka egyházkerületünk helyettes főgondnoka Méltóságos Domahidy Elemér ur választatott el, kit Isten ezen páratlanul álló bizalommal emelt új tisztségében legalább is kétannyi ideig éltesse, mint amennyire terjedt közszerepet s tiszteletben, mindnyájunk nagy megelégedésére szolgáló egyházmegyénkben viseit gondnoksága tartott. A mi kicsinységünket ő benne tette nagygyá az Ur. Legyen áldás minden lépte nyomán s tartson meg bennünket továbbra is jóindulatában, akik hálásan emlékszünk vissza nemes lelkére, áldásos kormányzói munkájára.

Most már lezajlott a nagy küzdelem. Elmondhatjuk: ama nemes harcot megharcoltuk s győztünk minden vonalon. Az az eszme, mely e kicsiny egyházmegyében fogamzott, egy év leforgása alatt diadalra jutott. Ma már van egyházkerületünk. Hatalmas tér a munkára. Tehát nehogy lerakjuk a munka eszközt s pihenésre térjünk. A dolog igazi java még csak most kezdődik. Munkára tel. A jövő tanuja s bizonyossága lesz, hogy nem rosszul számítottunk, hogy talán egy lépéssel előbbre láttunk ellenzéki testvéreinknél.

Sajnos, a tény mellett rá kell mutatnom az árnyra is. Pár nap előtt két iskolánkat, a nagykárolyit és kismajtényit különböző okok alapján bezáratta a közokt. miniszter rendeletéből a várm. közokt. bizottság. Az ügy gyűlésünk tárgya lévén csak telemlíteni kívántam. Remélem megtaláljuk az utat, melyen ha keressük az orvoslást, meg is találjuk.

Ezekben kívántam megtenni jelentésemet, mely után maradok kiváló tisztelettem kifejezésével:

Bervené (Börvely), 1921. okt. 5.

Havas Gyula, esperes helyettes.

a) Közgyűlés az esperesi jelentést teljes egészében tudomásul veszi, s abban foglalt elnöki intézkedéseket jóváhagyja és megerősíti.

b) Papp József gencsi lelkész előbb az egyházmegye nevében következő szavakkal köszönti Domahidy Elemér Öméltóságát:

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Méltóztassék megengedni, hogy jelen közgyűlésünk tárgyainak elintézéséhez szükséges drága időből pár másodpercet igénybe vegyek. Nem akartam felszólalni, de az esperesi jelentésnek van egy pontja és ez késztet, szinte kényszerít, hogy annak az érzésnek, mely erős meggyőződéseim szerint nemcsak az én, hanem egyen egyen mindnyájunk szívét eltölti, — pár egyszerű, őszinte szóval kifejezést adjak. Hallottuk, hogy szeretve tisztelt egyházmegyei gondnokunkat, Domahidy Elemér öméltóságát, az Isteni bölcs gondviselés az ujonnan alakult Királyhágómelléki Református Egyházkerület presbitériumainak ritka egyértelmű szavazataival az egyházkerületi főgondnoki méltóságra emelte. Ez a jelentés — tudom — a rajtunk kívül állókra a mindennapi hír közömbösségével hat, de nekünk ez igazi evangélium: örvendetes üzenet, s mégis szomorúan, lájdalmasan érinti szívünket!... Igen! ez a jelentés a presbitériumok szavazataival kivivott tényes győzelemről, nyereségről beszél, de ez nekünk: nagykárolyi református egyházmegyének, — veszteséget jelent... Mert elveszítjük, s éppen a legnehezebb időben veszítjük el világi vezérünket, azt a térfiut, aki egyházmegyénkben 23 esztendőn át tündökölt előttünk, mint a kálvini puritánságnak, mély vallásos lelkületnek, egyházunk és ennek intézményei iránt tanúsított önteláldozó ragaszkodásnak, a kötelesség hűséges teljesítésének, az Isten és a személyválogatás nélküli embertiszteletnek, s mindenekfelett mindenkor és mindenben a szeretettel párosult igazságosságnak ragyogó példányképe.

Az idők nehezek! Egyházmegyénk új élet kezdetén áll. Most volna szükség erősítőre, bátorítóra, vezérre, ki a jobb jövőben bizó, de a félelmetes események hatása alatt bizony sokszor aggodalmaskodó lelkünket, félelem nélkül vezérelné a megpróbáltatások tengerén át ama jobb kor felé, mely után a sok-sok százezrekével együtt mindnyájunk ajakán buzgó imádság epedez!

Es nekünk most kell válnunk szeretett gondnokunktól!

De nt. és mélt. Egyházmegye! fel a szívekkel! Szívünk szomorúságát oszlassa el az a boldogító büszkeség, hogy gondnok ur öméltósága miénk volt; — lelkünk aggodalmát némitsa el az az édesen boldogító reménység, hogy főgondnok ur Öméltósága is a miénk lesz!

Méltóságos Főgondnok Ur! Jóllehet nincs még itt az az ünnepélyes pillanat, mikor egy egész egyházkerület fogja Méltóságod előtt a méltán megérdemelt tiszteletet kifejezésre juttatni: méltóztassék tőlünk szívesen venni, hogy mi, kik Méltóságodhoz eddig is legközelebb állottunk, mi legyünk az elsők, kik »jöttünk,

hogy tisztességet tegyünk* és fogadja tőlünk a jövőre is változhatatlan szeretetünk aranyát, törhetetlen ragaszkodásunk tömjénét és erős bizalmunk mirháját!

Mi pedig nt. és mélt. Egyházmegyei Közgyűlés! egy szívvel-lélekkel kérjük a Mindenhatót, hogy hív szolgájának, kit a kevesen hűnek talált, s ezért többreméltóztatott, adjon erőt az erőhöz, kegyelmet a kegyelemhez!

Ezután M. Szabó Miklós királydaróczi lelkész az egyházmegyei lelkészegyesület nevében üdvözlí Domahidy Elemér egyházmegyei gondnokot, egyházkerületi főgondnokká történt megválasztása alkalmából.

c) Domahidy Elemér Öméltósága az egyházmegyétől való elválás fájó érzésének hatása alatt könnyek között köszöni meg az üdvözleteket, s ígéretet tevén, hogy ugy egyházmegyénknek és intézményeinknek, mint egyen egyen mindnyájunk ügyét a jövőben is szíven fogja viselni.

5. sz. Csutorosné Üröghi Aranka érendrédi tanítónő a közgyűlés színe előtt a hivatali esküt leteszi.

6. sz. Olvastatott a következő számvevőszéki jelentés:

Számvevőszék jelentése az 1920-ik évi egyházgondnoki számadások s az 1921-ik évi egyházi költségelőirányzatokról a careii-mari-i (nagykárolyi) református egyházmegyéből.

Az egyházmegyei közgyűlés hozzájárulásával halasztást nyert careii-mari-i (nagykárolyi) és girisai (géresi) egyházak is beküldték gondnoki számadásaikat s költségelőirányzataikat. Ezzel valamennyi egyház számadása és költségelőirányzata, tizennégy év óta először, még az évben pontos elintéztést nyert. Idők jele.

Elsősorban a careii-mari-i (nagykárolyi) egyházgondnoki számadást és költségelőirányzatot vettük vizsgálat alá s örömmel konstatáljuk, hogy minden ellenkező híresztelés dacára teljesen rendben vezetettnek találtuk. A takarékpénztári betétekre vonatkozó nehézményelések nem hibák csak kezelési, illetve számadási nehézségek. A számadás több tételei a következők: Bevétel 128,985'34 kor. Kiadás 128,985'34 kor. — Egyházientartási alap: 15222 lei. Költségelőir. Fedezet 107'342 lei. Szükséglet 107342 lei. Teher: 41180 lei. Tisztavagyonállapot: 137,184'43 lei.

A girisai (géresi) egyh. gondnoki számadás több tételei: Bevétel: 21080'65 kor. Kiadás 15483'93 kor. Maradvány: 5596'72 kor. Egyházientartási alap 17895'23 kor. Egyházi magtár 9 köből buza. Költségelőirányzat: Fedezet 41919'01 korona. Szükséglet: 41859'33 korona. Maradvány: 66'58 kor. Teher: 3250 kor. Tisztavagyonállapot: 230716 kor. 39 fill.

Mind a careii-mari-i (nagykárolyi) mind a girisai (géresi) egyházgondnoki számadást szintugy a költségelőirányzatokat az 1921-ik évre, megerősítésre ajánljuk.

A számadások áttekintésénél azon meggyőződésre jutottunk, hogy az egyes egyházak vagyoni állapota, dacára a nehéz megpróbáltatásnak s erős igénybe vételnek tűrhető, bár lehetetlen volt nem látnunk a nagy veszteségeket is, mely egyes egyházakat ért a hadikölcsön jegyzéssel s a takarékos magtárakkal. Ez utóbbiak mindenütt szenvedtek, sok helyt végkép összezsugorodtak 80—100 Hl. életneműről 9—20 Hl. terre. Érdekes jelenségként tűnik fel, hogy az adakozások tisztán úgynevezett jótékony célra semmit sem engednek a régi jó idők színvonalából, míg a tisztviselők, egyházi hivatalnokok fizetésére, tulajdonkép a megélhetési minimumra való áldozathozásra nézve épen a tagypontra jutott. Talán engedni fog ez is az idők szelidültével. Télután tavasz következik.

Nem lesz talán érdektelen ha bemutatjuk a careii-mari-i (nagykárolyi) egyházmegye egyes egyházainak háztartási életét számokban összegelten.

Bevétel volt 492,198.83 kor. Kiadás: 415,559.69 kor. Maradvány: 76639.14 korona. Egyházfentartási s másféle alapok: 128,169.62 lei. Egyházi magtárban 614 Hl. búza, 9 Hl. Rozs. Fedezet: 441,039.73 lei. Szükséglet: 426,726.17 lei. Maradvány: 14313.62 lei. Teher: 110289.20 lei. Tisztavagyonállapot: 1,991,279.21 lei. Ezen összeg régi értékelés. Mai értékelés szerint ez sokszorosán több. Az egyházak bevételei s kiadásai 5—10,000 lei között váltakoznak. Hiány az előirányzatokban sehol nincs. Megtehető gazdálkodás mellett, erős akarattal megélhetünk s ha iskolai fenntartás terén némi segítséget nyerünk az államtól, meg is élünk.

Kiváló tiszteletünk nyilvánításával maradtunk

Bervenii (Börvely), 1921. szept. 18.

hűséges szolgálói:

Havas Gyula,

számvevőszéki elnök.

Papp József

Kacsó Károly

számvevőszéki tagok.

Közgyűlés a számvevőszék jelentését öröndetes tudomásul veszi, s a careii-mari-i (nagykárolyi), s girisai (géresi) egyházak gondnoki számadásait és költségelőirányzatait megerősíti.

7. sz. Olvastatott az egyházmegyei küldöttség jelentése az andridi (érendrédi) kiszállásról.

Az andridi (érendrédi) ref. egyházközség presbiteriuma az 1920, augusztus 15-én tartott ülésén 2. sz. alatt hozott határozatával rendkívüli egyházi adó kivetésére vonatkozólag lokozat nélküli

állami adó alapján készült adókulcsot és adókivetést fogadott el, amit azonban az egyházközségi közgyűlés 1920. augusztus hó 22-én és 1920. szeptember hó 19-én tartott gyűlés 2. sz. határozatával elvetett és ennek következtében az egyház fizetésektelen állapotba jutott. Nevezett egyház előjárósága az egyházmegyei közgyűléstől a vitás ügy elintézésére egy bizottság kiküldését kéri. Esperes ur megbízása alapján Takács Ferenc lelkészi és Néma Gusztáv világi tanácsbírók az andridi (érendrédi) egyházközségnek 1. év május 22-én tartott közgyűlésén megjelentek. S mivel e bizottság jelentése szerint az egyháztagok magatartásából az tűnik ki, hogy ha az egyházi földek jövedelméből a kiadások fedezhetők, nincs ellenvetésük a lelkészi fizetésnek természetbeni kiszolgáltatása ellen:

egyházmegyei közgyűlés az andridi (érendrédi) ref. egyház presbitériuma által 1920. évi augusztus 15-én tartott ülésén 2. sz. alatt hozott határozatot oly módosítással erősíti meg, hogy az 1920. évi fedezetlen hiány elsősorban az 1921. évi rendes bevételek feleslegéből ledeztessék és csak az esetben, ha az egész hiány ebből ledezetet nem nyerne és csak oly mérvben, amely mérvben az 1921. évi felesleg felhasználása után is fedezetlen összeg mutatkoznék, eszközöltessék a megállapított kulcs szerint részletkivetés.

8. sz. A mostinul mici (kismajtényi) református egyház 1920. évi augusztus hó 29-én Ottmayer Gyula volt állami iskolai tanítót megválasztotta kántor-tanítójául. Az elválasztott tanító oklevelét, díjlevelét és a választási jegyzőkönyvet beterjesztve, egyházmegyei közgyűléstől a választás megerősítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés a választást tudomásul veszi Ottmayer Gyula kántor-tanítót állásában megerősíti, s működésére Isten áldását kéri.

9. sz. Espereshelyettes jelenti, hogy az egyházmegyei tisztviselők mandátuma nem járt ugyan még le, de az új kerületi berendezkedés kívánatossá teszi egyházmegyénkben is rendes, az egyes gyülekezetek presbitériumai által választott tisztviselők beállítását. Ennek következtében egyházmegyei gondnok ur Öméltósága tisztviselő társai nevében is megköszönve az egyházmegye irántuk nyilvánult bizalmát, — állásaikról való lemondását bejelenti s kéri a közgyűlést, hogy az új választás iránt intézkedjék.

A közgyűlés az egyházmegyei tisztikar lemondását tudomásul vevén, a sanislaui (szaniszlói) lelkészi hivatalhoz küldendő szavazatok beadását folyó évi október 20-ra elrendeli. Szavazatok okt. 31-én bontatnak fel, ennek eszközzésére Takács Ferenc lelkészi tanácsbíró elnöklete alatt Kacsó Károly és

Ludmán Lajos közgyűlési tagok azzal küldetnek ki, hogy az első szavazás alkalmával függőben maradt állásokra újabb szavazás elrendelése iránt is intézkedjenek. Önként értetik, hogy a volt tisztviselők az új választás megejtéséig hivatalukat tovább viselik. A közgyűlés által választandó tisztviselők választása a közelebbi közgyűlésen eszközöltetik.

10. sz. Moftinul mici (Kismajtényi) református egyházközség kántor-tanítói díjlevelét 4 példányban, a vonatkozó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvekkel együtt egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti kérve azoknak megerősítését és az egyházkerületre való felterjesztését.

Egyházmegyei közgyűlés a kiállított díjleveleket jóváhagyja, azokra a jóváhagyási záradékot rávezetni, s további megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni rendeli.

11. sz. Domonesti (Domahidai) református egyházközség kántor-tanítói díjlevelét 4 példányban a vonatkozó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvi kivonatokkal együtt egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti, kérve azoknak megerősítését és az egyházkerületre való felterjesztését.

Egyházmegyei közgyűlés a kiállított díjleveleket jóváhagyja, azokra a jóváhagyási záradékot rávezetni, s további megerősítés céljából az egyházkerületre felterjeszteni rendeli.

12. sz. Az andridi (érendrédi) ref. egyház előjárósága a vonatkozó presbiteri határozattal ellátva egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti »Iskolai pótköltségvetés«-ét.

Egyházmegyei közgyűlés az andridi (érendrédi) egyház iskolai pótköltségvetését csak akkor erősíti meg, ha az egyházközségi közgyűlésnek a pótköltségvetésre vonatkozó jegyzőkönyvi határozata is — 8 nap alatt az esperesi hivatalhoz betérjesztetik.

13. sz. Az andridi (érendrédi) ref. egyház kántor tanítói és tanítónői díjlevelét 4—4 példányát presbiteri határozattal ellátva jóváhagyás, illetve megerősítés végett egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

Minthogy a díjlevelek megállapításához törvény szerint nemcsak a presbiterium, hanem az egyházközségi közgyűlés határozata is szükséges: ennel fogva egyházmegyei közgyűlés felhívja az andridi (érendrédi) egyház előjáróságát, hogy a díjleveleket tárgyaló egyházközségi közgyűlés határozatait 8 nap alatt terjessze fel az esperesi hivatalhoz, hogy

ezen okmányokkal felszerelve a díjlevelek megerősítés végett telterjeszthetők legyenek az egyházkerületi közgyűlésre.

14. sz. A közgyűlés tárgyai kimerítettén, világi elnök megköszönve a tagok érdeklődését, — a gyűlést bezárja.

K. m. f.

Papp József

egyházmegyei lelkészi jegyző.

Havas Gyula

esperes helyettes.

Kacsó Károly

e. m. tanácsbíró.

Ludmán Lajos

ref. lelkész.

Bírósági ügyek.

15. sz. Careii Mari (Nagykárolyban) 1921. évi okt. hó 5-ik napján a careii marii (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság mint közigazgatási bíróság dr. Domahidy Pál domahidai egyházi adó elleni telebbezése ügyében egyhangulag hozott következő

Itélet-et :

A careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság mint közigazgatási bíróság dr. Domahidy Pál domahidai földbirtokosra a domahidai ref. egyházban az 1921. évre kivetett 700 liter buza s járulékai egyházi adót 640 liter buzára s járulékaira szálaltja le; a kérelmet — helyesen telebbezést — többi részében elutasítja; s a megállapított egyházi adózási kulcs megváltoztatása iránti kérelem ügyében — hatáskör hiányában — határozat hozatalát mellözi.

I n d o k o k :

A kivetett egyházi adó összegét azért kellett leszállítani mert az egyházmegyei közgyűlés által megerősített egyházi adókulcs szerint kivethető egyházi adó maximuma 640 liter buza. — Téves a domahidai ref. egyház presbitériumának azon álláspontja, hogy : „az adókulcsban szereplő liter buzák csak módozatot nyújtó összegek arra nézve, hogy a szükséglet egy felállított és elfogadott skála szerint vetessék ki az egyház hiveire.” — Ugyanis az egyházi III. t.-c. 11. § a rendelkezéseiből kitünőleg az egyházközségi adókulcs olyan maximum, amelynek telemelése csak felsőbb egyházhatósági helybenhagyás mellett eszközölhető.

A kérelem — helyesen telebbezés — azon indokát, hogy telebbező csak az egyházi adó 25 százalékaival volna csak megérőható, helytállónak elfogadni nem lehetett, mert az egyházmegyei bíróság megállapította, hogy telebbezőnek a domahidai egyházközség területén állandó rendes lakása van s így az egyházi III. t.-c. 10. § a. pontja rendelkezései alá tartozik még az esetben is, ha más egyházközség területén is van állandó rendes lakása.

Meg kellett tehát állapítani, hogy telebbező a domahidai egyházközségben a régi jogosan kivethető egyházi adó teljes összegét fizetni köteles.

A megállapított egyházi adókulcs megváltoztatása ügyében egyházi törvényeink (I. és III. t.-c.) az egyházmegyei bíróságnak hatáskört nem adván az erre irányuló kérelem ügyében határozat hozatalát mellözni kellett.

16. sz. Careii-Mari (Nagykárolyban) 1921. évi okt. hó 5. napján a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság Miklóssy Márton careii mari-i (nagykárolyi) egyházi adó elleni telebbezése ügyében egyhangulag hozott következő

I t é l e t - e t :

A careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság mint közigazgatási bíróság Miklóssy Márton careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyháztagnak, reá az 1919. és 1920. évekre a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyház által kirótt egyházi adó elleni telebbezését elutasítja.

I n d o k o k :

A telebbezést elkésés okából kellett elutasítani.

Felebbezőnek azon indoka, hogy az egyházi adó kivetésről értesítve nem lett -- nem helyt álló. Ugyanis az egyházi III. t.-c. 19. §-a szerinti közszemlére kitétel megtörtént s erről az egyháztagok a szokásos módon (templomí kihirdetés s a templom ajtaján való hirdetés útján) értesítették; külön egyéni értesítés pedig csak a kül lakosokra vonatkozólag kötelező.

Felebbező az 1919. évi egyházi adóra résztörlesztést is teljesített.

Ezen ítélet ellen további jogorvoslatnak helye nincsen.

17. sz. Careii-Mari (Nagykárolyban) 1921. évi okt. hó 5. napján a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság, Bagossy Ferencné Bay Mária careii mari-i (nagykárolyi) egyházi adó elleni telebbezése ügyében egyhangulag hozott következő

Végzést :

Egyházmegyei bíróság az indokokat a telebbezéssel leendő felszerelés végett a nagykárolyi egyháztanácsnak visszaadja.

18. sz. Careii-Mari (Nagykárolyban) 1921. évi október hó 5. napján a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság, mint tegyelmi bíróság, Bakó István careii-mari-i (nagykárolyi) tanító elleni tegyelmi ügyében egyhangulag hozott következő

Végzést :

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint tegyelmi bíróság :

1. a vármegyei közigazgatási bizottsághoz bejelenteni rendeli, miszerint a közoktatásügyi miniszterium kolozsvári államtitkárságának 16312—1921. sz. rendelete következtén Bakó István nagykárolyi ref. telekezeti iskolai tanító ellen a tegyelmi eljárás, a nagykárolyi ref. egyházmegyei elnökség által 1921. szeptember 14-én elrendeltetett s az folyamatban van :

2. megkeresi Szatmárvármegye kir. tanfelügyelőségét, hogy a nagykárolyi ref. telekezeti iskolának 1921. május 25-én a telekezeti hatóság részvételével megejtett — megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyv hiteles másolatát bíróságunkhoz megküldeni, illetve a bíróságot arról értesíteni sziveskedjék, hogy mely ténykörülmények azok, amelyeknek alapján Bakó István nagykárolyi ref. tanító azzal vádoltatik, hogy:

b) az iskolai tanács tudtával a román állam ellen irányuló eszmékkel telíti a tanulók lelkét;

b) tanításának szelleme nem felel meg az 1907. évi XXVII. t.-c. követelményeinek s

c) melyek azok a kifogások, amelyek az óra-rend, a taneszközök, az iskolai tankönyvek s az analitikai tanterv ellen felmerültek.

3. Felkéri az elnökséget, hogy a 2. pont szerinti válasz beérkezte után, az egyházi V. t.-c. harmadik rész első fejezet F. pontjai szerinti vizsgálat sürgős loganatosítása iránt intézkedni s a kellően előkészített fegyelmi ügyet azonnal — szükség esetén a bíróság időszaki tanácsának egybehívása mellett — a bíróság elé terjeszteni sziveskedjék.

19. sz. Careii-Mari (Nagykárolyban) 1921. évi okt. hó 5. napján a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság, Ottmayer Gyula moftinul-mici (kismajtényi) tanító elleni fegyelmi ügyében egyhangulag hozott következő

V é g z é s - t:

1. a vármegyei közigazgatási bizottsághoz bejelenteni rendeli, miszerint a közoktatásügyi minisztérium cluji (kolozsvári) államtitkárságának 16842—1921. számu rendelete következtén Ottmayer Gyula moftinul mici (kismajtényi) ref. telekezeti iskolai tanító ellen a fegyelmi eljárás a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei elnökség által elrendeltetett s az folyamatban van.

2. megkeresi Szatmárvármegye kir. tanfelügyelőségét, hogy a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróságát arról értesíteni sziveskedjék, hogy mely ténykörülmények azok, amelyeknek alapján Ottmayer Gyula moftinul mici (kismajtényi) ref. tanító azzal vádoltatik, hogy román ellenes magatartást tanúsít, s hogy államellenes dolgot tanít.

3. felkéri az elnökséget, hogy a 2. pont szerinti válasz beérkezte után, az egyházi V. t. c. harmadik rész első fejezet F. pontjai szerinti vizsgálat sürgős foganatosítása iránt intézkedni s a kellően előkészített fegyelmi ügyet azonnal — szükség esetén a bíróság időszaki tanácsának egybehívása mellett — bíróság elé terjeszteni sziveskedjék. Az ügy tárgyalása várm. közig. bizottság elnökség megkeresésére küldendő válaszáig tüggőben marad.

20. sz. Careii-Mari (Nagykárolyban) 1921. évi okt. hó 5. napján a careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság Katona Zsigmond berei tanító elleni fegyelmi ügyében egyhangulag hozott következő

V é g z é s - t:

A careii-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyei bíróság mint fegyelmi bíróság az ügyet bevizsgáltatás céljából az egyházmegyei elnökséghez visszateszi.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Careli-Mari (Nagykárolyban) 1921. évi november hó 9-én a Careli-Marii (Nagykárolyi) Református Egyházmegye által tartott rendkívüli közgyűlésen.

JELEN VOLTAK:

Havas Gyula esperes, dr. Nagy Sándor gondnok, elnökök. Papp József, Néma Gusztáv jegyzők, Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Papp József lelkészi, Szeniczai Gáspár Pál, Néma Gusztáv világi tanácsbírák.

Egyházak képviselői:

	Lelkésziek :	Világiak :
Bere :	Tukacs László	—
Böryely :	Havas Gyula	Csáki Sándor, Erdei Lajos
Csomaköz :	Tárczy Géza	—
Dengeleg :	—	—
Dobra :	Szabó István	—
Domahida :	Szabó Lajos	Veres Ferenc
Erendréd :	—	—
Erkörtvélyes :	Danka József	—
Gencs :	Papp József	Vörös Pál
Géres :	—	—
Iriny :	—	—
Kaplony :	Ludmán Lajos	Nyiri Ferenc, Budai Lajos
Királydarác :	M. Szabó Miklós	Taar Sándor
Kismajtény :	—	—
Nagykároly :	Gönczy Sándor	—
Szaniszló :	Takács Ferenc	—
Szentmiklós :	Csighy István	—

Tanítóképviselek : Bartha István és Török Bernát.

I. sz. Az újonnan választott esperes és gondnok beiktatása előtt M. Szabó Miklós és Sz. Gáspár Pál tanácsbírák foglalják el az elnöki széket. Majd világi h. elnök a rendkívüli egyházmegyei közgyűlésen megjelenő tagok és érdeklődők szíves üdvözlése után a közgyűlést megnyitván, előadja, hogy a folyó évi október hó

kén tartott egyházmegyei közgyűlés 9. számú határozatával esperes és gondnok választást rendelve el, a beadott szavazatok 1911. évi október hó 31-én a kiküldött bizottság által felbontattak, midőn is a következő eredmény mutatkozott: Havas Gyula börtényi lelkészre 18. dr. Nagy Sándor egyházmegyei ügyesre 14 szavazat esett. Ezek alapján a szavazatbontó bizottság megállapította, hogy Havas Gyula egyhangulag, továbbá, hogy dr. Nagy Sándor abszolút szavazat többséggel a nagykárolyi egyházmegye esperesévé, illetve gondnokává megválasztatott. Kéri ezen eredményt tudomásul venni és a megválasztott esperes és gondnok beiktatása iránt intézkedni. A közgyűlés a választást örömmel veszi tudomásul és esperesnek és gondnoknak a beiktatásra leendő meghívás végett Csighy István, Gönczy Sándor s Tárczy Géza közgyűlési tagokat küldi ki.

A gyűlés lelkes éljenzése között megjelenő Havas Gyula esperest és dr. Nagy Sándor gondnokot h. lelkész elnök üdvözölve, felhívja őket a hivatali eskü letételére.

Esperes következő imádságban ad hálát az Örökkévalónak a multban nyert áldásért s alázatosan kérvén egyszersmind a régi romokon települt új Sionra a megsegítő isteni kegyelmet:

Isten! Örökkévaló Atyánk a mennyben! Vallást teszünk előtted, hogy te hiven kitartasz mellettünk s nem vonod meg atyai gondviselésedet, bár mi méltatlanok vagyunk legkisebb kegyelmedre is. Velünk voltál akkor is, mikor minden elhagyott, mikor összeomlott kis világunk romjain kétség s remény között kerestük szabadításodat. De nem engedted, hogy oldott kéveként széthulljon egyházad, hanem erőt adtál az erőtlennek, biztatószót a kishitűnek, Szentlelked erejét a benned hiven bizóknak. Velünk vagy ma is, midőn a szétszórt kövekből új hajlékot építettünk Te néked, lelked erejét küldted nekünk segítségül s megépült az új Sion, melynek falain belül buzgó imádság epedez népednek ajakán. Kicsiny ugyan e hajlék a régihez mérten, de Szentfiad mondá: »Valahol ketten, hárman összegyűltök az én nevemben, én is köztetek vagyok.«

»Isten, jó Atyánk, ki támogattál eddigi munkánkban, ne hagyj bennünket magunkra ezután sem. Légy vezetők a nehéz göröngyös uton, hogy lábaink meg ne ütközzenek a botránkozás köveiben. Adj erős lelket, tüdő reménységet, mely csüggedést nem ismerve küzd, munkál az apáktól örökségként reánk maradt szent célokért fajunk, hittestvéreink lelki-testi üdvének előmozdításáért.

És ha megelégeted próbáltatásunkat, vedd le rólunk sujtoló karodat s mondd nekünk: a mult csak példa legyen most; s kitartásunkat, igaz munkásságunkat koronázd meg egy szebb jövő várva várt áldásával. Ámen.

Az imádság elhangzása után úgy gondnok, mint esperes 1. eteszik az esküt és megtartják a következő gondnoki, illetve esperesi széktoglaló beszédet.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

• Lelkem mélyéig megindultan mondok köszönetet az egyházmegye kitüntető bizalmáért, mellyel olyan neves és rátermett előd után a gondnoki szék diszének súlyát csekélységemre ruházta.

Saját képességeinek első bírāja minden ember maga. És bármennyire is éljen valaki lelkében az önbizalom, nem csekély fokú elhatározás kell egy erejét önitélete szerint messze felülmúló feladat elvállalására.

A csüggedt emberekbe azonban Isten adta a hitet, a reményt, s ezzel felővezve tette erőssé arra, hogy engedelmeskedjék a kötelesség hívó szózatának.

A nagytiszteletű Egyházmegye elhívott: itt állok tehát, más-ként nem tehetek!

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az életben küzdés és változásnak van alávetve minden. Hiszen ez a változás, ez az örök küzdés maga ép az élet. Mi emberek csak eszköz vagyunk kezében; melyet hajt előre, s az ember célja a küzdés maga.

Isteni törvény ez, melynek titkába nem hatolhat be vágyó szemünk soha.

E mindennapi küzdés kopár sivataggá lenne a hit erősítő szava, a vallás tanítása nélkül.

Nem volt oly alacsony műveltségi foka az emberiségnek, mely nélkülözni tudta volna a vallásos hitnek bárcsak derengő képzetét. És nem érhet el soha olyan fejlődési fokot a műveltség, melyet ne a hitnek biztató sugara világítana meg.

Vallásos hit nélkül nem volt és nem is lehet el az ember soha sem e földön. Ez adja meg mindennapi kenyerünk zamatját, ez törli le a szenvedők könnyét, tölti el a lelket önbizalommal, s gyújtja fel az élet minden nemesebb megnyilvánulását uraló szeretet örök mécs világát az emberi szívből.

Hogy e vallásos hit, mily magikus erő, mutatja a kereszténység egész története.

A kezdet-kezdetén egyedül csak a lelkiekkel törődő ideálisan boldog keresztyén közösség; majd a hatalom által felismert ezen bűvös erőnek saját önző céljaira kihasználása; úgy az ennek folytán szükségszerűleg elkövetkezett decadentia ellen életre kelt reformáció: mind oly állomások, melyekre gondolva bő elmélkedésre nyílhatik alkalom.

S mire tanít meg-e történelmi visszapillantás?

A vallásos hit mindig akkor ragyog tündöklő fényvel, éltető adó, Isten országát elibénk vetítő fényes reflektorként: midőn az ember nem feled el emberi mivoltát, midőn nemcsak cifra disznak, külső jelszónak, pompának tekinti a vallást, hanem annak éltető melegét sugározza vissza szíve minden dobbanása, lelkének minden megnyilvánulása.

Sajnos, az emberiség történelmének nagy etápját tevő, alig most lezajlott világégés előtt, cifra disznél, sőt a testet, lelket mételyező irodalmi irányok észrevétlen átítató hatása alatt, egyenesen felesleges koloncnál, nem tekintette már az emberi társadalom nagy része egyébbnek a vallásos hitet.

A felszínes műveltség álpáthosával, tetszetős, megtévesztő fölényes modorban terjesztett ezen irányával szemben egyetemes református egyházunk sem állott mindenben a helyzet magaslatán. Nem csak hogy türte ezt, alig csekély felszóllalás és ellenkező irányban alig tevékeny működésével, de sőt táborunkból is sokakat megtévesztett az anyagi érdekek után futva futó, s előnyökért kapkodó törekvés.

Lelki életünk szemlátomást gurult lefelé a lejtőn és így ért a nagy égés, mely észrevehetően megperzselte református egyházunk szilárdnak hitt épületét is.

A helyes diagnózist megállapítani törekvő orvos a baj oka után kutat, azt igyekszik megszüntetni, így vezetvén rá ez által gyógyulásra a beteg szervezetet.

Itt van, ez a bajok okozója. Ezért került észrevehető dekadentiába református hitéletünk is.

És ez a baj nem szűnt meg, sőt krónikussá vált, tehát hosszú türelmes kurát igénylő.

E kura receptjét terjesztette zsinat elé a kunhegyesi hires memorandum, melynek élére azt írta, hogy egyetemes református egyházunk csakis abban az esetben töltheti be misszióját, ha megújul annak lelke által, aki mindeneket megújít! . . .

Ismerjük be mulasztásainkat. Vezessük vissza hiveinket az evangéliumhoz. Vissza az élet fejéhez, a Jézus Krisztushoz!

Gyermek korom soha el nem muló emlékei között örzöm lelkemben áldó kegyelettel azokat a vasárnap délutánokat, midőn ref. lelkész boldog emlékü édes atyámmal, felkerestünk egy-egy talusi ünneplő házat, s ott a családot a biblia olvasásában elmerülve találtuk.

Ugyan van-e ma csak egy hajlék is bármely református gyülekezetben, hol a vasárnapi szórakozás biblia olvasásból is áll?!

Vissza tehát az élet fejéhez! Kezdjük előlről az egyházépítés munkáját. Nem szégyen a hibát beismerni, ellenben bűn meg nem javítani, ha telismertük azt.

Végtelen a tér itt, mely munkára hív. Vallásos esték, délutánok, ismétlő iskolák, előadások, szegények gondozása, betegek látogatása és a mi a legfőbb: iskoláinkban az erős hitélet megalapozása, mind-mind egy oly mező, mely evangéliumi virágok illatával árasztathatja el református hiveink mindnyájának lelkét.

Boldogságot adhat az anyagi jólét, de mit ér az, ha annak jóleső érzését nem a vallásos hit fűti, mit ér lelki nyugalom híján az ilyen boldogság!

Ezekre kell törekedni tehát, s bizony mondom, hogy sajnos, a nagyon sok egyházban előfordult surlódás az anyagi adózás

terén, e mezők elhanyagolásának vad hájtása, mert ezek nélkül kialszik a hívők lelkéből a hithűség, az áldozatkészség!

E cél kitűzését, s az ezekre törekvést fogom egyik legfőbb hivatalos kötelességemnek tartani.

Elkötelez erre a letett szent eskü. Elkötelez a múlt, erre hív a jövő. Így, ezekhez, ezek által épül magyar ref. egyházunk vára olyan erősséggé, mely megnyugvást ad az élet számtalan sajgó sebére s biztos hitet a jobb jövőndőbe.

Ezen eszmék megvalósítására irányuló munkára legyen szabad ez ünnepélyes percben felhivnom a Nagyt. Egyházmegye minden tagjának figyelmét, s kérni abban tevékeny részvételüket, s mindnyájuk segítő kezét.

Ezekről áthatva köszönöm meg ismételten a Nagyt. Egyházmegyének csekély személyemet ért nagy kitüntetését, s foglalom el a gondnoki széket!

ESPERESI SZÉKFOGLALÓ.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Mikor cseréi-mari-i (nagykárolyi) ref. egyházmegyénk megtisztelő bizalma egyakarattal e helyre állított, hogy viselném az esperesi állás díszét, terheivel együtt, olyan forma a lelki érzésem, mint annak, kinek egyik szeme sirt, a másik nevetett, aki egy pillanatban két ellentétes érzélem hatása alatt áll.

Siratom a multat, a szívünk vérével táplált, lelkünkhez nőtt régi egyházmegyét, mely legutóbbi keretében több mint egy századon át volt vezére, utmutatója apáinknak a hitélet terén, tényesen kiállván a megpróbáltatásokat is. Siratom a régi szép életet, melyet eltemetett a világ omlás, mely utáni bánatunkban mindnyájan mondhatjuk: »Minden bánatnak van oltogató könnye. Csak enyimnek nincsen, Mindenkin könnyörült, csak minket vert meg a magasságos Isten.«

Ugyanakkor örömöm van a fölött, hogy egyházmegyénk megtalálta magát, s megtogyva bár és csonkán volt elég ereje főnixként újjá születni s van elég ereje az új keretek közt élni és nemes hivatását teljesíteni.

Nagy megpróbáltatáson mentünk át legutóbbi Mátészalkán tartott gyűlésünk 1919. augusztus 27-ike óta, mikor egyházmegyénk bölcsessége ihletszerűleg, prófétai látással, felállította a két intézőbizottságot egyházmegyénk északi és déli oldalán, hogy a tenyegető vihar bekövetkeztekor ne maradjanak a nyájak pásztor nélkül. Csak két esztendő De milyen két esztendő! Pillanat a boldogságban uszónak, egy örökkévalóság a szenvedőnek. És mi szenvedtünk, küzdelem volt az életünk, éltünk tele akadályokkal, segítő, támogató, baráti kéz sehol. Es e nehéz küzdelemben, melyben minden lépés veszteségünkkel végződött, amelyben annyit veszítettünk, megtartottuk a hitet, a jobb jövő reményét s ez adott erőt nekünk arra, hogy kicsinységünkben is győzelemre jussunk az akadályok felett s ha csonkán is, ha kisebb keretben is megteremtsük történelmi szép multtal bíró nagykárolyi refor-

mátus egyházmegyénket s visszaadjuk nemes hivatásának, a tiszta krisztusi hitnek, az emberi szabadság és testvériség hirdetője s terjesztőjének.

Hogy miképen fog megfelelni nemes hivatásának új alakjában egyházmegyénk, általános vélemény szerint a vezetőktől függ, tehát elsősorban személyem s képességemtől is. Hiszen ha vágy, szeretet, odaadó munkásság elég lenne hivatásunk betöltésére, magas célunk elérésére, akkor már most, e pillanatban, fényben, ragyogásban testi-lelki jólétben az evangéliumi szabadság birtokában lenne egyházmegyénk. Hiszen a vágy, fajomnak minden hibája mellett is izzó szeretete, hittestvéreim boldogításának elpusztíthatatlan érzése itt él a szívemben, de véleményem szerint a kívánt cél elérése nemcsak a vezetők, hanem a tagok s igen nagy percentben a viszonyok alakulásától is függ. Tehát, ha azt akarjuk, hogy a nagy pusztulástól megmentett hitünknek, legdrágább kincsünknek, egyházainknak, közelebbi egyházmegyénknek felvirágoztatására irányzott munkásságunkon Isten áldása legyen: együttes, kitartó, hű munkára van szükség. Ugyanazért elsősorban magamat kötelezem el tisztemmel járó mindennemű kötelesség hű teljesítésére. Első akarok lenni, nem rangban, de a munkában azok között, kik egyházmegyénk kiépítése és fentartása nehéz munkájában fáradoznak. E néhány szóban benntoglaltatik munka programom is. Másodsorban igen tisztelt, szeretett tisztviselő társaim úgy a lelkészi, mint világi részről, továbbá lelkész társaim, a tanítói kar, nemkülönben az egyházközségek gondnokaihoz fordulok kéréssel. Hozzáik erejük legjavát a szent munkához, melyre felajánlottuk magunkat, ajándékozzanak megbizalmukkal, támogatásukkal, melyre előre érzem nagy szükségem lesz nehéz munkánkban. Mindenek felett pedig kérnünk kell mindnyájunknak Istennek áldó kegyelmét, hiszen »ha az Ur nem építi a házat, hiában fáradoznak az építők«, hogy a tőle vett szolgálatot hiven betöltsük és az ő országa eljövételén ne hiába fáradozzunk, hogy muljon el tőlünk a turáni átok s az apostol intése szerint legyünk mindnyájan mindenben egyesek, azaz egyetértők, mert »a porszemet, mely magában áll, eltűnő egy szál lehellet, de hogyha összeolvad, összenő, a porszemekből szikla alakul, a fergeteg sem ingathatja meg.«

Nagyon köszönöm, életem legnagyobb megtiszteltetésének veszem az egyházmegye bizalmát. És mivel most sem áldozat, sem kötelesség elől kitérni nem szabad, Istenre bízva magamat az esperesi állást elfogadom.

A közgyűlés úgy a gondnok, mint az esperes széklőgláló beszédét lelkes éljenzéssel fogadta.

Azok elhangzása után Papp József az egyházmegye, M. Szabó Miklós az egyházmegyei lelkészegyesület nevében a következő beszéddel üdvözik az Elnökséget :

Nagyt. Esperes Ur! Nagys. Egyházmegyei Gondnok Ur!

Nagykárolyi református egyházmegyénknek közgyűlése és ezen közgyűlés által képviselt egyházközségek összes hiveinek

nevében őszinte szeretettel és tisztelettel köszöntöm Önöket ebben a mindnyájunkra nézve ünnepélyes és valóban felejthetetlen pillanatban.

Várva-vártuk ezt a napot, melyet bizonyára az Ur rendelt nekünk, hogy az ő bölcsessége által elhívott és Románia területén lévő nagykárolyi egyházmegyénk élére állított Elnökséget az evangélium eme szavaival köszönthessük: »Hozsánna! Áldott, aki jött az Urnak nevében!« Igen! mert nem a véletlen műve, hanem a bölcs isteni akarat megvalósulása az, hogy e nehéz időkben, mikor egyházmegyénk egy új élet küszöbén áll; mikor a mult ijesztő képei, a jelen kietlen sivársága és a jövő kinzó bizonytalansága vesz körül bennünket: legyenek vezéreink, kik hitteljes lélekkel, megalkuvást nem ismerő erős akarattal és Isten segéd-méből táplálkozó rendithetetlen bizodalommal, bátran és félelem nélkül vezessék egyházainkat ama keskeny, göröngyös, de azért gyönyörűsége, lenséges uton, melynek célja: az Isten országa. Es azért nagy a mi örömünk, azért boldogító a reménységünk, mert nagytiszteletű Esperes Ur és nagyságos Egyházmegyei Gondnok Ur eddigi élete, mindig csak egyházunk javát szolgáló munkássága zálog nekünk arra nézve, hogy az oly sokszor megsíratott, s még többször visszaóhajtott régihez hasonlóan új egyházmegyénkre is dicsőség és tény derül!

Önök nt Esperes Ur és nagyságos Gondnok Ur! székfoglaló beszédeikben ígérték, ígéretüket szent esküvéssel is megerősítették, hogy működésüknek, életüknek egyetlen célja leend: egyházmegyénk üdve, boldogsága, felvirágoztatása! Nekünk sincs és nem is lehet más célunk és éppen ezért mi is ígérjük, kálvinista nyílt, őszinte szívvvel fogadjuk, hogy egyen-egyen mindnyájan hűséges követőik, lelkiismeretes munkatársaik leszünk. Így remélhetjük és csak így várhatjuk aztán, hogy egyetértő, szeretetteljes munkálkodásunk által egyházmegyénk napról-napról, tokról-fokra halad a hitben, a jóerkölcsben, a szellemi és anyagi jólétben.

Kérjük a Mindenhatót, hogy áldja meg Önöket bölcsességgel a kormányzásban, igazsággal az ítélkezésben és szentlélekkel az igazság hirdetésében.

Legyenek áldottak közöttünk! Áldott legyen az életük, áldott legyen a munkájuk!

Nagyságos gondnok ur! Nagytiszteletű esperes ur!

Méltóságos és nagytiszteletű egyházmegyei gyűlés!

A bizalom, a tiszteletadás impozáns megnyilvánulásában, mely kifejezésre jutott az egyházak szavazataiban, s egyházmegyénk részéről nt lelkészi főjegyző atyánk fia üdvözlő beszédében: az alaphangot a szeretet viseli.

Az a szeretet, mely egyháza iránt a kálvinista keresztyén drága öröksége, amely szeretet ápolására mi hivattunk el lelki pásztorok.

Hangsúlyozni kívánom elhívottságunkat. Igen, mert ha nem vagyunk külön rend, kiváltságos társadalmi osztály; de vagyunk Isten lelkétől vezetett örállói magyar református Sionunknak.

Szolgálatunk nem nagyobb uraság keresése, nem rang, méltóság, de egyházunkért, népünkért, a Krisztusért való áldozatos szeretet.

Nagyságos gondnok ur, nagytiszteletű esperes ur! Beköszöntő szavaikban mintegy cselekedeteik irányaként méltóztattak egybehangzó módon a szív szeretetével a lelkek hatalmas akaratával szolgálatunkban, újabb, fokozottabb mérvű, magunk odaadására hívni lelkészi karunkat.

Mi e buzdító szókban reményeink, számításaink valóra válását látjuk. Magunkat nem vonogatjuk a szolgálatban. Az idők jelét értjük. A Krisztusban való dicsekedéssel mutat reá egyházmegyei lelkészegyesületünk — kerületünkben talán legelsőként — arra, hogy törvény kényszere, felsőbb hatóságok utmutatása nélkül prófétai elhivatottságának engedve kimondotta, hogy még lelekezeti iskoláinkban is a vallástanítást mi lelkészek lássuk el. Csak egy lépés. De jel, jegy ez a lépés arra, hogy meg nem izetlenedtünk, hogy engedünk a lélek erejének, a szent Sionról megemlékezünk.

Megbocsát a méltóságos és nagytiszteletű egyházmegyei gyűlés világi rendje, ha kijelentem, hogy gondnoki, esperesi állás betöltésével irányítani úgy akartuk a szeretet szavával egyházainkat, hogy a választás olyan kipróbált erőkre essék, kikben minden kezesség meg van a nagy, építő munkára.

A megértést, a készséges fogadkozást, elhatározásunkat, ha Isten megáldja; az ügy legyen nyertes, Isten nevére térjen dicséret, dicsőség.

Nagyságos gondnok ur, nagytiszteletű esperes ur. Ez a lélek lakozik bennünk lelkipásztorokban. Mikor egyházmegyei lelkészegyesületünk nevében mint ez egyesület elnöke szeretettel köszöntöm Nagyságodat, s Nagytiszteletűségedet, egyesületünket egyben szeretetökbe kérem.

Megkülönböztetett figyelmet nem kérünk, csak ügyszeretettől áthatott, áldásos szeretetben telolvadó munkánkban támogató szeretetet. Anyaszentegyházunk java munkálására Isten éltesse nagyságos gondnokunkat, nagytiszteletű esperesünket!?

2. sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízó leveleiket beadván igazoltattak s a közgyűlés
fenti tagokkal megalakul.

3. sz. Jegyzőkönyv hitelesítésével az elnökség s jegyzők közbejöttével Kácsó Károly és Ludmán Lajos közgyűlési tagok megbizattak.

4. sz. Olvastatott a következő esperesi jelentés:

Nagytszteleitü és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés !

Alig egy hónap telt el legutóbbi egyházmegyei közgyűlésünk óta, de e rövid időköz a megpróbáltatások sorozatából állott egyházaink s különösen iskoláinkra nézve.

Első sorban említem, hogy egyházaink áldozatkészsége újabb teher próbára vettetett, mikor az állam elrendelte felekezeti tanítóink fizetésének az állami tanítók fizetése színvonalára való emelését. Ezen rendelet tette szükségessé, hogy mintegy 12 egyházunk fizetéskiegészítési segélyért volt kénytelen tolyamodni az államhoz, mely ha elmaradna, illetve ha az állam nem segélyezné a felekezeti iskolákat, tizenkét egyházunkban szűnne meg a tanítás. Reméljük azonban a jobbat.

Közoktatási minisztérium kolozsvári államtitkársága a nagykárolyi és kismajtényi iskolákat, miután Bakó István nagykárolyi és Ottomáyer Gyula kismajtényi tanítókat tegyelmi eljárás alá vonta, sőt azóta ellenük a vizsgálatot is lefolytatta, bezáratta. A nagykárolyi reform. iskolák megnyitása érdekében Domahidy Elemér gondnok ur Öméltósága vezetése alatt küldöttség kérelmezett vármegyei alispánnál.

Egyházmegyei közgyűlésünk megbízásából átírtam a vármegyei közig. bizottsághoz tegyelmi alá vont tanítóink ügyében, mire s. tanfelügyelő Irimiás urtól azon szóbeli választ kaptam, hogy a vármegyei közig. bizottság mindkét tanító pörét letárgyalja s a tárgyalásra az egyházmegye esperesét is meghívja.

Kir. tanfelügyelő s a VII ik vadász hadtest parancsnoksága minden iskolaszéktől bekövetelte az iskola tulajdonában levő minden magyar vonatkozású képeket és táblákat. Miáltal abba a kényszerhelyzetbe jutottak iskolafentartó testületeink, hogy felsőbb hatóságuk megkerülésével hozzájuk küldött rendeletnek kellett engedelmesskedni. Biz ez a tény autonomiánk újabb sérelme.

Nagyban hátráltatja a rendszeres tanítást azon körülmény, hogy tanterv, tananyagbeosztás nincs, kézi könyvek csak mostanában beszerezhetők. Legtöbb, talán valamennyi iskolánkban a „Több tanító” által szerkesztett s a közoktatásügyi minisztérium által jóváhagyott olvasókönyvet vezették be, mely magában foglalja a történelmet, földrajzot s alkotmánytant is, mely azonban nehézkes stylusával, pongyola szerkesztésével, nivótlanságával próbára teszi úgy a tanítókat, mint a tanulókat. Egyébként legújabbán megengedte a minisztérium, hogy ez évben még használhatók a régi könyvek, történelem, földrajz, alkotmánytan kivételével. Ha e három tárgy nem approbált könyvből taníttatik, az elkoboztatik s a tanító ellen tegyelmi indíttatik.

Minden valószínűség szerint e tankönyv mizéria csak a jelen évben tart, mivel egyházkerületünk első s legfontosabb kötelességei közé az új, a viszonyoknak megfelelő tankönyvek iratását vette fel. Addig is azonban minden remény megvan arra nézve, hogy derék tanítóink az eddigi színvonalon fogják tartani a tanítást.

A belhivatalnoki fizetések nov. elsőjéig való beszolgáltatására körlevélben hívtam fel az egyházak presbyteriumait. Kevés kivétellel e tekintetben is helyreállt a régi rend. Vajha a kivételek is megszűnnének s mulnák el hittestvéreink gondolat világából az a református magyar büszkeségünkhöz illetlen felfogás, mely a nem fizetünk jelszóban kulminál s itt is ott is lecsipni igyekszik valamit abból a külömben sem busás jövedelemből, melyet az ősök, talán nehezebb anyagi viszonyok között, önként ajánlottak meg s panasz nélkül fizettek belhivatalnokaiknak. Vajha erőre jutna ismét az a felfogás, hogy a reformátusság és fizetés iker testvérek s a református lelki szabadsággal, anyagi kötelezettség is együtt jár.

Főtiszteletű és Méltóságos püspök ur felhívására, a nyugdíjas lelkészek, özvegy lelkésznék, nyugdíjjogosultsággal bíró tanítókról kimutatást kértem be és küldtem fel a püspöki hivatalhoz. Amennyiben a közokt. miniszteriumban épen most van folyamatban a nyugdíj ügy rendezése, a kívánt adatok minden valószínűség szerint ezt a célt szolgálják.

Sajnálattal kell megemlítenem, hogy a felekezeti iskolák államilag segélyezésének ügye még mindig nem jutott dülőre, mindazáltal erős a reményem, hogy ez a kérdés, rövid időn belül reánk nézve kedvező megoldásra jut.

Géder József dobrai érdemes kántortanítónak f. év október 22 én eddigi állomáshelyéről Szatmárra távozott. Tekintettel az alig megkezdett iskolai évre, részére az elbocsátó levelet kiadtam s felhívtam a dobrai presbyteriumot kántortanító választásra. Mivel a mai viszonyok között e választás egykettőre meg nem történhetik, az év végéig hozzájárultam ideiglenes tanító alkalmazásához is.

Egyházkerület közgyűlésének ideje még nincs közölve, de minden valószínűség szerint e hó utolsó napjaiban lesz. Nagyon evidensnek látszik előttem, hogy egyházmegyénknek, melynek a kerület megteremtésében oly nagy, mondhatni döntő része van, imponánsan kell képviselve lenni a püspök s főgondnok beiktatásán, miért is tisztelettel kérem fel az egyházakat, hogy legalább egy-két taggal képviseltessék magukat, nemkülönben közgyűlésünk alkotó tagjait, hogy személyes megjelenésükkel járuljanak hozzá annak az ünnepélyes aktusnak lényessé tételéhez, mely bennünket gondnokunk, ma már főgondnokunk személye útján a legközvetlenebbül érdekel. A lapokból olvastam, hogy a vendégek elszállásolására nézve mozgalom indult meg váradi hittestvéreink körében.

Egyebekben, kiváló tiszteletem nyilvánítása mellett maradtam a Nagytiszteletű és méltóságos egyházmegyei közgyűlésnek alázatos szolgálja:

Bervení (Börvely), 1921. november 8.

Havas Gyula

esperes helyettes.

Közgyűlés esperes jelentését tudomásul veszi s az abban foglaltakat határozati erőre emeli.

5. sz. Olvastattak az egyházmegyei tisztikarra beadott szavazatok felbontásáról felvett jegyzőkönyvek, melyek szerint megválasztottak, esperessé: Havas Gyula egyhangulag, gondnokká: dr. Nagy Sándor abszolút szavazattöbbséggel. Lelkészi tanácsbírákká: Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Papp József és a másodizben elrendelt szavazás alkalmával: Rácz Elek. Világi tanácsbírákká: Kacsó Károly, dr. Falussy Árpád, Gáspár Pál és Néma Gusztáv.

Lelkészi jegyző: Papp József, világi jegyző: Néma Gusztáv lett.

Tanítóképviseelőkké lettek: Barta István és Török Bernát

Közgyűlés az egyházmegyei tisztikar választását örömmel veszi tudomásul és megerősíti. Mire esperes a megválasztott tisztikar nevében az irántuk megnyilvánult bizalomért köszönetét tejezi ki és igéri, hogy tisztviselő társaival együtt az egyházmegye szellemi és anyagi telvirágoztatásáért lankadatlan buzgósággal fog fáradozni.

6. sz. Néma Gusztáv újonnan választott világi tanácsbíró a hivatali esküt leteszi és magát az egyházmegye szolgálatára telajánlja.

7. sz. Elnökség a közgyűlést egyházmegyei gyámintézeti s közigazgatási pénztáros választására hívja föl.

Közgyűlés gyámintézeti s közigazgatási pénztárossá egyhangu lelkesedéssel Rácz Eleket választja el, ki ezen pénztárak kezelésével eddig is szinte pótolhatatlan tevékenységet fejtett ki.

8. sz. Közgyűlés egyházmegyei számvevőszéki elnök s tagok választására hivatik föl.

Egyházmegyei közgyűlés számvevőszéki elnökké Papp Józsefet és tagokká Tukacs Lászlót és Kacsó Károlyt választja.

9. sz. Egyházmegyei közgyűlés a dr. Nagy Sándor ügyésznek egyházmegyei gondnokká történt választásával megüresedett egyházmegyei ügyészi állást egyhangu lelkesedéssel dr. Kölcsey Ferenc urral kívánja betölteni s erről nevezettet jegyzőkönyvi kivonatban értesíteni rendeli.

10. sz. Esperes egyházmegyei szabályrendelet alkotására, illetve a régi megtartására hívja föl a közgyűlés figyelmét.

Közgyűlés — Néma Gusztáv indítványára — a teljes egyházmegyében érvényben lévő, régi szabályrendeletnek a körülmények okozta változtatással való megtartását rendeli a tavaszi egyházmegyei közgyűlésig, amikor is a szabályrendelet ügyében végérvényesen határoz.

II. sz. Egyházmegyei közgyűlés megalakítja a következő bizottságokat.

1. Nyugdijbizottság :

Öt évre választva 2 egyházi, 2 világi taggal, elnöke az esperes. (Nyugdijtvény 11. §.)

Veress Imre, Csutoros Albert, dr. Falussy Árpád, Gáspár Pál.

2. Szavazatbontó bizottság :

Rövidebb vagy hosszabb időre, két világi s két egyházi taggal, elnök az esperes 281—1898. sz. egyházkerületi határozat.

Papp József, Gönczy Sándor, Kacsó Károly, Gáspár Pál,

3. Közalapi bizottság :

Négy taggal, két egyházi, két világi; elnök esperes.

Rácz Elek, Tukacs László, Néma Gusztáv, Kacsó Károly.

4. Tanügyi bizottság :

Négy körre osztva a 17 egyház. Elnök : Takács Ferenc.

I. kör. Kismajtény, Domahida, Kaplony, Börvely. Bizottsági tagok : Gönczy Sándor lelkész, Hajnal József tanító. II. kör. Nagykároly, Gencs, Krasznaszentmiklós, Királydaróc, Géres, Dobra. Bizottsági tagok : Csighy István lelkész, Barta István tanító. III. kör. Iriny, Dengeleg, Érendréd, Érkörtlényes. Bizottsági tagok : Tukacs László lelkész, Török Bernát tanító. IV. kör. Szaniszló, Csomaköz, Bere. Bizottsági tagok : Csutoros Albert lelkész, Ottmayer Gyula tanító.

5. Időszaki tanács :

Rendes tagok : Takács Ferenc, dr. Falussy Árpád, Gáspár Pál. Póttagok : Papp József, Szabó Miklós, Kacsó Károly.

6. Egyházkerületi gyűlésre képviselők :

Papp József és Gáspár Pál.

7. Jegyzőkönyvhitelesítő bizottság:

Papp József, Gáspár Pál, Kacsó Károly, Ludmán Lajos.

8. Tanítóképviselek az egyházmegyei közgyűlésen:

Török Bernát, Bartha István.

12. sz. Esperes felhívja közgyűlést, hogy főtiszteletű és méltóságos Sulyok István püspök urat a Királyhágómelléki református egyházkerület püspökévé történt megválasztása alkalmából szeretete és ragaszkodása jeléül táviratilag üdvözlje.

Közgyűlés esperes indítványát egyhangulag magáévá teszi s főtiszteletű és méltóságos püspök urat táviratilag üdvözlí.

13. sz. A tárgysorozat kimerítettén, világi elnök megköszönve az érdeklődést a közgyűlést bezárja.

K. m. t.

Hitelesítettett Careii-Mari (Nagykárolyban), 1921. november hó 21-én.

Papp József,

e. m. lelkészi jegyző.

Ludmán Lajos,

e. m. tag

Havas Gyula,

esperes.

Bírósági ügyek.

14. sz. A nagykárolyi református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Careii Mari (Nagykárolyban) 1921. november hó 9 én tartott ülésében Szabó István dobrai református lelkész panaszosnak a dobrai ref. egyház presbyterium, mint panaszolt ellen beadott telebbezési ügyében egyhangulag a következőleg

ítélt:

A bíróság a dobrai ref. egyház presbyteriuma által 1921. évi október hó 30 án tartott ülésén 2. sz. alatt hozott határozatát — Szabó István lelkész telebbezése következtében felülvizsgálván -- megsemmisíti, s a dobrai egyházat kötelezi, hogy a lelkészi hivatal részére ez évben járandó tüzfát teljes 16 öl mennyiségében, a lelkészi jövedelem élvezőjének 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett szolgáltatassa ki.

15. sz. A nagykárolyi ref. egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Nagykarolyban 1921. évi november hó 9-én tartott ülésében Balog József dobrai ref. tanító panaszosnak a dobrai

ref. egyház presbyteriuma, mint panaszlott ellen beadott felebbe-
zési ügyében egyhangulag következőleg

ítélt:

A bíróság a dobrai ref. egyház presbyteriuma
által 1921. október 2-án tartott ülésén 4. szám alatt
hozott határozatát — Balog József tanító telebbezése
következtében felülvizsgálván — megsemmisíti, s
kötelezi a dobrai ref. egyh., hogy Balog József tanítót
az eddig is használatban állott egyházi tulajdont
képező pince további használatában hagyja meg.

Az 1919-ik évi egyházgondnoki számadások s az

Sorszám	EGYHÁZ NEVE	S z á m a d á s 1 9 1 9							
		Bevétel		Kiadás		Marad- vány		Egyház- fentartási s más alapok	
		K	f	K	f	K	f	K	f
1	Bere								
2	Börvely	29685	03	22392	33	7292	70	4106	63
3	Csomaköz								
4	Dengeleg	5698	04	3928	86	1770	04	1142	44
5	Dobra	36517	23	18731		17786	23	28360	
6	Domahida	12640	10	8590	21	4049	89	12700	
7	Erendiéd	20955	50	20331	53	623	97	31119	23
8	Erkörtvélyes	15021	83	12213	28	2808	55	4000	
9	Fábjánháza								
10	Gebe								
11	Gencs	34116	54	32442	86	1673	68	12326	97
12	Géres	84702	83	80228	18	4474	65	35781	50
13	Hodász								
14	Ilk								
15	Iriny	24952	44	14443	76	10508	68	9920	16
16	Jármí								
17	Kaplony	4567	61	3349	10	1218	51	15008	89
18	Kántorjánosi								
19	Királydaróc	19792	36	19792	36			18149	60
20	Kismajtény	7533	97	5725	34	1808	63		
21	Krasznaszentmiklós	9144	18	5184	87	3959	31		
22	Mátészalka								
23	Mérk								
24	Nagydobos								
25	Nagyecsed								
26	Nagykároly	46479	05	46479	05			17819	43
27	Nyírmegyes								
28	Olesva								
29	Olesvaapáti								
30	Opályi								
31	Papos								
32	Parasznya								
33	Szamosszeg								
34	Szaniszló	3641	32	2608	76	1032	56	6397	32
35	Vitka								
Összesen :		355448	03	206441	49	59007	40	196832	17

1920-ik évi egyházi költségelőirányzatok végeredménye.

M a g t á r		Költségelőirányzat az 1920-ik évre										
Termény	Pénz		Fedezet		Szük- séglet		Marad- vány		Tar- tozás		Tiszta vagyon- állapot	
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
8 K. B.	14635	10	37477	74	37477	74			11100		200290	43
15 Hl. B.			2543	13	2543	13			4000		18297	60
563 Hl. B.			40107	10	40107	10					129414	23
25 K. B.			10767		9079		1688				78830	
			35095	97	34000		1095	97			72243	19
			31191	80	23511	96	7679	84			120297	55
74 Hl. B.	2648	34	32776	82	32776	82					230536	
7 K. B.			48898	94	48797	64	99	30	6686		246494	44
B. 47 Hl.			8977	87	7960	89	1016	98	9000		79523	79
			14774	07	14123	71	650	36	10135	41	79672	99
11 K. B.	4885	89	20736	66	19238	08	1498	58	25000		134400	
60 K. B.			14058	88	15767	31	1708	43	11600		178450	
			104403	38	104403	38			33443	62	145920	81
R. 20 Hl.			7322	45	7322	45			6000		75821	88
852 20 Hl.	22169	33	409131	81	397109	21	15437	46	116965	03	1790192	91

Az 1920-ik évi egyházgondnoki s az

Sorszám	EGYHÁZ NEVE	Bevétel		Kiadás		Marad- vány		Egyház- fentartási s más alapok	
		K	f	K	f	K	f	L	b
1	Bere	13211	18	10469	83	2741	35	3064	36
2	Börvely	51879	70	47245	78	4633	92	2148	69
3	Csomaköz	21293	01	21185	40	107	61	2501	70
4	Dobra	69504	64	48093	10	21411	54	18360	
5	Domahida	18788	64	18144	84	643	80	16962	
6	Érdengeleg k.	5960	09	4817	48	1142	61	1042	44
7	Érendréd lei	18069	73	17945	45	124	28	15203	46
8	Érkörtlényes lei	18016	95	12190	02	5826	93	2800	
9	Gécs	58378	19	55177	30	3200	89		
10	Gécs	21080	65	15483	93	5596	72	17895	23
11	Iriny	16485	04	3616	45	12868	59	11645	55
12	Kaplony	7687	38	5286	42	2400	96	8369	29
13	Királydaróc	32608	74	19822	73	12786	01	6067	87
14	Kismajtény lei	3005	83	1149		1856	83	k 3936	
15	Krasznaszentmiklós lei	7860	58	3776	48	4084	10		
16	Nagykároly	128985	34	128985	34			15222	
17	Szaniszló	3383	14	2170	14	1213		2951	03
Összesen :		492198	83	415559	69	76639	14	128169	62

1921-ik évi költségelöirányzatok végeredménye.

Egyházi magtár			Költségelőirányzat az 1921-ik évre									
Termé- szetben	Pénzben		Fedezet		Szük- séglet		Marad vány		Tarto- zás		Tiszta vagyon állapot	
	L	b	L	b	L	b	L	b	L	b	L	b
Hl. 41 R. K. 9 B.	7272	33	9782	69	8909	92	872	77	700		70225	19
			22932	60	22932	60			13550		202468	98
			10733	85	10013		720	85			83233	55
Hl. 225 B. K. 22 B.			25589	89	25589	89					60035	77
			11935		11935						64490	
Hl. 20 B.			1776	47	1697	13	79	34	4000		17383	58
			28705	14	28323	78	381	36			56960	60
			44106	93	39181	20	4925	73			299926	93
Hl. 72 B. K. 9 B.			34000		34000						225873	28
			41919	01	41853	33	66	58	3250		230716	39
Hl. 56 B.			k25702		22864	11	2837	89	9000		66005	36
			18700	44	17896	44	804		6109	20	103227	09
K. 34 B.			21358		21129		229		12500		152986	87
K. 15 B.			k23644	75	22390	75	1254		8000		84756	66
K. 60 B.			8748		6605		2143		12000		97600	
			107342		107342				41180		137184	43
Hl. 9 R.			4063	02	4063	02			3000		38003	53
B = 200 H. R = 9 Hl.	7272	33	441039	79	426726	17	14313	62	110289	20	1991279	21

A Careii-Mari-i (nagykárolyi) református
egyházmegye jegyzőkönyvének

Tárgymutatója.

Intézőbizottsági ülések határozatainak tartalom jegyzéke.

Szám.	1920. május 5.	Oldal
1.	Megnyitás.	3
2.	Térparancsnokság engedélye.	3
3.	Intézőbizottság tagjai	3
4.	Egyházak köz- és bírósági ügyeinek Intézőbizottság előterjesztése tárgyában felhívás	3
5.	Bizottság tárgyal minden előterjesztendő ügyben	4
6.	Özv. Kaizler Sándorné segélyt kér	4
7.	Szabó Menyhért lelkész kérvénye	4
8.	Amerikai segélyre ajánlottak	4
9.	Gyűlés berekesztése	5
	1920. május 17.	
1.	Megnyitás	6
2.	Május 3-án tartott gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése	6
3.	Néhai Korány János volt dobrai lelkész emléke	6
4.	Jelentés özv. Kaizler Sándorné és Szabó Menyhért segélyéről	6
5.	Királydaróczi iskola és óvoda ügye	6
6.	Dobrai presbiteri határozat	7
7.	Intézőbizottság kiegészítése	8
8.	Amerikai segélyre ajánlottak	8
9.	Gyűlés berekesztése	8
	Junius 7.	
1.	Megnyitás	9
2.	Múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése	9
3.	Hivatalos beadványok lelkész-elnökhöz küldendők ; Csighy Istvanné emléke	9
4.	Dobrai presbiteri jegyzőkönyv	9
5.	Pataky Sándor szabadsága	10
6.	Erdélyi egyházkerülethez való csatlakozás ügyében előterjesztés	10
7.	Egyházi segély szétosztása	10
8.	Géresi malom adásvevési szerződés	11
9.	Érdengelegi iskola ügy	11
10.	Berei presbiteri és egyházközségi határozat lelkész terményjárandósága tárgyában	12
11.	Királydaróczi lelkész díjlevél módosítás	13
12.	Gyűlés berekesztése	13

Szám.	Junius 1.	Oldal
1.	Megnyitás	13
2.	Múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése	14
3.	Rácz Elek közig. pénztári teendőkkel való megbízatása	14
4.	Számvevőszék jelentése	14
5.	Segélyek megállapítása	14
6.	Gönczy Sándor jelentése az amerikai segély tárgyában	15
7.	Dobrai küldöttség	16
8.	Királydaróczi iskola és óvoda és érdengelegi iskola ügy	16
9.	Önsegélyző Népbanknál részvény elővételi jog eladása	16
10.	Gyűlés berekesztése	17
	Julius 5.	
1.	Megnyitás	18
2.	Junius 21-én tartott gyűlés jknyvének hitelesítése	18
3.	Számvevőszék jelentése	18
4.	Egyházlátogatási jegyzőkönyvek lelkészelnökhöz küldendők	19
5.	Bizottság jelentése a királydaróczi és érdengelegi iskolák ügyében	19
6.	Dobrára kiküldött bizottság jelentése	19
7.	Lélekszám utáni 20 filléres közig. költség megállapítása	19
8.	Elnökség megbízatása gyűléstarthatási engedély ki- eszközlésére	20
9.	Gyűlés berekesztése	20
	Julius 19.	
1.	Megnyitás	21
2.	Julius 5-én tartott gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése	21
3.	Domahidai egyház költségelőirányzatának és nagy- károlyi választók névjegyzékének megerősítése	21
4.	Dobrai küldöttség jelentése	21
5.	Érendrédi lelkész kéri a régi díjlevél visszaállítását	22
6.	Anyakönyvi kiadványok díjazása	22
7.	Határozat kanonika visitatio tárgyában	22
8.	Nagykárolyi presbiteri és közgyűlési határozat 10.000 korona kölcsön felvétele ügyében	23
9.	Nagykárolyi egyház gondnoki és presbiteri váltság- díjat 1000 koronára emeli	23
10.	Nagykárolyi egyház 40.000 koronás tolyószámlája	23
11.	Nagykárolyi 500 százalék pótdó	23
12.	Nagykárolyi egyház sirhelyárai és könyvtárdija	23
13.	Gönczy Sándor kolozsvári utjáról szóló jelentése	24
14.	Dezső Sándor kérelme	24
15.	Intézőbizottság legközelebbi gyűlési ideje	24
16.	Felhívás az erdélyi Egyházkerülethez való csatlako- zás ügyében	24
17.	Gyűlés berekesztése	24
	Augusztus 9.	
1.	Megnyitás	25
2.	Jegyzőkönyv hitelesítése	25

Szám.	Oldal
3. Elnöki jelentés	25
4. Presbitériumok határozata az erdélyi kerülethez való csatlakozás ügyében	26
5. Iskolai költségelőirányzat	26
6. Gencsi belhivatalnokok tájárandozása és legeltetési joga	26
7. M. Szabó Miklós indítványa a szerzettjog megállapítása tárgyában	26
8. Érdengelegi egyház telekezeti iskolát óhajt fenntartani	27
9. Krasznaszentmiklósi egyház iskola ügye	27
10. Tötös János nyug. tanító kérelme	27
11. Gyűlés berekesztése	27
Augusztus 23.	
1. Megnyitás	28
2. Aug. 9 iki ülés jkvének hitelesítése	28
3. Elnöki jelentés a kolezsvári utról	28
4. Tanfelügyelőség rendelete a beírási díjakra vonatkozólag	28
5. Királydaróczi egyház magtári alapszabályának megerősítése	29
6. M. Szabó Miklós szerzett joga	29
7. Következő gyűlés idejének megállapítása	29
8. Amerikai segély szétosztása	29
9. Ülés berekesztése	29
Szeptember 20.	
1. Megnyitás	30
2. Augusztus 23-iki ülés jkvének hitelesítése	30
3. Elnöki jelentés	30
4. Amerikai segély nyugtáinak beküldése	31
5. Jelentés a telekezeti iskolákról	31
6. Elmaradt segélyek s nyugdíjak megállapítása	31
7. Pataki Sándor nyugdíjaztatási ügye	32
8. Szabó Menyhért nyug. lelkész segélyezése	32
9. Csaba Adorján telebbezése	32
10. »Elekes László és családja« alapítványa	32
11. Géder József dobrai kántor-tanító illetményének kiszolgáltatása	34
12. Krasznaszentmiklósi iskola költségelőirányzata	34
13. Csutoros Albert 6000 kor. iskolai segélyt kér	34
14. Csutoros Albert telebbezése	35
15. Mészáros Lajos és társai telebbezése	35
16. Következő ülés idejének megállapítása	35
17. Ülés berekesztése	35
Október 18.	
1. Megnyitás	36
2. Szept. 20-iki ülés jkvének hitelesítése	36
3. Elnöki jelentés	36
4. Számvevőszék jelentése	38
5. Nagykárolyi három tanerős iskola	39
6. Vakarcs Ilona és Juhász Ferenc s. tanítók megerősítése	39

Szám.	Oldal
7. Nagykárolyi 40 százalékos iskolai pótagó	39
8. Néma József és társai telebbezése	39
9. Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész önmaga ellen fe- gyelmet kér	40
10. Érendréd közteherviselés megállapítása végett bizottság kiküldését kéri	40
11. Panaszos feljelentés Szabó Lajos dobrai s. lelkész ellen	41
12. Gáthy Zsigmond dobrai főgondnok ellen panaszos fel- jelentés	41
13. Jáger Gyula dobrai lakos — dobrai presbiteri határozat megsemmisítését kéri	41
14. Dobrai lelkészi állásra pályázat hirdetés	42
15. Özv. Bajza Antalné egyházmegyénkbe való bekebeleztetése	42
16. Sulyok István esperes felhívása kerületi elhelyezkedés tárgyában	42
17. Tanácsbírói kar kiegészítése tárgyában indítvány	42
18. Gyűléstartási engedély kérése	42
19. Következő ülés idejének megállapítása	43
20. Pataky Sándor fizetésének kiszolgáltatását kéri	43
21. Dobrai presbiteri határozat tanítói fizetésre vonatkozólag	43
22. Királydaróci iskolaügy	43
23. Érendrédi ref. iskolák bezárása	43
24. Ülés bezárása	44

November 22.

1. Megnyitás	45
2. Okt. 18-iki ülés jkvének hitelesítése	45
3. Elnöki jelentés az egyházmegye 1919. évi anyagi és szellemi állapotáról	45
4. Küldöttségi jelentés a nagyváradai értekezletről	50
5. Számvevőszéki jelentés	52
6. Pataki Sándor nyugdíjaztatását kéri	52
7. M. Szabó Miklós indítványa lelkész özvegyek és nyug- díjas lelkészek érdekében.	
8. Egyházkerületi határozatok	53
9. Jegyzőkönyvhitelesítők	53
10. Ülés berekesztése	53

EGYHÁZMEGYEI GYÜLÉSEK HATÁROZATAINAK
TARTALOMJEGYZEKE.

1921. április 13.

1. Imádság. Megnyitás	54
2. Megalakulás	55
3. Esperesi jelentés	55
4. M. Szabó Miklós és Papp József lelkészi tanácsbírók esküvétele	58
5. Dancs Sándor gencsi tanító esküvétele	58
6. Bizottságok megalakítása	58
7. Királydaróci lelkészi díjlevél	59

Szám.	Oldal
8. M. Szabó Miklós javaslata a lelkeszőzvegyek és árvák ügyében	60
9. Bagossy Ferencné adóleszállítása iránti felebbezése	60
10. Id. Nyíri Lajos és társai kaplonyi egyháztagok telebbezése	60
11. Ludmán Lajos lelkész a kaplonyi egyházba új adókulcs megállapítása végett bizottság kiküldését kéri	60
12. Dobrai lelkészválasztásra vonatkozó esperesi jelentés	61
13. Királydaróc iskolai és óvodai épületeinek visszaadását kéri	61
14. Dengelegi egyház sérelme	62
15. Számvevőszéki jelentés	62
16. Kanonika vizitáció	64
17. Hivatalos lap	64
18. Havas Gyula törvényi lelkész szerzett joga	65
19. Pataki Sándor nyugdíjaztatási ügye	66
20. Csutoros Albert az érendrédi egyházba egyeztető bizottság küldését kéri	66
21. Közoktatási minisztérium államtitkárságának rendelete iskolai statisztikai adatok gyűjtése tárgyában	66
22. Lelkeszi statisztika beküldése	67
23. Domahidai egyház új adókulcsának megerősítése	67
24. Nagykárolyi egyház kisegítő lelkészt kér	67
25. Özv. Kaizler Sándorné kérvénye	68
26. Közgyűlés berekesztése	68
BIRÓSÁGI ÜGYEK.	
27. Özv. Korány Jánosné panasza	68
28. Csögi Imre és társai tegyelmi ügye	69
29. Berei presbitérium felebbezése egyházközségi közgyűlés határozata ellen	69
1921. július 20.	
1. Megnyitás	71
2. Megalakulás	72
3. JegyzőkönyvHITELESÍTŐK	72
4. Esperesi jelentés	72
5. Juhász Ferenc szaniszlói tanító eskütétele	74
6. Sulyok István püspökhelyettes levele az egyházkerület tárgyában	74
7. Irinyi egyház iskoláinak nagyobb mérvű segélyben való részesítését kéri	75
8. Egyházkerületi közgyűlés 12. 19. 20. számú határozatai	76
9. Gönczy Sándor fizetésének kiutaltatását kéri	76
10. Özv. Kaizler Sándorné kérvénye	77
11. Nagy Gusztáv krasznamihályfalvai lelkész államsegély kiutaltatását kéri	77
12. Jelentés a lelkészek államsegélyéről	77
13. Közgyűlés berekesztése	77

Szám.	1921. október 5.	Oldal
1. Megnyitás		78
2. Megalakulás		79
3. Jegyzőkönyvhitelesítők		79
4. Esperesi jelentés; Domahidy Elemér üdvözlése		79
5. Csutorosné Üröghi Aranka érendrédi tanítónő eskütétele		85
6. Számvevőszék jelentése		85
7. Küldöttségi jelentés az érendrédi kiszállásról		86
8. Ottmayer Gyula kismajtényi tanító választásának megerősítése		87
9. Egyházmegye tisztikarának lemondása, s választás elrendelése		87
10. Kismajtényi kántor-tanítói díjlevél megerősítése		88
11. Domahidai kántor-tanítói díjlevél megerősítése		88
12. Érendrédi »Iskolai pótköltségvetés«		88
13. Érendrédi kántor-tanítói és tanítónői díjlevél		88
14. Közgyűlés berekesztése		89

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

15. Domahidy Pál telebbezése	90
16. Miklóssy Márton telebbezése	91
17. Bagossy Ferencné telebbezése	91
18. Bakó István nagykárolyi tanító fegyelmi ügye	91
19. Ottmayer Gyula kismajtényi tanító fegyelmi ügye	92
20. Katona Zsigmond berei tanító fegyelmi ügye	93

1921. november 9.

1. Megnyitás; esperesi imádság; gondnok és esperes eskütétele s székfoglalója	94
2. Megalakulás	101
3. Jegyzőkönyvhitelesítők	101
4. Esperesi jelentés	101
5. Jelentés az egyházmegyei tisztikar választásáról	104
6. Néma Gusztáv világi tanácsbíró eskütétele	104
7. Gyámintézeti és közigazgatási pénztáros választása	104
8. Számvevőszék megalakítása	104
9. Ügyész választása	104
10. Egyházmegyei szabályrendelet alkotása	104
11. Bizottságok megalakítása	105
12. Püspök ur üdvözlése	106
13. Közgyűlés berekesztése	106

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

14. Szabó István dobrai lelkes telebbezése	106
15. Balog József dobrai tanító telebbezése	106
I. Melléklet	108
II. Melléklet	110

